

Elini Kalbime Koy



*asuman
güzelce*



ELİNİ
KALBİME
KOY

Asuman Güzelce

Asuman Güzelce

1969 Samsun Ladik doğumlu. On Dokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde lisans eğitimini, Maltepe Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümünde yüksek lisans eğitimini tamamladı.

İlk hikâyeleri Hece edebiyat dergisinde yayımlandı. 2004 yılında Türk Edebiyatı Vakfı'nın düzenlediği mer Seyfettin Hikye Yarışması'nda "Annem Ben ve Maria" adlı hikyesiyle mansiyon dlne, 2005 Ahmet Hamdi Tanpınar anısına düzenlenen hikâye yarışmasında "Dolunay" adlı eseriyle ikinciliğe layık görüldü. 2008'in UNESCO tarafından Kaşgarlı Mahmut yılı ilan edilmesi münasebetiyle Avrasya Yazarlar Birliği tarafından düzenlenen Uluslararası Kaşgarlı Mahmut Hikye Yarışması'nda Türk lkeleri arasında "Sessiz Gç" adlı eseri birincilik aldı.

ELİNİ
KALBİME
KOY

Asuman Güzelce



ELİNİ KALBİME KOY

Copyright © Sütun Yayınları, 2010

Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Tic. A.Ş. 'ye aittir.

Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Tic. A.Ş. 'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Kalender YILDIZ

Kapak
Engin ÇİFTÇİ

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-975-9089-81-8

Yayın Numarası
75

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarıncı Yolu Üzeri No: 7 Gazicihir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96
Eylül 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Sütun Yayınları
Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1
34696 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78
www.sutunyayinlari.com

İçindekiler

- | | |
|-----|--------------------------|
| 7 | Üç harf beş nokta |
| 27 | Zaman en iyi müfessirdir |
| 43 | Acemi derviş |
| 51 | İmdat |
| 65 | Kayıp halkalar |
| 77 | Bizim hikâyemiz |
| 89 | Elini kalbime koy |
| 103 | Bir kadın portresi |
| 109 | Kırk kere dersin |
| 125 | Bir anlık |
| 135 | Cebimdeki kor |
| 147 | Ev dediğin |
| 153 | Ağlayan pasta |

Üç harf beş nokta

Söyleme sır, eyleme faş
Sırhaneyim, sırhaneyim
Şems-i Hudâ

Dizüstü oturup saatlerce çalıştıktan sonra yürümek ne güzeldir!

Bizim ihvandan fırıncı Hilmi'yi ziyaret etmek ve dergâhın iki günlük ekmek ihtiyacını temin etmek üzere Hafız'la tekkeden çıkmıştık. Öğleden sonraydı. Her zamanki gibi telaşsız, dingin bir haldeydim. Güneş alevler salıyor, som ışık içinde titreşiyordu her şey. Bu ışığı her zaman sevmişimdir. Bana huzur veren, varlıklar arasına mesafe koyan süzölmüş bir ışıktı bu.

Ekmeklerin pişmesini beklerken koyu bir sohbeta daldık. Sohbetin en tatlı yerinde o sıcak mis gibi ekmekler hazırlanmış, önümüze kadar gelmişti. Canımın çok istemesine rağmen nefsimi terbiye etmem gerektiğini düşünerek dokunmadım. Ekmek torbalarını omuzlayıp bir iki sokak geçmiştik ki Hafız birden telaşlandı. Ceplerini yokladı. Para kesesini tezgâhın üstünde bıraktığını söyledi. Elindeki ekmek dolu torbayı köşedeki kalaycı dükkânının önüne bırakıp “Biraz bekle. Hemen dönerim.” diyerek kayboldu.

Dükkânın yanındaki evin toprak sıvalı bahçe duvarının dibinde duran kütüğe oturdum. Sıcak ekmeğin kokusu hem

midemi hem de ruhumu kanatlandırıyor. İrademi pekiş-tirdim. Gözlerimi kısıp hafif, içten ve birbirine geçmiş he-celerle iki gün önce vefat eden bir akrabamın ruhuna Yasin okumaya başladım. Tam başımı kaldırmış huşu içinde dua ediyordum ki kalaycı dükkânından çıkan lacivert gözlü bir kız çıkıverdi. Yanaklarımın kızardığını hissettim. Heyecan-dan midem ikiye bölündü sandım. Çözülüverdim, oracıkta.

Savaşaydım sanki ve bir ok, hiç beklemediğim bir anda gelip yüreğime saplanmıştı. Ben bu hal üzereyken Hafız yanımda bitiverdi. Panikledim birden. Ne var ki halimi anlamadı. Alnında ve dudaklarının üstünde birkaç damla ter parlıyordu. Birbirimize sebepsiz gülümsedik. Ekmek dolu torbaların gevşemiş ağzını berkitip tekrar yola koyulduk. İçim anlamlandıramadığım tuhaf bir kıpırtıyla dolmuştu. İlk birkaç adımı bu duygunun eşliğinde attım. Kızı görmemle dengemin alt üst olması arasındaki zaman o kadar kısaydı ki. Kızın iç sızlatan, henüz kelimeleri bulunmamış bir hikâyesi varmış gibi geldi bana. Bu arada sırtımı ısıtan güneş ruhumu kaynatıyordu. Sarhoş gibi yürüyordum. Önümde yürüyen Hafız'ın sesini işitiyordum ama söylediklerinin bir kelimesi-ni bile anlamıyordum. Sanırım bir ilahi mırıldanıyordu...

Düşünerek yürüdüğümden olsa gerek yol çabuk bitti. Tekke az ilerideydi. Kendinden önce imgesi beliriyor, bir yuva sıcaklığıyla karşılıyordu bizi. Seviyordum tekkeyi. Annem gibi. Tek başına bir güzellikti o.

Tekkenin basık kemerli ve çift kanatlı ahşap kapısına gelince başımı kaldırdım baktım. Kabartma Celi Sülüs hatla yazılı “Edep Yâ Hû!” istifini okudum. Her gün okuduğum bu yazının anlamı ilk kez beni bu kadar etkiliyordu. Du-daklarım “Edep Yâ Hû! Edep Yâ Hû!” diye terennüm eder-ken açılan kapının gıcirtısıyla silkinerek “Ben bir edepsiz miyim?” diye sordum kendime. Bir talebe taş avluya dökülen kuru yaprakları süpürüyordu. Süpürgenin yere değişiy-le çıkan hışırtılı ses, artan kalp atışlarıma eşlik etti. Aklım kalaycı

dükkânının önündeydi. Bastıkça çıtır çıtır kırılan yaprakları geçtim. Mutfağa girdim. Sırtımdaki torbaları bıraktım. Herkeste bir telaş vardı. Akşam telaşı. Yalnız kalmaya ihtiyacım olduğunu hissediyordum ama odun kesmem lazımdı. Odunluğa geçtim. Ne mümkün odun kesmek, baltanın sapını bile tutamadım. Sıtmaya yakalanmış gibi titriyordum. Hemen hücreme attım kendimi. Beşik tonozla örtülü hücremin batıya bakan demir parmaklıklı penceresinin önünde bir müddet öylece oturdum. Gün devrilmiş, güneş etrafa kendi renginden iğreti bir hilat giydirmişti. Gökyüzü bomboştı; beni ne tehdit ne de teselli ediyordu.

Dışarıdan gelen takunya seslerini işitince abdest tazelemem gerektiğini hatırladım.

Buz gibi suyu, aklımı başıma getirmek istercesine çarptım yüzüme.

Namaz kılariken o gün beynime nakşolan lacivert gözleri düşünmemek için utanç içinde kıvranarak kendimi okuduğum ayetin anlamını düşünmeye zorladım. Kurşunî bir sisin içerisinde okuduğum duayı şaşırdım. Nasr kafamda karmakarışık oldu.

Namazdan sonra, mihrabın önünde bağdaş kurup tefekküre daldım. Aklımdaki şeytan rahat durmuyor, sarığımdan kulağıma doğru eğilip fısıldıyor: “Neyi bekliyorsun? Gidip bulsana o lacivert gözleri.” Şuurum bulanıyordu.

Hücreme çekilince içimin sıkıntısını azaltmak için rahlemin başına oturdum. Önümdeki altın varağın üstüne tezhibi tamamlanmış gibi eğildim. Tasarladığım istifi temize geçirmek için hazırlık yaptım. Zarif adını taktığım kamışımı, elime aldım, hokkaya batırdım. Birkaç vav çektim. Soluk mum ışığında kamışın zevkle salınışına, cilveli dolanışına sinirlendim. Meşk ederken elim belirgin bir şekilde titriyordu. İlk defa, kendime güvenemedim. Nefesimi tutsam bile ellerime hâkim olamayacağımı anladım,

yüreğime hâkim olamadığım gibi. Ellerimin boş durması beni huzursuz ettiği için resim çizdim. Onun resmini. O iri, hüzün yüklü lacivert gözleri.

Biri görececek korkusuyla “Allah’ım ne oldu bana?” diye söylenip duruyorum. Bir çift göz müydü beni etkileyen yoksa hüzünlü bakışlar mıydı?

O masum, nemli gözleri aklımdan hiç çıkmayacağını görür görmez anlamıştım ama bunu kabullenmek istemiyordum.

Kapı önündeki ayak seslerinin kesilmesini beklerken soğuk gecenin içinde öyle bir şey vardı ki beni uykusuz bırakıyor en önemlisi huzursuz ediyordu.

Gece el ayak çekilince usulca kapımı araladım, tekenin dışına çıktım. Yağları bitmeye yüz tutmuş sokak fenerleri kendilerini bile zor aydınlatıyordu. Karanlıkta biraz daha kısalıp genişleyen gölgeme bakarak kesme taş-tan örülü duvarların etrafında dolaşmaya, o gün gördüğüm yüzü aramaya başladım. Bakınıyordum; etrafıma, geceye... mehtaplı ve yıldızlı geceye. Ayağım bir taşta takılınca sendeleyerek kendime geldim. Farkında olmadan epeyce uzaklaşmışım. “Ne işim var burada?” diye soruyorum kendime. “Ey ahmak!” diye ünlüyorum; yalnızlığımdan bir şey kaybetmeyen sesime şaşıyorum. Ve yine cevabı kendim veriyorum: “Bugün gördüğün yüzü arıyorsun.”

“Aşk, insan içindir. İnsan, aşk içindir...” diyerek soğuktan dişlerim birbirine vuruncaya kadar aramaya devam ettim. Tâ yüreğimin içine gizlenmiş olmalı ki bulamadım.

Kimseye görünmeden sessizce girdim hücreme. Uyku benden uzaklaştıkça uzaklaştı. İbn-i Arabî’nin imlâ-i rabbani ile yazılmış olduğunu belirttiği Fütûhâtü’l-Mekkiye’sini elime alınca biraz sakinleşirim sandım. Yanılmışım. Kitabı bakıyordum ama önümde buğu gibi titreşen bir güzellik... Aşk dedikleri bu olsa gerek. Bütün ruhum alt üst

olmuştı. Beni sevindiren şey varlığımdan habersiz de olsa onun bu şehirde olduğunu bilmek. Bu düşünceyle başımı yastığa koydum ama uyumak ne mümkün.

Gece birikiyor gözlerime.

İnsanın görmediği bir yüzü yavaş yavaş unutacağını sanırdım yanılmışım.

Aşk geldi, aklımda olanlar yel gibi gitti. Artık düzenli bir düşünce silsilesi takip edemeyen zihnimde hâkim tek düşünce: O. Düşündükçe kıvamı artan, daha çok anlam kazanan bir heyecandı duyduğum. İçte, diplerde uç veren bu yeni duygunun yüreğimi yavaş yavaş ele geçireceğinden haberim yoktu.

Yalın güneş altında yürüyen kayıp bir yolcunun serin bir gölgelik bulduktan sonra haritanın üzerine kapanıp yolunu araması gibi kitapların arasına gömülüp derdime bir çare arıyordum. Önümdeki kitabı karıştırırken sayfaların arasında kendime bir yer bulmak istiyordum sanki. Nereye sığabileceğimi bilemeden...

Beni darmadağın eden kız gerçek mi, değil mi? Hayal mi yoksa? Ne olduğunu bilmiyordum ama aşk kalbime se-rilmişti bir kere. Beden kasrında oturan ruhum artık başka yerlerde dolaşıyordu. Beyaz badanalı duvarlar ve yerler, hislerim karşısında mahzunlaşmıştı. Aşkım beni korkutarak öylesine büyüdü ki kendimi derslerime veremez oldum. Nice geceleri gündüze bağladım.

Çaresiz gözlerle seyrediyordum kendi varlığımı, sadece seyrediyordum. Aslında yaşadığım tuhaflığın farkındaydım. İçimdeki tefekkür ateşi sönüyordu sanki. Bir dervişin besleyerek büyüttüğü alevlerin parıltısı yoktu artık bende. Tekkenin bazı kurallarını bırakmış, iç tembelliği yaşıyordum. Aşk gibi aldatıcı bir duygunun hevesine harcıyordum kendimi. Derin bir yoğunlaşma içinde saatlerce sıradan bir

şeye, cüppemin yenine, yere düşen gün ışığına bakakalıyordum.

Bazen dayanamıyor, içimdekileri birine anlatmak için can atıyordum.

Sabrım sonsuzdu ve aynı zamanda hiç sabrım yoktu. Gecenin menziline, karanlığın şiddetini öğreniyordum. “*Bir cihan olsun fedâ her bir hayâli vuslata*” dizesiyle dost olmuş, kendimi avutuyordum.

Hava kuru ve yalazlıydı, sıcak, insanın bedenine nüfuz ediyordu. Avluya çıkmış çınar ağacının gölgesine oturmuştum. Yeni yıkanmış taşlıkta kimse yoktu. Sevindim bu duruma. Benim için sohbetlerin tadı kaçmış gönlüm marazlaşmıştı. Manevi bir boşluğun, ruhsal bir çöküntünün kıyısında salınıp duruyordum.

Aşk ateşiyle sararmıştım. Görünmez bir çarpıntıyla, gizli bir nabız vuruşuyla kımıldayan yüreğim beni sıkıştırıyordu. Adeta ufalarak içime kapandım. Aşk mı insanı böyle sersem yapıyor yoksa yalnızca sersemlemeler mi böyle âşık oluyor? Bilmiyordum. Bildiğim şeydu:

Verilen dert de gölgelik de hoştu.

Kubbenin elvan elvan gölgesindeki serinlik yüreğimdiki ateş yüzünden bana ulaşmıyordu. Az sonra Hafız geldi, yanıma sokuldu. “Fırıncı Hilmi seni sordu geçen gün. Epeydir uğramıyor. Bir derdi mi var?” dedi. Sesinde acıma, sesinde bir kaygı vardı. Kapıyı göstererek: “Günlerdir dışarı çıkmadın...” diye devam etti konuşmasına. Anlaşılan fark etti bendeki değişikliği. Merak ediyor besbelli. Tam ağzımı açmış bir şeyler anlatacaktım ki bir derviş Hafız’ı çağırırdı. Derin bir nefes aldım. Kuyunun üstündeki tahta çıkırıklar gizemli nağmeler mırıldanarak ağır aksak dönüp dururken kalemlerimi yonttum. Elimi kesmemeye dikkat ettim ama elim sürçseydi ne olurdu ki? Ruhum sürçmüştü

bir kere. Yere inen bir kuşun kanat çırpışlarına çevirdim bakışlarımı. Sanki benimle konuşmak ister gibi yavaş, hafif ve mağrur bir tavırla başını bana çevirdi. Öttü. “Hû!” diye. Bu ses büyü etkisi yaptı üzerimde, bütün huzursuzluğum çözümlüp gitti. İşte tüm görkemiyle hayat. Ve böyle bir anlayış bütün bir ömrü doldurabilir.

Ne kadar yorgun ve mecalsizim. Hâlbuki düşünmekten başka derdim yok. Kulaklarım şiddetli şiddetli çınlıyor, zihnim bir şey kavramıyordu. Tekkenin duvarları garip bir görünüm ile üzerime eğilmeye başlamıştı. Tekkeyi önceleri seviyordum, şimdi de seviyorum. Beni Allah’a yakınlaştırdığı için, huzur bulduğum için, ilim aldığım için seviyorum.

Epeyce oturdum ama çok sevdiğim bu ağacın altında bile istediğim huzuru bulamadım.

Boşluğa düşmüştüm bir kere.

Gizemli bir havayı terennüm eden ruhumu yatıştırmak için oturduğum yerde zikre başladım. Ayaklarıma sürünecek gezen güvercinler, elimdeki tespihin yere düşmesiyle çıkan sestem öyle ürktüler ki yekpare bir hışırtı ile yükseldiler. Bulutlara uzanan dalların arasına gizlendiler. Benden mi kaçıyorlardı?

Tespihimi yerden alırken fark ettim ki ben zikri bırakmış çoktan hayallere dalmışım.

Her gece kabaran, tutkulu ilençle büyüyen çekime kendimi fazla kaptırmış olmalıyım ki önce zikir halkasından koptum. Sonrasında her şey çok hızlı gelişti. En azından bir yanıyla çok hızlı. Dışarıdaki zaman çok ağır dönerken içimde olanların hızı başımı döndürüyordu. Diğer yandan keyifli bir sızı, hummalı bir hazdı duyduğum. Ümitsizdim. Ruhum zayıf düşmüştü. İçimi usul usul yokladığımda anlamalıydım. Yenik düşeceğimi, düşebileceğimi...

Dalgın ve arzusuz olduğum zamanlar hiç çalışmıyorum,

ancak bazen öyle bir hal gelir ki heyecan fırtınası esmeye başlayınca boş geçen zamanın kaybını geri almak isteğiyle bir hırsla bürünerek ahşap rahlemin başına eğilip otururum. Çok kereler yazı rahlesinin üzerinde uykuya daldım ve rüyalarımın ağlayarak uyandım. İşte yine canım yazı araç gerecinden başka bir şey istemiyor, kamyş kalemimin aharlı kâğıdın üzerinde akarken ağustosböceği gibi çıkardığı cır cır sestten başka hiçbir sese katlanamıyorum. Boş kâğıda bakarak bir süre bekledim ki kalbim sakinleşsin. Heyecanım yatışsın. Gücümü, dikkatimi toplayayım. Zira onu ne zaman düşünsem heyecanlanıyorum. Parmaklarım sanki kendilerinin ayrı canları varmışçasına sinirli danslarına devam ediyor. Ayın, şın ve kaf'ları çıkarıyorum elifbalardan, gece gündüz durmadan aşk, aşk diye yazıyorum. Aşk ne ki? Bakıyorum, bakıyorum... Üç harf beş noktadan başka bir şey göremiyorum. Parmaklarım gevşiyor. Öylece kalakalıyorum.

Hat kalemimi bırakıp gözlerimi kapadım. Dua etmeye başladım: "İki harfle dokuz feleği meydana getiren Allah'ım acı çekenleri acılarından kurtar, korkanlara cesaret ver. Bana da akıl."

Dudaklarımda: İnşirah.

Secde ettim.

Zikir halkası biteviye değişen düşsel gölgelerle dalgalanıyordu.

Şeyhim o gece sohbet ederken cemaati -belki de benikorkutmak için azarlar gibi konuşuyor, sesi perde perde yükseliyordu. Sesi duvarlara, yerlere çarparak etrafa dağılıyordu. İnancı damarlarını ve kemiklerini doldurup sakalına doğru aktı. Sakallarında gümüşsü ak parıltılar, kımıltılar seğirdi.

Dersten döndüğümüzde oda soğumuştü. Ocağın önüne eğildim ve kuru üfleyerek ateşi canlandırmaya çalıştım. Neredeyse kömür olmuş kütüğü öyle bir hırsla dövüyordum

ki odanın içinde kıvılcımlar uçuşuyordu. Alçak tavanda çıplak kirişler. Bir gaz yağı kandili, altındaki hasırın lifleri, her şey bir akış halinde hayatla titreşiyordu. Önümdeki kitabın sayfalarını soğuktan buz kesmiş parmaklarımla çevirip seyrederken dalmışım.

Kahve kokusuyla kendime geldiğimde, uzun kıvrık ağızlı pirinç cezvede su kaynıyordu. Işığımı gören Hafız benimle hem dem olmaya gelmiş. Uykum açılsın diye de kahve pişiriyordu.

Koynumdaki asi kelimeler boyun eğmişliğimin uysallığında kaybolup gitti; ama kilitlenmiş gibi ne bakabiliyor ne de konuşabiliyordum. Her halimden mana damıtan Hafız, gönlümün sırrını açığa vurmamı bekliyor. Beni anlayacak tek kişi belki de o. Çünkü o da biliyor aşk acısını. Ama ne gevezelik etmek ne de halimi inkâr etmek istiyorum. Kararsızlığım karşısında ne yapacağını bilemeyen Hafız, nasihat etti biraz. Dinlemediğimi anlayınca sinirlendi: “Kalk!” dedi “Halvete çekil!”

İnancımdan ve hayatımdan başka bir şeyim yoktu.

Kendimi toparlayıp namaza durdum. Ve namazdan, kahveden ve yaşanan nice küçük, sessiz yoğun anlardan sonra n’olur bir an aklımdan çıksın. Düne kadar ilim ışıyakiyla yanan ben, insanlardan, belki de kendimden kaçıp onu düşünebileceğim köşeler arıyordum. Uykuma kadar sızmıştı. Aşk ve hakikat, tahammülümün ötesindeydi. Bir çift göz yakıyordu içimi. Cayır cayır. Sırtımı boş duvara vererek oturdum. Sanki içimdeki bir başka ruh beni seyrediyordu ve ben ondan utanıyordum.

O gece karışık rüyalar gördüm...

İşrak namazından sonra avluya çıktım. Avluda dervişler dolaşıyordu; görkem ve tevazuuyla dolu soylu gölgeler. Hava soğuk ve tazeleyiciydi. Sabahın nemli serinliği şişmiş uykusuz gözlerimi acıttı. Yoğun kış yağmurları başlamıştı.

Burnumun ucuna damlayan iri bir damla bütün mahmurluğumu delik deşik edip geçti. Küçük yapraklar gerinip kasılıyor ve yavaş yavaş adeta çekinerek, titreye titreye tekrar doğruluyor. Ne eşsiz bir görüntü. Ben bu hayatın neresindeyim? Bedenim bilinmeyen derinliklerden gelen bir haşyetle titrerken gözyaşlarım sakalıma akmış ve yerdeki su birikintisine karıştırmıştı.

Şeyhim bir talebe gönderip beni yanına çağırttı. Heyecanlandım. Daha çok da korktum. “Eyvah! Şeyhim halimi anladı işte. Keşke Hafız’ı dinleseydim. Ne diyeceğim şimdi?” Çekinerek kapısını tıklattım. Tahta sedirin üstünde oturuyordu. Üstünde beyaz keten elbisesi vardı. Neşeliydi. Bir an rahatladım. Ama bu durum kısa sürdü. Hiç beklemediğim bir konuya, evlilik konusuna girdi. Kızını benimle evlendirmek istediğini söyledi. Şaşırdım, kaldım. Nar-ı siyaha duran yerde elifin beli büküldü. Hayır diyemedim. Evet de. Kararsızlıklara ikilemlere alışkın değildim. Ve yüreğim şiddetle çarparken irkilerek fark ediyorum. Uzaklaşmam lazım tekeden. “Bana biraz müsaade edin!” diyebildim. İştittiklerine inanamıyormuş gibi bakıyordu Şeyhim. Tabi aynı şaşkınlık içinde ben de ona. Vereceği cevap çoktan hazırmış gibi dudaklarını kısıyor, gülümsüyor hafiften.

İfadesi uçmuş yüzümden okuyor beni: “Gözlerine düşen gölgeden anlıyorum ki bir derde düşmüşsün. Sabır konusunda birçok ders öğreneceksin. Dua edeceğim sana.” Yüzümü yoklayan delici bakışlarından kaçtı bakışlarım. Nefsin desiseleri ve aşk üzerine verdiği dersleri bir örnekle hatırlattı. Mevlit dinler gibi kafamı ciddi ciddi salladım. Sesinin tonu, kırık bir cam gibi keskindi. Sohbet edası içinde, neredeyse lafın gelişmiş gibi söylüyordu. Kelimelerden bile sakınılan bir mahremiyetle anlaşıyorduk. Acaba nasıl bir yansıma, nasıl bir imge, nasıl bir günah vardı gözlerimde.

Sonra uzun sancılı bir sessizlik oldu. Hüzünle mi

gölümsüyordu yoksa hüznü müydü, gülümsüyor muydu? Anlayamadım. Elini öptüm. Tekkeden ayrıldım.

İçimde bir sürü vesvese. Bir yerde insan eğer dervişlerin kalbini okuyamazsa Şeyh olamaz diye okumuştum. Şeyhimin halimi anlamış gibi bir hali vardı. Eğer anladıysa niye kızını bana vermek istedi? İşte bu düşünce beynimi kemirmeye başladı.

Beni ayakta tutan tek şey Allah'ın inayeti idi; yere yığılıp kalmamı engelleyen ise içimdeki aşk ateşi.

Önceki gün yağın yağmurdan çamur deryasına dönmüş sokaklara daldım. Çocukluğumun geçtiği ahşap cumbalı evime yaklaşırken sanki yabancı bir eve gidiyordum gibi adeta çekinerek yürüyordum. Evin kapısının sağ kanadındaki el biçimindeki demirden tokmağı tuttum. Çalıp çalmadığımı hatırlamıyorum ama kapı açıldı.

Zavallı annem beni görünce önce şaşırды, sonra sevindi, daha sonra gözleri küçüldü, yüzü kırıştı. Hiç beklemediği bir anda çıkıp gelmişim.

Hiçbir şey yapmadan geçiyordu günlerim. Yemek içmek, yatıp kalkmaktan ibaretti hayatım. Aysız, bol yıldızlı bir geceydi. Cırcır böceklerinin kulak çınlamalarına benzer ötüşlerine uyan bir ritimle çarpan kalbimi dinliyordum. Deliler gibi eğinik oturuyor, tek bir noktaya dalyordum. “Oğlum, artık dayanamayacağım, seni böyle görmeye. Dardin neyse söyle.” diyerek sıkıştırdı beni.

“Biraz rahatsızım.” diyerek ifade-i meramla yere baktım. Endişelendi. “Aşk derdine müptela oldum.” diyerek utana sıkıla anlattım her şeyi. Bir sır tutmanın anlatmaktan daha kolay olduğunu daha büyük bir doyum sağladığını hissettim. Başka bir şey konuşmadık. İkimiz de düşüncelere dalmıştık. Zaman, sükût halinde bekliyordu. Nasırlı elleriyle elimi tuttu ve azalan gücünün yettiği kadar sıkıttı.

Sımsıcaktı elleri. Eğilip öptüm. Bu arada kim olduğumdan emin değilmişçesine gözlerini kısarak bakıyordu.

“Ah evladım! Ah! Seni bu hale kim düşürdü?” diyerek eseflendi.

Anne dedim: “Şu karın yağışı nasıl Allah’tansa bu dertte Allah’tan. Olan oldu işte!”

Beni teselli etmeye çalışan annem sonunda kızı arama karar verdi. Yatıp kalkıp “Tarif et!” diyor. Tarif edeyim ama nasıl? Ben görsem tanır mıyım? Bundan bile emin değilim. Ah anneciğim boşuna uğraşma, diyemedim. Ben onu bir kere daha görmek isteyip istemediğimi bile bilmiyorum. İsteseydim o sokaktan defalarca geçmez miydim? Hem nasıl cesaret edebilirim, onu tekrar görmeye. Bir kez görmeye bu hale geldim. Bir daha görürsem ne olurum kim bilir? Bir gün o kadar bunalttı ki beni. Yalvarmasına dayanamayıp hayalindeki şekliyle anlattım. Nasıl bulacaksa.

Yorgun bacaklarına dayanarak oturduğu yerden kalktı. Tülbendinin altına elini soktu. Başını kaşdı. Hazırlanmaya başladı. Yün şalını da örtünüp dışarı çıktı.

Önce kalaycı dükkânına gidip kalaycıya bir kızı olup olmadığını sormuş. Sonra o sokakta oturan bir tanıdık bulup ondan da yardım istemiş. Bir sonuç alamayınca komşu komşu gezmeye başladı. Ne kadar tanıdığı varsa sordu. Nafile. Bir ipucu bulamadı. Kendimden şüphe etmeye başladım. Acaba ben bir hayale mi âşık olmuştum.

Eve gelen misafirlere: “Oğlum âşık olmuş.” diyor, derdime derman olmak istercesine.

Aşk mı? Ne aşkı? Sadece rüzgâr damdan dama geçiyor.

Kışın ilerlemesiyle daha kırılğan bir hale gelmişim.

Alışık olmadığım, sebebini bilmediğim bir sabırsızlık içindeydim. Bütün gün, zihnim sessiz sedasız, bir saatin çarkı gibi işliyor, hayallerim üst üste birikiyor. Evin sokağı

gören penceresine yaklaşıyor kapının önünden geçenleri sayıyorum. Nefesimle buğulanan yere aşk yazıyorum. Aşk... Dışarıyı izlerken kızın hayali rahat bırakmıyor beni. Ufka dalıyorum. Renk renk bulutlar...

“Oğlum, aşk kanatlandırıyor seni.” dedi annem. Gülmsemeye çalışarak başımı salladım. Ne diyebilirdim ki haklıydı annem. Kolay okunmaz endişeli bakışlarla inceliyor beni. Aynı çaresizliği paylaşan iki arkadaş gibi, ellerini ovuşturuyor. Uyuşukluğa benzer bir kendini bırakmışlıkla öylece otururken zamanın kemirdiği bu hüzünlü görünüm boğazımda düğümlendi.

Hiçbir şeye sahiden bakmıyor, hiçbir şeyi sahiden dinlemiyordum. İçimin sesi doldurmuştu tüm varlığımı.

Olan biteni bütün boyutlarıyla kavramam için zamana ihtiyacım vardı ama ben zaman kavramını yitirdim. Zaman bilinen sınırlarını esneterek genişliyor. Fisebilillah zaman israfındayım. Tek bir zamanı yaşıyorum; gaflet zamanı. Konuşmuyordum bile. Kelimelerin tadını unuttum. Tespihimin taneleri daha hızlı, daha sabırsız biçimde hareket ediyor sadece.

Sabrım kör bir çukura düşüverdi.

Evde duramayacağımı anladığım için dışarı çıktım. Kar sokakları genişletmişti. Camiden çıkınca yağın kara bakarak gülümseyen paçavralar içindeki dilenciye cebimdeki son parayı verdim. Buz tutmuş kirpiklerime aldırmandan karın aceleyle örttüğü ayak izlerini takip ettim. Bir kedi cılız gövdesiyle şehrin o soğuk meydanında kaderini kovalıyor. Çok uzaklarda köpekler dertli dertli havlıyordu.

İkinci kanun sonlarıydı. Ne kadar soğuktu gece. Ne kadar soğuktu bizim avlu. Kar akşamdan beri dinmemişti. Ocağın aleviyle bir mum yakacaktım ki elimi yaktım. Bir süre ateşi seyrettim. Yanımdaki ot yastığa yaslandım; bir çocuk gibi ağlamaya başladım.

“İstedigin gibi ağla.” dedi annem.

Hıçkırma hıçkırma ağladım.

İçinde bulunduğum karışık durumun dökümünü yapmak için sık sık uzanıyor, ellerimi başımın altına koyuyorum. Evvela sıcak bir çorba, taze ekmek, sonra insanları, şeyhimi, hayatı, dünyayı, nefes alıp vermeyi, şehveti düşünüyorum. Olgunlaşıyorum. Olgunlaştığımı zannediyorum.

Gecenin karanlık dehlizlerinde kayboluyorum. Gece-ler, en sırlı hecelerinin buluştuğu, aşk yüklü, nur yüzü sığınağı. Rüyalarımda sık sık ıssız bir uçuruma düşüyordum. Her şey düşsel bir örtü içinde kefenliydi sanki.

Sabah kalktığımda bakışlarım hayallerimde kayboluyor, dalıyordum. Kendi kendime konuşmaya başlamıştım. Annem beni böyle görünce endişelendi. Gelip boynuma sarıldı. “Başımın tacı anneciğim.” diyerek başımı göğsüne yasladı. Annem, yegâne sırdaşım. Aklımı kaçırıp kaçırmadığımı merak ederek tartıyordu anı. Aslında aklım başımdaydı henüz. Molla bir komşumuzun miski zefiran mürekkebiyle dua yazdığı kâğıdı, içi su dolu beyaz çinko bir kaba koydu. Bir şey değişsin diye değil, mutlu olsun diye o sudan içtim. İtiraz etmiyorum ona. Gücüm yok!

İçimde büyüyen acıyı dua ile susturup boğmaya çalışıyordum.

Uç uca eklenen gece ve gündüz beni tüketiyor. Avare bir pergel gibi dönüp duruyorum. Aşıklık... En büyük yalnızlık...

Mecnun’u şimdi anlıyorum. Yazıklar olsun bana!

Soğuk şubat günü.

Gri ufuklar lekeli.

Sırtıma bıçak gibi saplanan ağırlara aldırmadan yürüyorum. Eriyip giden kar suyu yoluma bulaşmış akıyordu.

Olması gerektiği gibi. Bu hale imrendim. Kar gibi eriyip su gibi akmak istedim. Bir an ölümü düşündüm. Hem sevindim, hem sevinemedim. Yok olmayı, sonra var olmayı, ebedi olmayı istedim. Başımı yukarı kaldırdım. Gökyüzü, caminin çinileri kadar maviydi. Boyuna değişiyor rengi. Mavi. Mavinin her türü. Yere inecekmiş gibi alçalan birkaç bulut. Bir yere yetiyecekmiş gibi uçan kuş sürüsü. Arayışın tadı. Bulma özlemi. Acı soğuk. Başım dönüyor, gözlerimin altı, elmacık kemiklerim sızlıyordu. Üşüyünce kafası donuklaşıyor insanın, her yanım donmuş gibi.

Yitirdiğim ılıkılık, içine düştüğüm yalnızlıkla eve zor düştüm.

Tarhana kokusu sarmış her yanı. Önümdeki çorba sahanına doğradığım ekmekleri, kaşığımın tersiyle, hafif hafif, çorbanın içine batırmaya başladım. Karnım doyunca ısındım. Gevşedim. Dışarıda kalmaktan kuru bir öksürüğe tutulmuşum. Öksürükten uyuyamadım. Acınacak bir haldeydim ama kendimden çok anneme acıyordum. Annem cezvelerle nane kaynattı, benim zatürre olduğumdan şüphelenerek. Kâr etmedi yalnız. Acı otlardan hayat devşiren bir attar buldu sonra. Bir işe yaramaz sanıyordum, sakinleştirdi beni otlar.

Mart çekiliyor içine. Ağaçlar genleşiyor. **Çiçekler açıyor, baharın** serin ve temiz havası mis gibi kokuyor. Ama beni ayıltamıyor. Ben hala sarhoş gibiyim. Hayallerim bile uyusuk.

Evde duramıyorum, sokağa çıkıyorum, sokakta duramıyorum, diğer sokağa geçiyorum, sonra o sokaktan sonrakine yürüyorum. Sefih bir insan gibi dolaşıyorum. Metruk köşelerde toza toprağa karışmayı seviyorum. Arastadan tas tencere çeviren bakırcıların çekiç vuruşları, marangozların testere sesleri, kunduracıların sandal ökçelerine inip kalan taktukları geliyordu. Bir de baktım ki ırmağa bakan

mezarlığın yanındayım. Havada öd ağacı kokusu vardı. Hem bu kokuyu hem de kendi ölümlerini uzaklaştırmak istercesine mezarlığı uzaklara kurmuş insanlara hayret ettim. Düşsel mırıltılar halinde hışırdayan sık servi ağaçlarının, yüksek eğrelti otlarının sarmaladığı mezar taşlarının arasına daldım. Mezar taşlarını okudum. Tek tek. Toprak kadar sessizim. En son bir mezarın yanına çöktüm. Baş sahidesine yaklaşıp okumaya başladım:

*“Ziyaretten murat bir duadır.
Bugün bana ise yarın sanadır.”*

Göğsümde bilmediğim bir dilin vuruşları. Derin bir tefekküre daldım. Ölümün bana da geleceğini unutmuşum, bilmiyormuşum gibi Allah aşkından kalbimi çevirip bir çift gözün esiri olmuşum. Tövbe ettim. Tövbe. Birden bire ağaçların hızlı hızlı soluduğunu duymaya başlayınca ürperdim. Olduğum yerde büktüm boynumu. Gerçeğin azabından kurtulmanın ihtiyacını damarlarımda hissediyordum. Korlaşmış nefesler salarak etrafıma, yüksek sesle: “Ya Rabbi! Bu gecenin gündüzü yok mu? Aşk vereceksen bana kendi aşkını ver!” diye öyle içten bir dua ettim ki böcekler ibretle izledi beni.

Durmadan devinen ağaçlara bir kere daha baktım.

Yeşildi.

Yemyeşil.

Derin bir iç çekerek ellerimi birleştirip yüzüme sürdüm. Sanki gözümün önünden bir perde kalkmış gibi her şey netleşti. Şaşkınlıkla etrafıma bakındım, yere bakındım. Az çiğnenmişti yerler, belli ki fazla ziyaretçisi yoktu kabristanının. Ayrık otlarını temizlemeye başladım, kalbimdeki ayrık otlarının da temizlendiğini düşünerek daha hızlı kopardım onları. Hırsla.

Eve dönerken gözyaşlarım dinmişti. İki büyük fıstık çamının arasından başlayarak kıvrılan toprak yola saptım.

Şehrin çıkışından tekkeye çıkan yol geldi aklıma. Tekkeyi, şeyhimi, Hafız'ı özlediğimi itiraf ettim kendime. Hafifçe üşüyordum. Yaşadığım derinliği ve huzuru olan tuhaf bir keder hali. Aylardır kendimden geçmiş halde başıboş dolaştıktan sonra insanların yüzüne nasıl bakacaktım. En önemlisi şeyhimin yüzüne nasıl bakacaktım.

Eve geldiğimde o kadar yorgundum ki yemek yemeden yattım. Güzel bir rüya görebilmek nazari meselemi çözmek umuduyla yumdum gözlerimi. Hâlbuki hep aynı rüyayı görüyordum. Yani sürekli derin bir uçuruma yuvarlanıyorum. Aylardır çektiğim bu sıkıntı; geceler boyu tere bulanmış yatağında sıkıntıyla uyandığım karabasanlar, bu uykumda şeyhimi görmemle son buldu. Uçuruma düşeceğim an, o bembeyaz elleriyle uzanıp beni tuttu şeyhim. Ben de eline sarılıp öptüm, öptüm. Parlak belagatiyle: “Bu dünyada tek aşk, Allah aşkıdır! Unutma! Tefekkür önemli bir ibadet. Dikkatli olmak da öyle...” diye nasihat ederken uyandım. O anı tümüyle içime sindirirken kalbim heyecanla dolup taşıyordu.

Bunu bir işaret sayıp ertesi gün fecr-i sadık belirirken: “Yaşadıklarım, üç günlük fasıldı geldi geçti.” diyerek anemle vedalaştım.

İnce bir bahar sabahıydı. Uzun bir savaştan çıkmış yorgun bir yolcunun nice zaman sonra sılıya dönüşüne benzeyen hüznle yola koyuldum. Şeyhim tarafından hoş görülmeyi, bağışlanmayı umuyordum. Bendeki bu değişikliği şeyhimde fark etsin istiyorum. Sabah çiğine kendini açıp sunan kır çiçekleri arasından çoğalttığım tevhidin tınısıyla haşre ve neşre tanıklık ederek yürüyorum. Adımlarım zaman zaman hızlanıyor, zaman zaman yavaşlıyordu. İhlamur ve kestane ağaçlarının arasından sanki görünmez bir ipi takip edermişçesine tedirgin bir şekilde geçerek tekkenin olduğu sokağa girince şeyhimin kapının önünde beni beklediğini gördüm. Koşmaya başladım. Hemen diz çöküp eteğini öptüm. “Çağırmasak geleceğin yok, senin derdinin

dermanı burada!” diyerek sırtımı sıvazladı. Elinden öyle bir elektrik geçti ki bedenime irkilerek kendime geldim. Suçunu bilen bir çocuk gibi başımı eğdim. Acım tek bir gözyaşı damlasına damıtılıp şeyhimin parmaklarına aktı.

“Çok şükür” dedi şeyhim başındaki destarlı tacını düzeltirken. Güneş kayarak geçti üzerimizden. İçeri girdik. Vakur bir sadelik içinde beni kolumdan çekip yerdeki yiyeceklerle dolu sininin önüne oturttu. Bakışlarıyla tartarcasına tepeden tırnağa süzüyordu beni. Yüzünde görülmesi şaşırtıcı bir tebessümle gülümsüyordu. Konuşmadan yedik yemeğimizi. İkimizde az konuşan insanlardanız. Sessizlik erdem durumunda.

Bir bayram sabahı başlıyormuş gibi sevinçli bir huzur geçti aramızdan. O inanılmaz müşfik kuvveti hissettim. Her lokmayı derin bir hürmet ve mahcubiyet içinde yutuyordum. Şeyhim yine gülümsedi, sanki benim de gülümsememi isteyerek. Hayata derinlemesine nüfuz eden bakışlarında çevresine yayılan tatlı, kucaklayıcı bir anlayış vardı. Çok kereler önünde sabahladığım sedef kakmalı rahleye bakarken fincanı tutan kıpır kıpır parmaklarımın huzursuzluğundan mı neden bilmiyorum, bir yıldır çektiğim tüm acıları şeyhimin en ince ayrıntısına kadar seyrettiğine hükmediverdim. Başımı kaldırdım. Gözlerinin içine yalvarırcasına daldım. Halden anlar bir edayla, öyle tatlı bir dikkatle bakıyordu ki yüzü bana nur gibi göründü. İkinci eğilirken: “Haydi, git bir gusül abdesti al. Ben sana haber gönderene kadar tövbe et.” dedi.

Sevinçle fırladım yerimden. Bana söylenen sözcüklerin kanevası içinde kendi hayatımı yakalayabilmeliyim. Bilmediğim bir terazinin dengesinde yeniden yeniden var oluyordum. Derviş arkadaşlarımla bir süre sohbet ettim. Ne kadar özlemişim onları. Mutluydum. Taşıktan avluya ay ışığını seyrederek geçtim. Hücreme çekildim. Ne kadar özlemişim isli mürekkebin kokusunu, hasır seccademi,

yazı takımlarımı... Dizlerimin üzerine oturdum. Ayaklarım kaskatı kesilinceye kadar. Mutluluğun bu kertesinde bütün zihnimi boşaltıp varlığımın her zerresi ile ellerimi gözyaşlarımla yıkayarak günlerce tövbe ettim; zamansız, yani her dem yeni, yeniden...

Şeyhimin takdirini kazanmak istiyor, ömrümün sonuna kadar parçalanırcasına didineceğime kendi kendime söz veriyordum. Ne var ki kendimden bir şeylerin kopup uzaklara gittiğini gördüm. Hiçbir şeyi tamamlamayan silik bir görüntü tuhaf bir şekilde yitiyor önümde.

Sadece namazlarda görebiliyordum şeyhimi.

Kırk gün sonraydı. Bir derviş göndererek beni yanına çağırttı. Huzuruna çıkarken elimi önümde bağlayıp boyun kestim.

“Edep; varlığı ve haddini bilmektir! Ancak ilim sahipleri haddini bilir; edebini takınır. Cahilin bildiği edep ise elini önüne bağlamaktır.” diyerek beni uyardı. Yorucu bir oyundan çıkan çocuk gibi mutluymdum ve yüreğim pır pır atıyordu.

Eliyle yanındaki minderi işaret etti. Diz kırıp oturdum. Bana doğru döndü: “Evladım! Allah, çektiğini yeter buldu. Senin kısmetin bu tekkenin kapısından öte benim evimin kapısında görünüyor. Kabul edersen kızımı sana nikâhlayacağım!”

Bu sözcükler hafızamda zayıf, belirsiz bir tele dokunuyorlar... Onlarla beraber bir tebessüm -ama kimin tebessümü- canlanıyor zihnimde.

“Siz nasıl münasip görürseniz efendim!” diyorum.

“Çok şükür.” diyor. Anlam veremiyorum. Bir keramet olmalı diye düşünüyorum.

Görmeden kabul ettim. İtaatkâr halim şeyhimi mutlu etti.

Ellerimi birbirine sürterek sevinçle hücreme döndüm. Mangaldan yayılan sıcaklık o kadar tatlıydı ki üst üste duran minderleri yan yana dizip yenilenmiş ve ısınmış olarak uzandım. Gevşeyerek kendimden geçtim.

Ertesi gün ilk işim annemin yanına gitmek oldu. Beni kapıda gören annem korktu. “Anne korkma!” diyerek onu rahatlattım. Şeyhimin beni kızıyla evlendirmek istediğini anlattım. Sevindi. Hatta şükür namazı kıldı. Yastık altında sakladığı birkaç parça altını ortaya çıkardı. Evlilik için gerekli hazırlıkları tamamladım. Evden çıkmadan yer yer sıırı dökülmüş aynaya baktım. Sakalımda bir tel beyaz vardı. Çektim kopardım. Annemin koluna girdim. Konuşarak şeyhimin evine doğru yola çıktık. Yeni bir yolculuktu başlayan. Bir yandan iç muhasebesi yapıyorum. Ben neyim? Hayat ne? Onun anlamı? Ya benim hikâyem? Bir içeriden bir dışarıdan bakıyorum kendime. Evleneceğim. Şeyhim kıyacak nikâhımı.

Şeyhimin evinin kapısını çalarken yağmur damlaları saçaklardan elmas taneleri gibi dökülüyordu. Kapı gıcırdayarak açıldı. Bir hanım bizi içeri buyur etti. Şeyhimin yanına girdik. Heyecandan ahşap sandığı görmedim ayağımı çarptım. Öyle çok acıdı ki canım. Dudağımı ısırđım. Gözünden hiçbir şey kaçmayan şeyhim oturtuyor beni önüne. Sesleniyor hanımına. Kızıyla beraber içeri giriyorlar. Yanıma oturmasını söylüyor kızına da. Utancımдан bakamıyorum yüzüne ama merak da ediyorum. Sadece dizlerinin üstündeki ellerini görüyorum. Narin parmakları hat kalemlerim kadar düzgün. Şeyhim nikâhımızı kıymış dua ederken esen rüzgâr pencereyi hızla çarptı. İrkilerek başımı kaldırdım. O iri lacivert gözler...

“Ben sizi hakkıyla tanımıyorum.” diyerek utançla şeyhimin dizlerine eğildim. O, sırtımı sıvazlarken, ben hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordum: “Af! Af!” diye

Zaman en iyi mufessirdir

Oturduğum yerde pencereye başımı dayamış gökyüzünü seyrediyordum. Batıdan hızla gelen bulutlar kapladı göğü. Uzaklardan bir gök gürültüsü duyuldu. Sonra daha yakından bir ikincisi.

Elindeki battaniyeyle içeri giren gelinim: “Yağmur geliyor.” dedi.

“Eli kulağında” dedim. Başörtümün ucuyla gözyaşımı silerken sedirin öbür ucunda mışıldayan torunuma baktım. Oğluma ne kadar çok benziyor. Annesi başka birinin yapamayacağı bir yumuşaklıkla başını kaldırıp yastığını düzeltti. Battaniyeyi üstüne örttü.

Gün geçmiyor ki imparatorluğun herhangi bir yerinden işgal haberi gelmesin. Bir veba salgını gibi yayılan bu haberler, ürperten bir kâbusun parçası sanki. Oğlumdan günlerdir haber alamıyoruz. Ne yapacağımızı şaşırdık. Sürekli düşünüyorum. Adını sayıklamaktan başka bir şey gelmiyor elimden. Düşündükçe sinirleniyorum. Başıma ağrılar giriyor.

Sokaktan geçen yoğurtçunun belirli belirsiz sallanan çingırağını duyunca hemen bir bakraç alıp dışarı çıktım. Yoğurt almaktan ziyade iyi bir haber alabilmekti amacım. Nafile. Ağzımızı bıçak açmasa da yorgun bir hayat akmaya devam ediyor. Birbirimizle konuşmak için zorluyoruz

kendimizi. Sonunda göz göze gelip konuşmaya başlayınca da gözlerimiz doluyor...

Gündüz neyse de akşam çökünce biz de çöküyor, daha bir kötü oluyoruz. Gece yine döşeğimde dönüp durdum. Avuç içleri sema görmemiş kirli eller boğazımdaydı sanki. Ateşler içinde kâh uyudum, kâh uyandım; uyudukça kâbuslar görerek uyandıkça oğlumun hayaliyle teselli bularak seher vakti ayağa kalktım. İçimi, dışımı, evimi, pencere-remden görünen yerleri şöyle bir seyrettim. Zaman kendini dinliyordu. Ben de zamanı.

1912 yılının ekimiydi.

“Yunan ordusunun azm-i şecaati sayesinde Selânik’i zapt ettik...” ifadesiyle başlayan bildiride Yunanlılar, amaçlarının bölgeye hukukun ve medeniyetin yerleşmesini temin etmek olduğunu açıklıyordu.

İşte asıl bu haber yüreklerimizdeki bütün umut bağlarını kopardı.

Umutsuzca beklemeye başladık. Neyi beklediğimizi bilmeden. Yaklaşık bir hafta sonra gecenin kestiremediğim bir saatinde sessizlik bir ucundan kırıldı. Sarsılan pencere camlarının tıkırtısıyla uyandık. Her şeyden bihaber torunumu kapıp yanıma gelen gelinim korkudan zangır zangır titriyordu. Çaresiz haline baktım, baktım teselli edecek iki kelime bulamadım. Bir kurşun peltesi gibi ağırlaşan dilim tutuldu sanki.

Ah ki ah. İnsanlar beni kandırmışlar. Sen çok güçlüsün, sen bilirsin, sen becerirsin diye yıllardır kandırmışlar. Ne kadar zavallıyım. Ne kadar zavallıyız. Ne yapacağız şimdi?

Lambayı kısıp onları yatağıma yatırdım. Ben de bir battaniyeye sarınıp koltuğa sığınırçasına oturdum. Uyumak ne mümkün. Dışarıdan gelen en ufak sese kulak

kabartıyorduk. Serin bir bahar havası vardı dışarıda. Üşüyorduk ama bu üşüme soğuktan ziyade korkudandı.

Kasvetli bir geceden sonra sabahın ilk soluğunu içime çektim. Perde aralığından dışarı baktım ama kimsecikler görünmüyordu. Geceki patlama neydi? Meraktan çatlayacaktım. Bahçe duvarına merdiven dayayıp komşunun bahçesine atladım. Nar ağacının altına oturmuş dizlerini döven ihtiyar komşum şehir dışındaki kışlanın cephaneliğinin havaya uçtuğunu söyledi. Gecenin kör karanlığında tüm Selanik'in sarsıldığı hemen hemen tüm cam ve çerçevenin kırıldığı bu patlamada yüzlerce tutuklu Osmanlı askeri şehit olmuştu. Ertesi gün öğrendim; oğlumun da o askerlerin içinde olduğunu...

Hangi acı daha çok yakar insanın canını. Evlat acısı mı? Vatanı kaybetmenin acısı mı? Geçmiş silmenin acısı mı? Hangi acı? O vedasız ayrılığın matemi kalkmamak üzere yerleşiyor yüreğimize. Ayağa kalkacak dermanım yok artık. Felçli biri gibi sürünüp duruyorum ortalıkta. Bu dünyanın neresinden tutmalıyım bilmiyorum. Gelinim olmasa ne yapardım. Sürekli baygın bir halde yatıyorum, yalnızca onun elini alımda hissedince kendime geliyorum. Evlat acısına dayanmak zormuş gerçekten. Önceleri hiç dayanmam zannettim ama gelinimi, torunumu, görünce biraz kendime geliyorum. Bütün bunların üzerine gelinimin tekrar hamile olduğunu öğrenince hayata karşı bir hırs geldi bana. Daha bir güçlendim. Bana acıdığından hamile olduğunu gizleyen gelinimi bağıma bastım. Artık tek düşüncem gelinimin namusu, torunlarımla geleceğiydi. Onlar bana oğlumun emanetiydi.

Kimin yaptığı ve neyin sebep olduğu belli olmayan patlamayla ilgili elde açık bir bilgi olmamasına rağmen patlamanın sorumluluğu, sabotaj yaptıkları gerekçesiyle Osmanlı askerlerinin üstüne yıkılınca, Selanik'te o güne kadar nispeten kontrol altında tutulan ortam bir anda

değişiverdi. Önce askerlere yönelik başlayan taciz ve saldırılar, kısa bir müddet zarfında sivil halka, daha sonra da dükkânlara, evlere yönelmekte gecikmedi.

Anavatanımızda bir anda azınlık durumuna düşmüştük.

Selanik'teki 500 yıllık Osmanlı hâkimiyeti sona eriyor ve şehir Yunanistan'ın bir vilayeti haline geliyordu.

O güzelim tertemiz yuvamızda yalnız kalmaya korktuğumuzdan, çetecilerden korunmak amacıyla köylerden şehre gelen sığınmacılara katılmaya karar verdik.

– Ağlamanın hiçbir faydası yok, dedim gelinime. Kalıp içinde tarhana, bulgur, erişte sandıklarının olduğu kilerin kapısını açtım. Taşıyabileceğimiz büyüklükte bir erzak torbası hazırladım. Üstümüze siyah feraceleri alıp dışarı çıktık. Birkaç gündür sürekli yağan yağmurun yer yer göllendirdiği dar kaldırımında ağır ağır ilerlerken bir baktım önümde yürüyen gelinim topallıyor. Telaşlandım.

– Yavrum, dedim. Ayağına bir şey mi oldu?

– Yok anne. Benim genç biri olduğumu anlamasın düşman askeri.

Uçurum kenarında yürür gibiyiz. Onun da benim kadar hassas olduğunu görüyor, seviniyorum. Onu her gün daha çok seviyorum. Sıradan bir kadın değil o... Akıllı, duygulu bir kadın.

Bütün sokakları, bütün evleri, kaldırım taşlarına ve duvarların sıvası dökük yerlerine kadar tanıdığım şehirle dertleşirken denize yağmur yağıyor ve ığıl ığıl kaniyordu yüreğim.

Bir medresenin avlu kenarına dizili nişli küçük odalarından biriydi bize düşen. Onlarca tükenmiş insanın arasındaydık. O şirin, neşeli köylü kardeşlerimi omuzları çökük görünce daha bir yıkıldım. Hepsinin yüzü uykulu

ve soğuktu; ama yine de güçlü, sarsılmaz bir şey vardı bu insanlarda; bağımsızlıklarını ellerinden alan güçlere karşı duydukları kin bu. Burada kendimizden geçip “hiç” oluyoruz; belki de “hep” olabilmek için. Yatmadan önce günün son namazı için kibleye dönüyorduk. İnsanları dua kadar birbirine yaklaştıran, bir arada tutan çok az şey vardır hayatta.

Yağmalanmamış dükkânlar hâlâ kapalı, halk ekmeksiz, aşsız. Kırılabilen kapılar kırılmaya, içinde bulunan ne varsa yağmalanmaya devam ediyordu. Özgürlük hayalleri görüp hakikati yaşıyorduk. Herkes kendi derdine düşmüştü. İnsanların yüreklerinde depremler, yangınlar oluyor ama bunun dışı yansıması sadece suskunluktu derin bir suskunluk...

İhtiyaç oldukça eve gidiyor, çamaşır ve yiyecek alıyordum. Arka sokakları geçerek kestirmeden eve varmaya çalıştığım bir gündü. Olaylar şehrin yüzünü değiştirmiş, şehir birdenbire mahzunlaşmıştı. Dükkân sahipleri aceleyle kepenkleri kapatmaya çalışıyorlardı. Selanik halkı esarete alışkın değildi. Ateşli bir özgürlük vardı ruhlarında. Derin, gergin ve anlamlı bir özgürlük. Bir panik ve kaçışma gördüm. Sokak kavşaklarında bir izdiham. Ne ileri gidebiliyordum ne de geri, bir an ne yapacağımı şaşırılmışım. O ara birinin kolumdan tuttuğunu hissettim. Öyle korktum ki. Aa... bu Mehmet Efendi'ydi. Beni kendine doğru çekti. Aceleyle kapısı yarı aralık bir dükkâna girdik.

Rahmetli kocamın esnaf olan hatırlı bir arkadaşıydı Mehmet Efendi. Onun yardımıyla Alman konsolosundan Alman pasaportu alarak şehirde rahat rahat dolaşmaya başladım. Bu biraz pahalıya mal oldu ama olsun. Çok geçmeden bazı sığınmacılar köylerine döndü. Geri kalanlar resmi bir anlaşma olmaksızın ilk mübadiller olarak savaş esirleriyle Anadolu topraklarına gönderilmeye başlandı.

Malını mülkünü değerinde satabilen akrabalarımın, tanıdıklarımın da kendi istekleriyle İstanbul'a, Anadolu'ya göç edenler vardı.

Biz de mecburen evimize döndük. Bahçe kapısından girer girmez başörtümü açarak avludaki iskemleye çöktüm. İnce ve uzun parmaklarımı kirli saçlarımın arasında sokup kafamı kaşımaya başladım. Soluk alış verişim düzeline sızlayan tabanlarımı ovuşturdum. Elimde olmadan bir ağıt tutturdum. Yıllanmış, ağır, uzak bir ağıt.

İnsanları eleyen zaman şehri de eliyordu.

Ah yamaçlarında çiçeklerin açtığı memleketim.

Vatan diye bildiğimiz, üzerinde doğduğumuz, ölülerimizin yattığı toprakların ayaklarımızın altından kaydığı bu günler, gelinimle ben yeni tanışıyor muyuz gibi birbirimizi dinliyor; sırlarımızı, dertlerimizi öğreniyor, paylaşıyoruz. İki kadın bizim için en sevgili olan insanın dünyadan ayrılışını büyük bir sabırla karşılayışımıza şaşıyoruz. Arada bir iç geçirmelerimiz olmasa...

Ağlamaya, konuşmaya mecalimiz kalmamıştı. Yüreğimiz artık baharın ulaşamayacağı bir yer oldu. Daha önceden bağırarak evde koşuşturan torunum bile artık sessizdi. Öyle bir sessizlik vardı ki evde. Çıktığım ahşap merdivenlerin gıcirtısı yayılıyordu etrafa.

– Gelin, dedim. Bu merdivenler önceden de böyle gıcirdar mıydı? Yoksa...

– Gıcırdıyordu, gıcırdıyordu ama bizi rahatsız etmiyordu.

Gerekmedikçe dışarı çıkmıyorduk. Korkuyorduk. Duvarların ardından seyrediyorduk olanları. Sokağa bakarken on, on beş kişilik bir Yunan güruhunun aktığını gördüm. Başımı içeri çekerek saklandım. Mahalledeki kapıları çalıyorlardı. Bize de geleceklerini anladım. Gelinimle torunumu kilerin arka bölmesine sakladım. Çok geçmeden bizim

kapı da yumruklandı. İçlerinden birisi tekrarlamaktan sıkkıldığı belli olan kelimeleri sıraladı:

– Bu evleri biz, ülke hizmetinde kullanacağız. En kısa zamanda boşaltın!

Konuşmak istedim konuşamadım, askerin yüzüne tükürmek istedim, tüküremedim. Başımı sallayabildim sadece.

Onlar kapıdan ayrılınca derin bir nefes aldım. Kapısını açtığım kilerin eşliğine oturdum. Gelinim avlunun diğer ucunda bulunan çeşmenin yanına gitti. Bahçeyi sulamaya başladı. Sonra eline süpürgeyi aldı. Süpürdü, süpürdü, süpürdü...

Dayanamayıp sordum:

– Ne yapıyorsun?

– Avluyu temizliyorum. Ayak izlerini siliyorum.

– Evi boşaltıyoruz evladım...

O akşam yemekten sonra gelinim karşıma dikildi. Derin bir iç çekti. Ses tonundaki fark edilir derinlik ve ahenkle: “Ben korkuyorum. İstanbul’a gidelim. Akrabalarımızın bir kısmı da gitti. Dayım, teyzemin kızı...” dedi. Ne diyeceğimi bilemedim. Başımı eğdim. Neden sonra kaldığı yerden: “Namusum sana emanet!” diyerek beni kışkırttı. Hemen kalktım. Birbirimize sarıldık. Gözyaşlarıyla ıslanmış yüzünü göğsüme yaslayarak uzun bir süre inledi. Birbirimize sarılmış öyle dururken karnındaki bebek kımıldı. Hem de iki defa. Anasının karnını tekmeliyordu. Bunu çok iyi hissettim. Elini karnına koyup sevgiyle yavrusunu okşadı. Gözlerindeki o sevgiyi, o ana şefkatini görmek bütün benliğimle sarstı beni. Yanağımı yanağına yapıştırdım ve kendimi tutmayıp hüngür hüngür ağladım. Sonra sakinleştik. Dinlenmesi gerektiğini söyleyerek onu yatırdım. Hemen uyudu. Ama uyku arasında hıçkırmaya, inlemeye devam etti. Gün ağarınca kadar başından ayrılmadım ve

düşündüm: Nereye gideceğiz? Nasıl yaşayacağız? Ne yapacağız?

Ne korkağım ne çekingenim ne de kendim için küçük hesaplarım var.

Tığ işi sehpa örtüsü mine işlemeli fincanın altında genişletilmiş duruyordu. Kenarından azıcık yırtılmış bir İstanbul fotoğrafı çıkardım albümden. İstanbul belleğimde şekilleniyor, sofraya yeşili bir hüznle.

Sabaha kadar düşündüm. Dünyaya gözlerimi açtığım şehri, evimi bir daha geri dönmek üzere terk etmek zorundayım. Geçmişin toptan bir muhasebesini, yeniden kurmam gereken bir geleceğin belirsizliklerle dolu sisli ufkunda önümü nasıl göreceğimi hesaplıyorum? İşin içinden çıkamıyorum yaratana tevekkül ederek belirsizliğin akışına bırakıyorum kendimi. Geride bırakılanlara duyulacak özlemle karışık hüznün ve merakla iç içe geçmiş bir heyecan tüm benliğimi sarıp sarmalıyor. Ne hissedebilirim? Hayatı ve dünyayı hangi gözle okurum. Okuduklarımı sonraki nesillere hangi duygu lisanının alfabetesiyle anlatırım ya da anlatacak bir lisan, onu dilendirecek bir alfabe bulamayınca olanı biteni adı özlem olan bir zarfa koyup gönlümün derinliklerine mi gönderirim? Bütün bu seçeneklerin hangisini tercih edeceğimi elbette içinde bulunduğum ruh hali ile bizi kuşatan şartlar belirleyecek. Bu şartların önüme getirdiği tablo içine düştüğüm hayat mücadelesinin zorluğu nedeniyle bir değerlendirme yapmama bile fırsat vermiyor.

Mutlu anlar çabuk geçer. Mutsuzlukta sanki çakılıp kalır zaman. Sabahleyin onunla her şeyi konuşmaya karar verdim. Olaylar onu benden daha çok etkilemişti. Kadim bir zamanın, hiç eskimeyen güvencesi dışına çıkmak istemiyor, kedi gibi büküyor incecik boynunu. Odasına girdiğimde ayağında beyaz çoraplarıyla yatakta oturuyordu.

Yüzü sapsarıydı. Ölü yüzü gibi, hüznü, ağlamaklı. Bakışları uzak iklimlerin esintileriyle dolu. Dalgın, dargın. Gülümseyişibirbıçakgibi...yaragibi...cinnegibi...

Hatırlı dostlarımın yardımıyla İstanbul'da alabileceğim bir ev bulundu. Zeytinliğimi sattım. Parasını eşimin yeğenine verdim. Bir ay içinde İstanbul'da alınan evin tapusunu getirdi bana. Ayrıca eve yakın bir bağ da alındı. Son olarak İstanbul'a gidecek bir gemide yer ayarlandı bizim için. Hiç vakit kaybetmeden hazırlandık. Gelinimin karnı epeyce büyümüşü. Bir an önce düzenimizi kurmalıydık. Evimiz hariç neyimiz varsa paraya çevirdik. Taşıyabileceğimiz özel eşyalarımızı da denklere yerleştirdik.

Sürgünün ilk durağı: Liman.

Rüzgâr bedenimi nazikçe okşarken usul usul yağan yağmur şahitti bize. Bir de o sıcak sahiller ve o mümin geceler...

Bir yanım Selanik kadar yıkık ve harap. Bir yanım İstanbul gibi anaç, heybetli ve güçlü...

İskeleden gemiye binince İstanbul'a ayak basmış gibi hissettik. Gemi dalgalı denize tüm hızıyla açılıyor. Etrafındaki insanları teselli ediyorum: "N'apalım... Hicret bize Peygamberimizden (s.a.s.) kalmıştır." diyerek. Garip bir huzur var içimde. İstanbul'un bize sunduğu bir huzur olmalı bu. Geminin kıç tarafındayız; pervaneler hoş bir tempoyla suyu çalkalıyor. Ve meydana getirdikleri köpükten yol, kaynaya kaynaya hızla uzaklaşıyor, ay ışığında kayboluyor, sonsuzlukta kayboluyor. Değerli eşyalarını ebediyen kaybetmiş yüzlerce mübadil ve esirle eski bir gemi içinde beşikte sallanır gibi gidiyor, gidiyoruz... Karanlıkta titreyen birkaç ışıklı nokta umudumuz oluyor.

Tuzla Limanı'na geldiğimizde yorgunluktan tükenmiş haldeydik. Hafif bir poyraz zafer ısıkları çalarak yüzümüzü yalıyor, serinlik ürpertiyordu bizi. Denizin yüzü

buğuluydu. Denize dantel bir perde gibi sarkan sis günün yükselmesiyle yavaş yavaş kalktı. Berrak bir hava sardı her tarafı. Üstümüzde o görkemli gök salınıyor, bulutların arasında mavi derinlik görünüyordu.

Ne kadar da benziyordu bu iki şehir birbirine. İki kız kardeş gibi. Kaderleri benzemez inşallah.

Bir imparatorluk coğrafyasının her yerinden zulme uğramış insanların sığınıp yurt tuttuğu şehir: İstanbul. Nice derde derman, nice dertlilere mekân, sırdaş İstanbul.

Denizden gelen rüzgâr nedeniyle hava çok soğuktu. Rüzgâr küçük kuşların tüylerini ters çeviriyor, feracelerimizi savuruyordu. Közde pişmiş kestane satan yaşlı bir adam vardı. Onun mangalının yanında durup ısındık. Cebimizdeki sıcak kestanelerden vücudumuza tatlı bir sıcaklık yayıldı. Sevindik. Barınacağımız camiye gittik. Camiden taş avluya sızmış, sırlıklam bir karanlık vardı. Akşam iyice çökmekteydi. Gerçi bizim için vakit her daim akşamüzeridir.

Bu akşam her zamankinden kederliydi.

Kimsesiz hem de çaresiz iki kadın baş başa verdik. Hayata tutunmaktan başka yapacak neyimiz vardı. Kimse bizi “Hoş geldiniz” diyerek karşılamadı. Hayal kırıklığına uğramaktan korkuyordum. İçimde bir dolu vesvese. Muhajir olmak ne de zormuş. Beni rahatlatan tek şey kuşağımın içindeki üç kese altın. Yanımızda çok özel eşyalarımızdan başka bir şey yoktu. Gelinimle kulaklarıma üçer tane küpe takmıştık. Kollarımız bileziklerle, boynumuz gerdanlıklarla doluydu. Bunları gizlemekten yorulmuştuk. Sabah olur olmaz bir at arabası kiralayarak Üsküdar’a bize verilen adrese doğru yola çıktık. Atların sırtı buğulanıyor, arabacının soluğuna karışıyordu. Benimde ayak parmaklarım sızlıyor, dizlerim donuyor. Kucağımızdaki torunum perişan. Pelte gibi. Arada bir öksürüyor yavrucak. Konuşabilse derdini

anlatacak belki. Konuşamıyor. Bulgurlu tepesine vardığımızda atlar iyice yorulmuş biz de iyice sıkılmıştık. Arabacı birden durdu. Körükten içeri eğildi “Geldik” dedi. Çamlıca’da Çilehane camisinin arka taraflarında bir bakkal dükkânın önündeydik. Burada olmalıydı anahtar. Her şey elimdeki kâğıtta yazılıydı. Sokakta oynayan çocuklardan öğrendik bakkal Hilmi Efendi’nin öğle namazı için camide olduğunu. Beklemeye başladık. Torunum uyuyordu. Annesiyle onu arabada bırakıp aşağı indim. Bacaklarım uyuşmuştu. Adım atacak dermanım kalmadığından oturmak için uygun bir yer bakındım. Dükkânın kapısı açıktı. Orada duran şeker çuvalına tutunup eşiğe çıktım. Başımı çevirip içeri baktım. Celi sülüsle yazılmış bir besmele, divan-i hatla yazılmış bir nazar ayeti duvarda asılıydı. Caminin bahçesindeki çınar ağacının dallarında güvercinler asılıymış gibi duruyor. Leke leke. Az sonra eteklerimdeki tozları silkerek ayağa kaktım. Çünkü namazını eda eden cemaat dağılıyordu. Dervişler inci taneleri gibi dökülüyor dışarı, içime ferahlık doluyor. Bakkal Hilmi Efendi bizi görünce şaşırmadı. Bekliyordu anlaşılan. Bu arada dilencilere dönmüş halimden utandım.

– Hoş geldiniz, dedi.

– Hoş bulduk.

– Yolculuğunuz nasıl geçti, diyerek devam etti. Aldığımız evin sahibini nereden tanıdığımızı. Kaç liraya aldığımızı. Başka hatırlayamadığım birçok sordu. Meraklı bir adamdı. Konuşacak halim yoktu benim.

– Çok yorgunuz. Günlerdir gemideyiz, diyerek emaneti istedim.

– Buyrun hemşire, diyerek elimize ağır metal bir anahtar tutuşturdu. “Bir ihtiyacınız olursa buradayım.” diyerek evi arabacıya tarif etti. Hatta sokağın köşesine kadar gelip evi gösterdi.

Bahçe içinde ahşap bir ev yeni yuvamız. Evin dışı güzel. Kapısında el biçimde tunçtan bir tokmak asılı. Fıskiyeli ufak bir havuzu var önünde. Şirin sayılabilecek bu ev biraz eski. Payandaları yorgun. İçeri girdiğimizde moralim bozuldu. Odalara ağır, kekre bir koku yerleşmiş. Evde eşya yok denecek kadar az. Olanlar da yıpranmış. Sedire yığıldık. Torunum ağlamaya başladı. “Artık yeni evimiz burası.” deyip kucağıma aldım. Öpmek için yanağına temas edince hafif ateşi olduğunu anladım. Kucağımda biraz sallayınca uyudu. Alnında küçük küçük ter taneleri birikmişti. Bunları yavaşça sildim. Beni seyreden gelinim halinden şikâyet etmiyordu. Alaka ve şefkatle bana bakıyordu, ama bende onun bakışlarını kavrayacak cesaret, umut yok. Geleceğe dair emellerim titreşerek bir daha serpilir mi bilmiyorum. Bu duygularla olduğum yere uzanıverdim.

Torunumun ağlama sesiyle uyandık. Acıkmıştık. Hava kararmadan yiyecek bir şeyler almam gerekiyordu. Bakkala gitmek için hazırlandım.

Kapıyı açmaya çalışırken kapının tokmağı vuruldu. Genç bir hanım karşımdaydı. Kolunun altında yiyeceklerle dolu bir sini vardı. Mahalleye gelişimiz duyulmuş olmalı.

– Buyrun, diyerek içeri davet ettim.

– Teşekkür ederim. Yandaki mavi konaktan gönderildi bunlar. Doktor Fevzi Bey’in konağı. Size selamları var. Bir ihtiyacınız olursa kapılarının açık olduğunu bilmenizi istediler.

Odaya döndüğümde bir saat ağır ağır dördü vurdu. O eskimiş, anlaşılmaz, bastonlu Romen sayıları loşluğa çizildi. Gelinim ne kadar becerikli, insana huzur veriyor. Saati ayarlamış, odanın köşesindeki ocağa odun yerleştiriyordu.

– Nereden buldun o odunları?

Mutfağın bahçeye açılan kapısını gösterdi.

– Bahçede odunluk var.

– İyî, iyî. Isınacağız desene. Yemeğimiz de var çok Şükür.

Duvarda sararmış yapraklarıyla saatli maarif takvimi duruyordu. Elime aldım sayfalarını çevirmeye başladım. Bu arada odunları tutuŐturan gelinim soruyor:

– Bugün günlerden nedir? Neyi haber veriyor takvim yaprağı?

– Kokolya Fırtınası gelecekmiş, diyorum.

– Gelirse gelsin, nasılsa güvendeyiz artık. Kimseden korkumuz yok, diyerek başını çeviriyor. GörünüŐe göre, sokağa bakıyordu ama hiçbir Şey görmediği belliydi. Bir an için, onun görünmeyen bir Şeyleri gördüğüne inandım. Ürperdim.

Yemek yedik, iyice ısınıp gevŐedik.

O gece iyi uyudum. Dinlendim. Sabah ezanı okunurken gözlerimi araladım. Odun almak için evin kapısını açtım. Bir kedi gözlerini bana dikmiş öylece bakıyordu. Sanki o kedi için gelmiŐtim İstanbul'a. Dünyada ondan ve benden başka kimse yokmuŐ gibi bakıŐtık. Avludaki takunyalar da uykuyu bırakıp ıslak bir sabaha başladı bizimle. Akşamdan kalan yiyeceklerle kediyi doyurdum.

Mekân; İstanbul. Estrar Dede'nin, Nedim'in, Zati'nin hayranlıkla anlattığı Őehir. Bakıyorum İstanbul yorgun, bizim gibiler yoruyor olmalı. Bizim gibi göçmen muhacirler. Osmanlı kan kaybediyor, can kaybediyor. Bir vakitler yaŐanmıŐ görkemin Őahidi ulu camiler suskun ve ürkek bir bekleyiŐ içinde. Çođu Őeyi öğütüp eskitti zaman. Yazık ki bize dűŐen acı çekmek.

Ne olursa olsun içimizde bir yer hep sızlayacak.

Gerçek zaman bendeki zaman idrakinin üstüne yıkılıyor, birbirine karışıyor.

Sahi nereye gidiyordu bu zaman.

Devinimsiz bakındım. Hiçbir ayrıntıya sığmıyordu gözlerim. İstanbul, erguvan kokusu ve turkuaz rengi. Fonda zarif sevdaların aksi saz semaisi. Birçok hikâyeye mekân olan bilge şehir.

Yavaş yavaş evi temizledik, eve alışmaya başladık. Bir gün kahvaltıdan sonraydı. Uzattığı bacaklarında salladığı yavrusuna tatlı bir ezgiyle ninni söyleyen gelininin çok tatlı bir sesi var. Ninni az sonra dertli özlem dolu bir türküye dönüştü. Sonra inleyerek ağlamaya başladı. Gelinim düşüncede. Elimle omzuna dokundum. Solmuş bir çiçek gibi olan yüzünü bana çevirdi. Bana minnet dolu, tatlı bir gözle baktı. Duru mavi gözleriyle baktığında insanın yalnız yüzünü değil yüreğini de gördüğüne yemin edebilirim. Delici gözler... Hafif çilli yüzü ona ayrı bir gizem katıyor.

Her şeyi olduğu gibi kabul ediyor; her şeye alışıyoruz. İnsanların arasına katılmamız gerekiyor. Ne yapmam gerekiyor diye düşündüm. İçtimai hayatın nabzı, hamam kurnalarının aşınmış mermerlerinde atıyor olmalıydı.

– Gelin kalk, dedim. Bakışlarını üstüme dikmiş adeta beni sorguluyordu.

– Hayırdır.

– Hayır, hayır...

Hemen bir hamam bohçası hazırladım. Birkaç sokak aşağıda bulunan Bulgurlu Hamamı'na gittik. Yabancı olduğumuzu hemen anladılar. Birkaç hanımla tanıştık orada. Evimize buyur ettik onları.

Hamamdan çıktığımızda hamamın yanındaki caminin avlusunda yatanlara Fatiha okuduk. Torunum önümüzü sıra koşturuyor, caminin önündeki çınarın kovuğuna saklanıp bize bakıyor. Oynuyorum onunla. Evet, içim kan ağlarken oynuyorum. İki küçük eşeğin koştuğu küçük bir araba geçti yanımızdan ona sevindik sonra.

Mavi konağın önünden geçerken yükselen müzik sesi adımlarımı yavaşlattı. İçerden gelen müzik Ferahnâk Makamı'nda oldukça parlak bir saz semaiydi. Sonra davudi bir ses eşlik etti ona. Utanmasam orada öylece durup dinleyecektim. O konağa bir kitap dolduracak kadar çok mana veriyorum. Müzik beni o kadar çok etkiledi ki bu şehrin havasına uymam gerektiğine karar verdim. Hemen ertesi gün hamamda tanıştığımız bir hanımın yardımıyla fayton kiraladık. Üsküdar'a inip eşya almak istiyordum. Gelinim epeyce ağırlaşmış, hareketleri yavaşlamıştı ama şehri öğrensin biraz da gezsin diyerek onu da yanıma aldım. Güneşli, berrak bir gündü. Karaca Ahmet Mezarlığı'nın önünden geçiyorduk. Mezar taşları parlıyordu. Kendim için bir mezar taşı hayal ettim.

– Ben bir öğle vakti ölmeliyim gelin, diyorum.

– Neden anne?

– İkinci vaktine kadar cenaze hazırlıkları tamamlanır. Sonra ikinci serinliğinde bir servi gölgesi gibi uzanır bedenim toprağa.

– Anne, Allah sana uzun ömür versin. Sensiz bir başıma ne yaparım ben buralarda?

O gün ne beğendiyse en güzellerinden eşyalar aldım. Kimse, buraya geldiklerinde hiçbir şeyleri yoktu, demesin diyerek neyim varsa ortaya koydum. Yavaş yavaş komşularımıza alışıyorduk. Selanik'ten tanıştığımız dostlarımızı arayıp buluyor eski günleri yâd ediyorduk. Hazirana eriştik. Hava ısınmaya başladı. Gelinimin hamileliğinin son günlerindeydi. Balkona uzanan sarmaşık güller arasında beliren dudak kıvrımlarındaki kırık tebessüm, sevindiriyordu beni.

O gece dolunay vardı ve gökyüzü ıslıl ıslıldı. Ara sıra ince bulutlar dolunayı gölgeliyor, okşayıp geçiyordu.

Uykuya dalacaktım ki bir inilti duyar gibi oldum.

Hemen kalktım. Gelinimin doğum sancıları başlamış. Telaşlandım birden.

– Nasılsın, dedim.

– Şimdi ne yapacağız biz, derken dili peltekleşti.

– Zaman en iyi müfessirdir evladım. Bakalım, görelim...

Gece perde perde soluyordu.

Elimi tuttu, gücü yettiği kadar sıktı. Yüzü umutsuz, başı eğik, gözleri dalgın... Çektiği acıları yüzünden, mahzun bakışlarından büzülmüş dudaklarından anlıyorum. Sancı çekerken terliyor, sancısı kesilince ıslak bezler bastırıp yüzünü gül suyu ile ovuyorum.

Sabah ezanı okunurken bir köpek acı acı uluyarak geceyi yırttı. Çok geçmeden bir horoz başını gökyüzüne kaldırıp uzun uzun ötmeye durdu. Öylesine uzun öttü ki boğulacak sandım. Sonra başka horozlar...

Sancılar sıklaştınca Doktor Fevzi Bey'in konağına doğru seğirttim.

Acemi derviş

A rşivin tozlu rafından indirdiğim el yazması bir kitabın cildini tamir ediyordum. Aklım sık sık evime, eşime kaymaya başladı. Sürdüğüm tutkalın donmasını beklerken pencereye yaklaştım. Azala çoğala yağın kar, tane tane sevinç olup içime doluyordu. Tüm şehir beyaz elbisesini giymişti. Bu güzel manzara resminin renkli, hareketli figürleri ise yoldan geçen birkaç insan. İnsanları seyretmeyi seviyorum. Sessiz bir filme bakar gibi bakıyorum dışarıya. Eşim hâlâ aklımda, onu özlediğimi fark ettim. İnsan sabah gördüğü birini akşam olmadan da özleyebiliyormuş meğer. “Evlilik ne güzel.” diye mırıldanarak pencerenin önünden ayrılıp raflardaki kitapları karıştırmaya başladım.

İşime kendimi vermek için aklıma gelmekte olan eşimi uzaklaştırmak istedim ama o, raftan rafa atladı, gezindi, durdu etrafımda. “Bu böyle olmayacak.” dedim kendi kendime. Arkadaşlarımla vedalaşıp dışarı çıktım. Soğuktu hava. Çağaloğlu’ndan Eminönü’ne kadar yürüdüm. Gemi düdüklüleri, şehrin gürültüsü, kalabalık, iskeleye yanaşan vapur hepsi ne güzel. Mutlu olunca her şey daha güzel görünüyor insana. Saadet rengârenk çiçeklerden bir çelenk olmuş boynuma takılmıştı sanki. Henüz bir aylık evliyim. Bundan olsa gerek yuvama kavuşmak için telaş ediyorum. Üsküdar vapuruna biniyorum. Akşam ezanı okunuyordu. Okunan ezan, gece dergâhta yapılacak olan toplu zikri ve

sohbeti hatırlattı. Vapurdan ininceye kadar dergâha mı gideyim yoksa eve mi diye düşündüm. Kararsızlık ne kötü bir durum. “Neyse” dedim kendi kendime “Evde hat meşker ederim.” Böylece vicdanımı rahatlattım.

Evlilik; hayatın ve insanın sıcak yanını birleştiren bir alışım. Artık yalnızlığı sevmiyorum. Bir gün evvelki haliyle evim canlanıyor gözümde; aydınlık, temiz ve sıcak bir yuva. Cennet gibi. Evde beni bekleyen birinin olması harika bir şey. Alışveriş yapıp evimin yolunu tuttum. Mutluluk da önüm sıra yürüyor. Kelam-ı kibardan bir istif tasarlıyorum zihnimde. Harflerin arasından başını uzatan sevgili eşim tüm dikkatimi dağıttı. Tebessüm ediyordu. Ben de sanki o karşımdaymış gibi gülümsedim. Sokağa girince yüreğim heyecanla çarpmaya başladı. Hem yokuş yukarı çıkmaktan hem de taşıdığım poşetlerden ötürü biraz yorulmuştum. Kapının önüne gelince derin bir nefes aldım. Kapıyı çaldım. İçeriden nefis yemek kokuları taşıyordu. Annemin “Kız sanat mezunu, becerikli bir kız. Güzel de.” diyerek beni, onunla evlenemeye ikna edişi geldi aklıma. İyi ki de ikna etmiş. Şeyhim de nikâhımı kıydı. Ben evlenince onlar rahat etti. Tabi ben de. Bunları düşünürken kapı açıldı. Eşim karşımdaydı. Elimdekileri alıp mutfığa yöneldi. Ona bakarken koridordaki kilime terliğinini topuğu takıldı, kilimin ucu kıvrıldı. Kıvrılan yeri eğilip düzelttim. Ne kadar şanslı bir erkek olduğumu düşünerek üstümden çıkardığım paltomu askıyı incitmekten korkarcasına itina ile astım. Bütün yorgunluğum gitmişti. Ona içimdeki şarkıyı söylemeyi planlayarak neşeyle odaya girdim. Gözlüğümün, buğulanan camlarını sildim. Evdeki eşyalar bile günden güne güzelleşiyor anlam kazanıyordu. İncelikle işlediği perde oyaları, sandalyenin duruşu, duvardaki saatin tik takı...

Başımı çevirince sobanın arkasındaki minderin üstünde bir tabak, tabağın içinde yarısı soyulmuş bir ayva ve

ayvaya saplanmış bir bıçak gördüm. Kalbimde ne kadar kuş varsa hepsi birden havalandı. İçim boşaldı. İnanamıyorum! Elmas adını verdiğim, besmelesiz elime almadığım, sapı ahşap, el yapımı bıçağım. Bir hattatın olmazsa olmazı. Hat kalemimi yonttuğum, kâğıt kestiğim, özel olarak su verilmiş çelikten yaptırdığım bıçak. Bütün yazı maharetimin sırrı, sırdaşım, dert ortağım... Gördüğüm gerçek miydi? Yoksa ben mi kuruyordum? Kamış yontmakta üstüme yoktur benim. Hocam dahi kamışlarını bana düzelttirir. Ben şimdi hocama ne diyeceğim? Durdum birden. Süslü ümitlerim, bir hayal kırıklığıyla boynunu büktü. Bir baş dönmesi, bir tuhafılık, bir bungunluk almıştı beni.

Odaya giren eşim, beni adeta bir heykel gibi kaskatı görünce mavi gözleri kaygıyla büyüdü.

– Ne oldu, dedi.

Allah’tan öfkesini yutan biriyim.

– Hiç, dedim.

Hâlbuki o, temizlediği evin, hazırladığı sofranın bende uyandıracağı tesiri görmek ister gibiydi.

Derin bir sessizlik oldu. Odada yalnızca sobada *yanan* odunların *çıtırtısı* duyuluyordu.

Aslında bir şeyler söylemek istedim ama boğazım düğümlemişti. Konuşamadım. Sıradan insanlar gibi, sevinçten kedere, heyecandan sükûnete bir anda geçebiliyordum. Gördüğüm manzara beni serseme döndürmüştü. Onun hakkında bir hüküm vermekten korktum. Aniden kafamdaki her şey içten içe çalkalandı. Kalbimde derin bir sızı duydum. Astığım yerden paltomu aldım. Eşim, bir arzu mu, bir emir mi, yoksa bir yalvarma mı olduğunu anlayamadığım bir ses tonuyla “Gitme!” dedi. Belki başka şeylerde söyledi. Bilmiyorum. Dinlemedim onu. İçimde taşır duran umutlara ve coşkulu heyecanlara veda ettim. Kapıyı çarpıp çıktım. Merdiven boşluğuna düşen gölgemi bırakıp

sokağa attım kendimi. Paltomun yakasını kaldırdım. Hava soğuktu ama ben hırstan ateş gibiydim. Karnımın aç olması önemli değildi ama küçük abdeste sıkışmıştım. Kıvrılan sokaklara daldım. Yoldaki hiçbir şeyin değişmediğini görüyordum. Her şey biraz evvel gelirken olduğu gibiydi. Ne sokaklarda ne benim suretimde ne de beni saran paltoda bir başkalık vardı. Buna rağmen artık yarım saat evvelki “ben” değildim. Göğsüme saplanmış bir ah inceden yakıyordu beni. Halimi kimse bilsin istemiyorum. Sokaklar da bu sırrımı saklasın.

Mutluluk evde değil, insanın yüreğindeymiş.

Evden uzaklaştıkça daha da sinirlendim. İçinde bulunduğum hayal kırıklığı beni eski günlere götürdü. Fakültede okurken alt sınıfta bir kız vardı. Çok ince fikirli, zarafet sahibi biriydi. Sırf yüzündeki çiller yüzünden evlenememiştim onunla. Hâlbuki pek severdi beni. Karı kocanın ortak paydalarının çokluğu ne kadar önemliymiş. “Keşke onunla evlenseydim” diye düşünüyorum. Sonra düşündüğüm şey için kendimi ayıplıyorum. Alinyazısının önüne geçilmez. Bunu bir an unuttum sanki. Bu arada bir ağaçtan yere pat diye bir top kar düştü, irkildim birden. Yere eğilip bir avuç kar alıp ezdim parmakları arasında... Neden bilmem Banarlı'nın: “Parmağına yüzük takacağım bir kadın ona alyans dediği gün benden ayrı düşebilir.” sözü geldi aklıma. Ben ise hat bıçağımla, Elmas'ımla ayva soyan biriyle evliyim. Birden: “Ayva yerine keşke elma soysaydı. Bıçak o kadar zarar görmezdi.” diye düşündüm. Bu sefer de kendime kızdım. Sinirden ne düşüneceğimi şaşırđım. Kendimi zorladıkça zavallı bir hale geliyordum.

Duaya başladım. Okudukça rahatladım. Bir burgacın içine düşmüştüm sanki. Biri beni çekip kurtarmalı. Neşe zamanımda da, gam zamanımda da bana rehber olan şeyhimi görmek istiyordum. İçim ürperdiği demler hep

onu anarım. Akşam dergâha gitmeyip onun yerine eve gittiğim için pişman oldum. Başımı eğip elimi kafama vurdum. Hem de birkaç kere. Kafam acıdı. Hak ediyorum aslında başıma gelenleri. Başımı kaldırdığımda tüyleri kar tutmuş bir eşek, ürkek adımlarla bir ileri bir geri giderek dolaşıyordu ortalıkta. Çöp bidonlarının arasına kafasını uzatıp duruyordu. Nereye gideceğini bilemeyen başıboş bir eşek. Kendimi bırakıp ona üzüldüm. Yağan kardan dolayı kimsenin dikkatini çekmiyordu. Çok hazin bir görüntüsü vardı. Sanki tanıdığım biriymiş gibi yanına yaklaşıp: “Ey eşek kardeş, bu havada dışarı çıkılır mı?” diye sordum. “Bir eşeklik ettim” dediğini varsaydım. “Sen eşeksin eşeklik ettin, ya ben?” Yol, ilintisiz soruların iç içe eklendiği ıstıraplı bir mesafeye dönüştü. Önümden geçen at arabası arkaik bir dille tıklar tıklar mı rıldanarak bana eşeği unutturdu.

Durmadan süzüle süzüle inen kar taneleri saçlarıma, omuzlarıma konarak sakinleştirdi beni. Ellerim ceplerimde yürüyorum. Yürümek gecemi bereketlendirdi. Gecenin sahibi kaldırımlar, adımlarımı sayıyor. Buz tutmuş yolda, düşmemek için dikkatle attığım, titrek, acemi adımlarımı... Gözlerimde ay ışığı... Derin bir tefekkür eşliğinde dergâhın olduğu sokağa yönelim. Şaşkınlığım, pişmanlığım ve kurumuş dudaklarım canımı acıtıyor.

Dergâhın demir parmaklıklı büyük bahçesinin önüne gelmişim. Neden bilmiyorum adımlarımı yavaşlattım. Sıkıntılarım hafifledi birden. Usulca dergâha girdim. Zikre başlamışlardı. Dervişan öyle bir esma vuruyordu ki manevi hava hemencecik beni de sarıp sarmaladı, halkaya dâhil oldum. Sohbet başlayınca da kapıya yakın bir yere suçlu suçlu oturdum. Dersin konusu manevi tekemmül, aşk ve hoşgörüyü. Şeyhimi öyle dikkatle seyrediyordum ki. Bu yüzden bazı söylediklerini kaçırıyordum. Çok garip bir duyguya kapıldım; belki o an Şeyh benim halime

güliyordu. Sohbetin sonuna yaklaştığımızı oturma şeklini değiştirmesinden anladım. Hafif bir tebessümle beni süzerek: “Tarihten bir misal verelim de sohbetimizi bitirelim.” dedi.

İbn-i Sina, bir gün, zamanının eşsiz âlimi Ebû Hasan Harakanî hazretlerini ziyarete gider. Kapıyı açan karısından Harakanî’yi sorar. Kadın, onu azarlayıp kocası hakkında yakışsız ve kaba birçok söz söyledikten sonra evde olmadığını ve dağa odun getirmeye gittiğini söyler.

İbn-i Sina, karşılaştığı bu tavır karşısında şaşkınlığa düşer ama bu büyük insanı görmekten vazgeçmez. Harakanî’yi bulma umuduyla kadının tarif ettiği ormana doğru yönelir. Yolda giderken uzaktan birisinin, yanında odun yüklü bir hayvan ile kendisine yaklaşmakta olduğunu görür. Dikkatli bir şekilde bakınca hayretler içinde kalır. Çünkü bu zatın odununu taşıyan hayvan, bir aslandır. İbn-i Sina, adamın yanına varınca:

– Efendi bu nice bir hâldir? diye sorar.

Harakanî, cevaben:

– Evdeki kurdun yükünü çekmemiş olsak, Allah bizim yükümüzü dağdaki aslana çektirmezdi, der.

Maalesef bu zaman, bu hikâyelerin unutulduğu zaman, diyerek sözlerini tamamladı. Dersimi almıştım. Onun beni kırmasından çok ben onu kırmıştı. Zavallı daha kabahatini bilmiyordu. Yaptığı şeyin benim nazarımda kabahat olduğundan da haberi yoktu... Çok fevri davranmıştım.

Şeyhimle baş başa kalmamız mümkün görünmüyordu. Misafirleri vardı. Yanına gittim, elini öptüm. “Ey acemi derviş!” diyerek omzuma bir sükûn ve sükûnet abası attı. Mesajı almıştım. Geceyi şükürle mühürledim.

Dergâhtan çıktığımda kafamda bir takım teselliler bulmaya başlamıştım bile. Akşam karşılaştığım sahne gelişim için bir vesileden ibaretti. İç dünyamı alt üst eden

hayal kırıklığını zorlaya zorlaya belleğimin dibine ittim. İyice unutmak için tasarladığım istife kendimi verdim, gene de kurtulamadım. Hayatımın içinden bıçak gibi keskin bir şerit geçti.

Büyük camiler, küçük köşeler, sürpriz resimler, peyzajlar... Etrafımdaki her şey yine güzelleşti. Tüm şehir her yeri göz göz kesilmiş, bütün sokak lambalarından, saçak kıvrımlarından beni seyrediyor, ben de şehre meydan okuyorum.

Eve dönüş yolum daha bir kısaldı. Sabır devşirerek, eşimi düşünmeye başladım. Şüphesiz onun kalbi de kırılmıştı. Bir yığın tereddüt ve düşünceden sonra maneviyat sahibi birine yakışacak bir edayla eve girdim.

İmdat

Köyün en sessiz, en sakin adamıydı İmdat. Karısının öldüğü günden beri yalnız yaşıyordu. Bir zamanlar hayat dolu olan çehresi artık solgundu. Uyuşuk gibi duran basit görünüşünün altında çalkantılı bir yüreği, tezatlar içinde denge arayan ruhsal bir dünyası vardı.

Aradan geçen yıllardan sonra acıları günden güne hafiflemiş, her yeni gün, içine biraz daha umut, biraz daha huzur getirmişti. Çorak yüreğine aşk yeniden inene kadar zamanı tüketmekle meşguldü.

Birkaç ay önce maden ocağının çökmesiyle kocası ölen Arife'yi düşünüyordu. Ne tuhaf daha önce hiç fark etmemişti onu. Hâlbuki yıllardır aynı köyde yaşıyorlardı hatta tarla komşusuydular. Başsağlığı dilerken onun ağlamaktan yorulmuş gözlerinden etkilenmişti İmdat. Öyle uysal, öyle kendi halinde göründü ki İmdat'a. O günden sonra Arife, görünmez bir çarpıntıyla, gizli bir nabız vuruşuyla kımıldayan bir düş oldu.

Komşunun gönderdiği patates oturtmasını soğutmadan yedi. Bulaşıkları avludaki çeşmede yıkarken gömleğine sıçrayan yemek lekesini gördü. Hemen gömleğini çıkarıp onu da bulaşık deterjanıyla soğuk suda yıkadı. Çitlerin üstüne astı. Arife'yi görme umuduyla kavaklığa gitti. Uzun kavak ağaçlarının gölgesinde kalan berrak, çağıl çağıl akıp duran ırmağın kenarına gelince durdu. Ayakkabılarını ve

çoraplarını çıkardı. Ah çeker gibi nemli havayı ciğerlerine çekti. Suyun serinliğiyle ferahladı.

Arife'nin bağdan dönerken geçeceğini tahmin ettiği yola çıktı. Sağına soluna bakındı. Bir müddet oyalandıktan sonra yolu görebileceği tepeye çıktı. Bir ağaca sırtını yaslayıp beklemeye başladı. Ölmüş abisinden kalan gümüş işlemeli tabakasını yeleğinin cebinden çıkarıp sigara kâğıdını parmaklarının arasına yerleştirdi. Güneş titrek alevlerini salmış devrilmeye durmuştu. Bir tırtıl ağacın damarlarından aldığı sükûneti o minik ayaklarıyla yavaş yavaş İmdat'a taşıdı. İmdat iyice gevşedi. Mahmur gözleri kapanırken yarı uyanık zihninde hatıralar ve düşler tatlı tatlı birlikte akıyordu...

Kuvvetli bir öksürükle uyandı. Boğulacaktı sanki. Doğruldu. Öksürüğü kesilince "Artık sigarayı bırakmam lazım." dedi kendi kendine. Ardından "Bu meret de benim tek arkadaşım!" diye ilave etti. Yüzü ince bir hüznle kaplıydı; böyle bir izlenim uyandırması göz oyuklarının fazlasıyla çukur olmasından ileri geliyordu belki de. Çeşitli isteklerle dolu ruhu çelimsiz bedeniyle boğuşuyordu. Biri onu kendinden söz ederken görse ölmüş ancak anılarda yaşayan birinden söz ediyor sanırdı.

Rüzgâr görünmez bir im gibi içinde titreşti.

Oturduğu yerden kalktı. Uzakta, karanlığın içinde meleşerek kaybolup giden bir koyun sürüsünün arkasından tükenmişçesine bir yavaşlıkla evine yöneldi. Bir gün daha dönüyordu. Yalnızlık vehmi içini kemirerek bir işkence halini alıyor; Arife'ye kavuşma arzusu, onu hayata karşı da güçlendiriyordu. Yüreği ezilerek ne yana baksa, yazın bittiğini görüyor, hüznleniyordu. Akasyalar salkımını dökmeye başlamıştı çoktan. Akları çoğalmış saçlarını sıkıntıyla kaşdı. Derin bir of çekti. Ceketinin yakası kirden arınsa, acıktığında sıcak yemek bulsaydı bu kadar derin

of çekmezdi. Arife’yi gülerken, yürürken hayal ediyor. Arife’yi görmek istiyordu.

Ertesi sabah neşeyle uyandı. Bahçeye çıktı, su arkının söğüt yapraklarıyla silme örtüldüğünü görünce amansız bir duyguyla sarsıldı. Kıpırdayan bir mezar karşısındaymış gibi panikledi. Gördükleriyle ilişkisiz şeyler düşünerek hemen yanında sıçrayan küçük bir kurbağa yavrusuna takıldı bakışları. Bu esnada bir çocuğun: “İmdat Dayı! İmdat Dayı!” diye seslenmesiyle irkildi. Dönüp baktı: “Söyle yeğenim.” “İhtiyar heyeti cami avlusunda toplanmış. Muhtar seni çağırıyor.” “Niye?” “Bilmiyorum.”

İmdat, telaşla elini yüzünü yıkadı. Köy meydanından çaprazlamasına geçip kestirme yoldan camiye gitti. Üç dört kişi toplanmış hararetili hararetili konuşarak bekleyiyordu. Onları görünce durakladı. Herkes bir hesap peşinde, hâlbuki benim ne bir kazancım ne de bir kaybım var, diye geçirdi aklından. İsteksizce yaklaştı yanlarına. Fısıldarcasına selam verdi. Bu arada birkaç kişi daha geldi. Köydeki erkeklerin büyük bir kısmı oradaydı. Çoğu da kızgındı muhtara. İmdat, öfkesi ellerine, yüzüne vurmuş muhtarın yanına sokuldu: “Beni çağırmışsın.”

“Duymuşsundur, bugün kaymakama çıkıp muhtarlığı bırakacağım.” “Duydum ya. Ben senden memnundum. Ne bileyim hayırlısı olsun.” “Sen de bizimle gel. Kalabalık görünelim.”

Muhtar uyanık bir adam ama İmdat da farkında olanların. Seçildikten sonra hiç dostu kalmayan muhtar, kendisine itiraz etmeyecek, sözünden çıkmayacak biri olsun istiyor yanında. İmdat, uysal tabiatlı, ne söylenirse dinliyor. Belleğinde bir kurgu yok, yürüdüğü yol gibi yaşıyor. Yol nereye gidiyorsa oraya gidiyor. Kendini yiyip bitiren bir telaş olmadığı hiçbir zaman. Kimsenin fark edemediği zeki bakışlarında sezilen, belirgin bir muziplik var. İnsanları

dinlemeyi, seyretmeyi seviyor. Şehre gitmek üzere köy minibüsüne biniyorlar. İmdat'ı da yanına alıp ön koltuğa geçen muhtar, bir eliyle bıyıklarını buruyor, diğer eliyle tespihini şıkırdatıp duruyor.

Tozlu yolda ilerleyen minibüs yorgun bir eşek gibi adeta zorlanarak şehre vardı. Garajda topallayarak gelen biri daha katıldı onlara. Hükümet konağına yöneldiler. Muhtar önde, diğerleri arkada. İmdat en arkada. Aklında Arife. Kaymakamın kapısına gelince üstlerine başlarına bir çeki düzen verdiler. Odacı onları bekleme salonuna aldı. Bekleme odasının loşluğu, içlerindeki karanlığın yanında hiçti.

Kaymakam da diğer insanlar gibi ülkedeki siyasi durumdan endişeli. Basın yayın organlarında sürekli “darbe” olacak şeklinde yer alan haberler yüzünden tedirgin oturuyor koltuğunda. En küçük bir olayı göz ardı etmiyor, ihmale yer vermiyor. Diğer bürokratlar gibi temkinli. Zile basarak odacıyı çağırıyor. Gelenleri içeri almasını söylüyor.

Birbirini ezercesine içeri giren köylüler, kasketlerini ellerine alıp kaymakamın karşısında iki sıra saf tuttular.

Kaymakam gözlüklerini çıkarırken: “Anlat bakayım muhtar derdiniz nedir?” diye sordu. “Efendim müsaade ederseniz ben muhtarlık yapmak istemiyorum. Köyde bana kimse yardımcı olmuyor. Köyümüzün de ülkenin halinden bir farkı yok. Huzur kalmadı.” deyip cesaretle ileri bir iki adım attı. Elindeki muhtarlık mührünü kaymakamın masasının kenarına yavaşça bıraktı.

Kaymakam, muhtara baktı. Lâhavle çekercesine başını iki yana salladı.

Bu arada içlerinden birisi: “Yalan söylüyor efendim. Muhtarın babası ölünce ondan kalan tarlaları sattı. Cebi biraz para gördü, şimdi köyden şehre göç etmek istiyor. Bu

sebeple muhtarlığı bırakacak. Bırakacaktı da niye muhtar oldu? Oyun mu oynuyor bizimle? Köyde muhtar olmak isteyen bir sürü insan vardı.”

Köylüler kendi aralarında tartışmaya başlayınca bir uğultu kapladı odayı. Kendilerini ifade edemeyen bu naçar kalabalığa sinirlenen kaymakamın başının üstünde bir bulut dolanıyordu, gözleri buğulandı, başı dönmeye başladı. Bayılacaktı neredeyse. Gömleğinin yakasını iki de bir işaret parmağıyla çekiştirerek ferahlamaya çalıştı. Elindeki mendille, ensesinin, alnının terini sildi. Sesler yükselince birden kendini kaybedip hiddetle yerinden fırladı.

Sinirli sinirli: “Kesin sesinizi, köyünüze dönün. Memleket ne halde görmüyor musunuz? Şimdi sırası mı?” diye bağırdı. Sonra da: “At bunları dışarıya!” diye odacısına seslendi.

Odacı köylüleri iterek dışarı çıkarmaya başladı. Saygıda kusur etmemeleri gerek. Bu nedenle geri geri çıkıyorlar. Bu arada İmdat, her zaman ökçesine basarak giydiği ayakkabılarından birisinin ayağından çıktığını anlamadı bile. Ancak dışarı çıktıktan sonra fark etti ayakkabısının içeride, kaymakamın odasında kaldığını.

Muhtar ve diğerleri kaymakama hak vererek merdivenden indiler. İmdat ne yapacağını bilmeden yırtık çorabından görünen başparmağına bakakaldı. Odacıyı aradı. Yoktu ortalıkta. Bir müddet bekledi. Baktı gelen giden yok. Cesaretini toplayıp kaymakamın kapısını hafifçe tıklattı.

“Gel!” sesini duyunca kasketini göğsüne bastırды, iki büklüm içeri girdi.

Kaymakam hâlâ hiddetliydi: “Ne var?” dedi

İmdat yerde duran ters dönmüş yumurta topuklu, siyah ayakkabısını işaret ederek: “Efendim ayakkabım burada kalmış da” diyebildi.

Yerdeki ayakkabıya şaşkınlıkla bakan kaymakam az önce masasına bırakılan mührü fark etti. Dışarı çıkmakta olan İmdat'a: "Dur! Dur!" dedi, mührü eliyle işaret ederek: "Al şunu, o muhtar olacak adama ver. Herkes kafasına göre iş yaparsa bu ülkenin hali ne olur? Her işin bir yolu yordamı vardır." "Sağol efendim, tamam efendim." diye kekeleyerek mührü aldı. Dışarı çıktı. Nikotinden sararmış parmaklarının arasında mührü evirip çevirirken heyecanlandı. Gizli bir iş yapıyormuş gibi hemen cebine koydu. İşte yıllardır hayalini bile kurmaya cesaret edemediği muhtarlık mührü şimdi cebindeydi.

Dışarı çıktığında köyünden kimse kalmamıştı ortalıkta ama ne önemi vardı. Kendisini öyle güçlü hissediyor, öyle sağlam basıyordu ki yere. Omuzlarını geri attı, kasketini çıkarıp eliyle saçını taradı. Kutsal bir emanet taşıyormuş gibi yürümeye başladı. Kapısından mis gibi ekmek kokuları yayılan bir fırının önünden geçerken durdu. Ne kadar acıktığını fark etti. Gazete kâğıdına sarılı kar gibi bir francala ekmeği aldı. Ucundan bir parça kopardı. Sokağın sonuna geldiğinde bir baktı ki ekmek bitmiş. Geri döndü, bir ekmek daha aldı. Yol üzerindeki bakkala uğrayıp biraz da helva koydurdu arasına. Bir bardak çay içmek için en yakın kahveye girdi. Uzun zamandır görmediği bir asker arkadaşını gördü. Koyu bir sohbete daldı. Zamanın nasıl geçtiğini anlamadı...

Garaja geldiğinde hoca yanık sesiyle ikinci ezanını okuyordu. Çevresine bakındı. Köyün minibüsünü göremedi. Onu köyüne götürebilecek hiçbir taşıt da yoktu etrafta. Maden çeken bir kamyonu rastlama umuduyla yol kenarına gitti. Hava kararınca kadar bekledi. Umudu kesilince o gece kalmak için kasabanın diğer ucunda oturan kız kardeşinin evine yöneldi. Eniştesini pek sevmiyordu ama başka çaresi de yoktu.

Ertesi gün.

12 Eylül 1980.

Kahvaltıdan sonra cebindeki mührü yoklayarak sokağa çıktı. Berrak sakin bir hava vardı. Neşeliydi. Bir türkü mırıldanarak şehrin merkezine yöneldi. Bir tuhaflık olduğunu anladı. Sokaklar bomboştu. Önemsemedi. Akli fikri Arife'deydi. Bir an önce köyüne gitmek, onu görmek istiyordu. Özlemişti. Bundan daha önemli ne olabilirdi ki? Ana caddeye çıkınca yolun askerler tarafından kesilmiş olduğunu gördü. Bunlar karakolda veya köyde gördüğü jandarmalar gibi değildi. Başlarında yeşil bereler vardı, ellerindeki silahları çapraz tutuyorlardı. Korktu. Bir an duraksadı. Geriye dönemezdi. Geçip gitmek istedi yanlarından, jandarmalardan biri:

“Hemşerim nereye gidiyorsun?” dedi.

“Köyüme.”

“Sokağa çıkma yasağı var, hiçbir yere gidemezsin.”

“Gitmem lazım.” deyince Jandarmanın nüfus cüzdanını istedi. Oldukça heyecanlanan İmdat, eprimiş ceketinin cebinden çok sayfalı nüfus cüzdanını çıkardı.

Jandarmanın kimliği inceledikten sonra,

“Darbe oldu! Bugün hiçbir yere gidemezsin. Geldiğin yere dön.” dedi.

“Şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Babam yaşında adamsın, bilmiyor musun? Asker yönetecek ülkeyi.”

Askerin sert bakışlarına aldırmadan: “Benim tavuklarım aklıktan kümesin duvarlarını kemirir. Bir de ineğim var, memeleri sütle dolmuştur zavallının. Merhamet yok mu sizde?” diye söylendi.

“Çabuk geri dön! Yoksa seni tutuklarım!” diye karşılık verdi asker.

İmdat, durumun ne kadar vahim olduğunu anladı. Demek ki; darbe buymuş, diye düşünürken tatlı tatlı kaşındı yüzü. İki günlük sakalında gezdirdi elini.

Çaresiz geri döndü. Tekrar kız kardeşinin evine gitti.

Bir köşeye çekilip cızırdayan radyonun yanıp sönen lambasına bakarak haberleri, marşları ve kahramanlık türkülerini dinlemeye başladı. Sıkıldı. Dışarı çıkmadan geçen bu saatler ölüm gibi geldi ona. Bu yetmiyormuş gibi bahçesindeki domatesleri, biberleri bir an unutmadı. Her gün düzenli yumurtlayan iki tavuğunu hep merak etti... İnşallah birisi merhamet edip yem vermiştir diye düşündü.

...

İki gün sonra ancak çıkabildi sokağa, darbenin hiç de iyi bir şey olmadığına kanaat getirişti.

Köyüne birkaç kilometre kala minibüsün tekeri patlayınca beklemeye tahammül edemedi, yürümeye başladı. Tatlı bir eğimle, alçak kıraç tepeler yükseliyordu önünde ama o hiç zorlanmıyordu. “Evimde beni karşılayacak bir kadın olsaydı” diye hayal etti. Arife’nin silueti salınarak beliriverdi yanında. İşte güzel, alımlı bir baş; manalı, şiir gibi bir çehre. Gölgele bakışlar... Arife’ye hitaben kendi kendine konuşmaya başladı...

Hiç bitmese de olur bu yol. Keyfi yerinde nasılsa. Tepelerdeydi güneş, ağaçların gölgeleri küçülmüştü. Yollar tozlu, hava sıcaktı. Güneşe, sığağa, toza aldırmandan yürüyordu. Yoldan geçen bir taşıtın korna sesiyle irkildi. Kurduğu düş böylece bozulmuş oldu. Cebindeki mührü yine yokladı. Düşmemiştii. Bir an önce emaneti sahibine verip yükünden kurtulmak istiyordu ama bu esnada şeytan dürttü onu. Derin bir uykudan uyanır gibiydi. Bir an: “Muhtar ben olsaydım, Arife’yle evlenmem daha kolay olurdu.” diye geçirdi aklından. Sonra: “Kaymakam mührü bana verdi desem. Kim ne bilecek?” diye düşündü.

Yol üzerindeki pınara doğru yürüdü. Öyle duru öyle temiz bir akışı var ki pınarın, suyun dalga dalga kırılarak akışı, dibindeki apak çakıl taşlarının üstüne vuruyor. Önce dilini damağına yapıştıran hararetle baktı suya, sonra te-bessüm etti. Su da ona güldü. Sağ avucuna su doldurdu, yudumladı. Biraz soluklanmak için bir kayanın üstüne oturdu. Yanındaki kayanın üstünde bir kertenkele güneşle-niyordu. Elindeki su damlalarını ona attı. Karşı yamaçlara baktı, karşı köylere ve dağlara. Bir hışırtı duydu. Bir kanat çırpışı. Başının üstünden dönüp duran bir kuş. “Hayırdır inşallah!” dedi. Kuş yükseldi bir anda mavi oldu. İçinde sürüp giden en son dinlediği marşın tınısıyla çoştı.

Bir masala girer gibi giriyor köye. Köyün girişindeki evin önüne yaklaştı. Hasır üstünde, büyücek bir sofranın çevresinde bağdaş kurmuş bulgur pilavını kaşıklayan kom-şularına selam verdi. Buyur edildiği sofraya diz kırdı. Ya-vaşça kasketini çıkardı, ters çevirerek yanına koydu. Karnı doyunca gevşedi. Tavandaki biber ve patlıcan hevenkleri-nin asılı durduğu ağaç hatıllara baktı. Rahmetli karısı geldi aklına. O da yaz sebzelerini böyle kurutarak kışa hazırlık yapardı. İmdat’ın haline acıyarak bakan ev sahibi: “Şehir-de ne var ne yok?” diye sorunca İmdat’ın eli gayri ihtiyari mühre gitti. Hemen kendine geldi.

“Hiç” dedi, “Ne olsun dışarı çıkamadım ki birini göre-yim. Siz ne biliyorsanız ben de onu biliyorum.” Adımları, devinimleri gibi ağırdı konuşması. Bu sırada bir at sineği geldi sol kulağının gerisine kondu. Bir el hareketiyle sineği uzaklaştırmak istedi, sinek havalandı, havada kısa, küçük bir eğmeç çizdi, sonra gelip dizine kondu.

Bir traktör sesi geldi uzaktan. Bu ses ona yarım kalan işlerini hatırladı. Bahçesinin üç gündür susuz kaldığını ba-hane ederek müsaade istedi.

Avluda gezinen tavuklarını gördü. Perişan olmuştu

hayvancıklar. Onlara yem verip içeri girdi. Evinin içi loştu iyice, serindi de. Ne ateş yakmak, ne türkü söylemek geliyordu içinden. Yorulmuştu ama bahçeye çıktı. Sulamaya başladı sebzelerini. Sıcaktan çatlamış toprak suyu hırsla emdi.

Akşamdan sonra kapısından dışarı sigara dumanları çıkan kahvehaneye girdi. Selam verip boş bir masaya oturdu. Muhtar gelir diye biraz bekledi. Gelmeyince kalktı. Muhtarın evine gitti. Pencereleri karanlık görünce erkenden yatmış olabileceklerini düşünerek kapıyı çalmadan ayrıldı oradan.

Ertesi gün hava kuru ve yalazlıydı, sıcak insanın bedenine nüfuz ediyordu. Arife'yle karşılaşmak için evinin önünden geçti. Nafile. Canı sıkıldı. Elleri belinde biraz yürüdü. Cami avlusunda muhtarı görünce mühür cebinden çıkarıp yanına gitti. Ama muhtar onu görmezden gelip karşısındaki adamla konuşmaya devam etti. Bu duruma içerleyen İmdat'ın birden beyninde bir şimşek çaktı; mühür yıllardır ondaymış gibi gerisin geri cebine koydu.

“Size söyleyeceklerim var!” diyerek sesini yükseltti.

Herkes susup İmdat'a baktı. Bir an uzaktan gelen bir eşek anırmasından başka bir ses duyulmadı. Kaderi bu sessizliğin içinde idi. Her iki başparmağını yeğinin ceplerine soktu, kollarını bir kanat gibi hafifçe kıvıltattı; aynı zamanda göz kırpıştırarak sesine tokluk verdi: “Duyduk duymadık demeyin! Artık köyün muhtarı benim!” diye bağırdı. Söylediklerine herkes kadar kendi de şaşırdı. İçinde bir başkası vardı da sanki o konuşuyordu. Muhtar, önce gözlerini hayretle iri iri açtı, sonra omuz silkerek, kuru ve alaycı bir tavırla: “Haydi oradan!” dedi. İmdat: “Koskoca köy muhtarsız kalır mı? Kaymakam mühür bana verdi.” dedi. Aldığı cevap üzerine şaşkınlıktan ağzı bir karış açık, işittiklerine inanamıyormuşçasına

bakan muhtara, İmdat da aynı şaşkınlıkla bakıyordu. Bakışları sık sık anlam değiştiren muhtarın yüzü kahırdan karardı.

Elindeki mühür herkesi ikna etmeye yetmişti. Sanki koca köy onda özetlendi. Köyün tozlu meydanındaki o uğultuya kendini kaptıran İmdat'ın içinde vahşi bir mutluluk büyüyordu. Güleceği geldi birden. Kendini tuttu. Dudaklarını acı çekiymiş gibi ısırırdı. Kimin ne düşüneceği ne yapacağı umurunda bile değildi. Göz göze geldiklerine boş boş baktı. Bir kısmı kuşkulu, bir kısmı meraklı ama hepsi şaşkın...

Mafsal ağrılarından şikâyetçi olan köyün yaşlılarından biri bastonunun yardımıyla topallayarak gelip İmdat'ın karşısına dikildi. Bitkin yıpranmış yüzünde görülmesi tuhaf, alaycı bir tebessümle gülümseyerek: “Muhtar oldu ha! Vay be ne günlere kaldık!” dedi.

İçlerinde belki de en şaşkınlığı duygusal bir kararsızlığa düşmeden içgüdüsel güvenini ortaya koyan İmdat'tı. Uç verip nerelere uzanmıştı rüyası.

Köyünün güzelliğini ancak o gün fark etti. Bir gelecek kurdu her devinişiyle. Köy sanki onunmuş gibi teatral bir hareketle sağ elini göğsüne bastırarak köylüyü selamladı. Gözlerinin içi parlıyor, sakin ve ağırbaşlı görünüyordu. Sesinde bir tevekkül havası vardı.

Şaşkınlıktan kurtulamamış olan köylü, İmdat'a istediklerini yaptırabileceklerini düşünerek içleri rahat bir şekilde, birer ikişer uzaklaştı.

Gün batıyordu. Ağaç yapraklarında hafiften rüzgâr hışırtıları başlamıştı, ilerde gruplar halinde sığır, geride büyücek bir toz bulutu bırakarak, sakin gairesiz köye dönüyordu. Çobanın “oohaa, çüüşs” sesleri yaklaştı. Dönüp yaklaşmakta olan hayvanlara baktı. Ayak inciklerini birbirine çarpa çarpa gelen ineğini karşıladı. Okşayarak

kulağına eğilip: “Artık köyün muhtarı benim!” dedi. İnek söyleneni anlamış gibi böğürdü uzun uzun.

İşte kırılğan bir Eylül!

Çırpınan derin umutlar!

İmdat, evine girdiğinde tık tık eden çarklı saati vakit akşam diyordu. Kapısını kilitledi. Işığı yaktı. Ocağı küllendi. İki patates attı içine. Yine Arife düştü aklına.

Ruhunu birkaç parçaya bölen duygular ve düşünceler arasında ocağın yanındaki yer minderine oturdu. Altına aldığı ayağını ovuşturarak hayırlı olsun gelenlerin iyi dileklerini kabul etti. Gelenlerin duygularını okşamasından son derece memnun oluyordu. Fakat yine de kendi düşüncelerinin zebunu olmaktan bir türlü kurtulamıyordu. Küçük bir maşayla ocağın ateşini düzeltti. Şiddetle öksürüp boğazını temizledi. Gürültülü sohbetin eşliğinde sigarasından çekmeye başladı. Duman haleleri çıkıyor, odayı yavaş yavaş keskin bir koku dolduruyordu. Bu arada kendi kendisiyle barış içinde olan güçlü bir ruhun terennümünü işitir gibi oluyordu.

O gece gelenlerle köy karar defterini göndermesi için muhtara haber gönderdi.

Misafirleri gittiğinde düşlerinin aydınlık noktasındaydı İmdat. Düşler bazen saçma bazen gerçekten daha gerçek olur. Gecenin uzun olacağı belliydi. Bu rüyanın ne kadar süreceğini bilmiyor ancak yaşadığı her anın tadını çıkarmak istiyordu. Zira bu durum açmak istediği kapıyı daha kolay açabilirdi. Adını soluyarak Arife’yi düşündü. Keder ve ıstırapla geçen yılları gözünün önünden geçti.

Bir an önce sabah olmasını istiyordu ama zaman geçmiyor, donuyor sanki. Saatin tik taklarını değil yüreğinin hızlanan atışlarını duyuyordu. Yüreğinin atışı saatin önünde.

Bir koyun hafifçe meledi, bir köpek hırladı; her yer yıldızsız bir gece başladı.

Ertesi gün karar defterini muhtardan alıp İmdat'a verecek olan köylü, muhtarını bulamadı. Muhtar ilk minibüsle kaymakamı görmek için hükümet konağına gitmişti. Kaymakamın makamında her şeyden bihaber resmi elbisesiyle oturan genç üstegmeni görünce muhtarın aklı başına gelmiş ve içeri girip bir şey sormaya cesareti yetmemişti...

Şimdi geriye ne kalmıştı?

Kayıp halkalar

Bir gün akşam olur biz de gideriz
Kalır dudaklarda şarkımız bizim.
N. F. Kısakürek

Kahve tepsisiyle içeri girdiğimde, babam tansiyonunu ölçen halama, teşekkür ediyordu. Sesinde ne bir sıcaklık vardı ne de bir sertlik. Halamın yüzündeki çizgiler, ufak ufak kırıklarla şekil değiştirdi. “Yine yükselmiş. Yediğine, içtiğine hiç dikkat etmiyorsun ağabey. Yağlı yiyecekler, kızartmalar yasak sana...” diyerek tansiyon aletini topladı. Babam söylenenlere hiç aldırmadan, ağır hareketlerle kazağının kolunu indirdi. Altmış yaşında olmasına rağmen çok daha yaşlı görünüyor. Yüzünde yaşlılığın ve yalnızlığın verdiği, umutsuz bir gülümseme var. Biz kaygılanmayalım diye, keyfi yerindeymiş, sağlıklıymış gibi davranıyor. Hâlbuki iyice zayıfladı. Eski canlılığını kaybetti. Sadece solgun yüzünü gölgeleyen sabır yerinde duruyor. Dalgın ve düşünceli hali de gözümden kaçmıyor. Sürekli dalıp gidiyor. Şimdi de önüne bıraktığım fincana takıldı bakışları. Yalnız, bu bakışlar, zamanı yutan bakışlar... Kahvesini içerken onu izliyorum. Gözleri, kahvenin köpüksüz karanlığına değince kayboluyor...

Pek konuşmuyor bizimle. Ne ihtiyaçlarını söylüyor ne de sıkıntılarını paylaşıyor. Gençken sesi gürdü, tüm evi doldururdu. Şimdi bir kedi sessizliğiyle sakin sakin

dolaşiyor ortalıkta. Canım sıkılıyor bu duruma. Anlatmalı oysa. Harfleri birbirine çatıp anlamlara ulaşmalı, sonra bu anlamları kulaklarımıza fisıldamalı.

Annemin ölümünün üzerinden çok geçmeden: “Mürüvvetini annen göremedi, bari ben göreyim.” diyerek, beni evlendirdi.

Eşim, Allah’tan korkan, iyi niyetli bir adam. “Baban gelsin, bizimle kalsın.” diyor ama babam, yanımıza gelmiyor. Gelse de sıkıldım diyerek, iki günden fazla kalmıyor. Annemin ölümünden sonra iyice içine kapandı. “Ben evimde hatıralarımla kalacağım.” diyerek tek başına yaşıyor. Onu hayata bağlayan tek kişi sanki annemdi, o ölünce hayatla bağları adeta koptu. Hiçbir şeyle ilgilenmez oldu. Bahçedeki, o çok sevdiği, kimseye el sürdürmediği, çiçekler bile solmuş...

Televizyon seyrederken oturduğu yerde, bir süre uyuklayan babam, silkindi birden. Derin bir esnemeyle, ağzını şapırdattı. Sanki çok uzaktaymışım gibi, bağırarak adımları ünlendi. “Buyur baba.” dedim usulca. İncecik dudakları gerildi. Takma dişleri parıldadı. İlacını istedi. Avucuna bıraktığım pembe hapı, bir yudum suyla yuttu. Oturduğu yerde paçalarını sıvadı. -Tuvalete gideceği zaman hep böyle yapar- “Çok yorulmuşum. Yatacağım.” diyerek ayağa kalktı. Kapıyı açtı. Geri dönüp: “Siz de çok oturmayın. Haydi, Allah rahatlık versin!” dedi, çıktı odadan.

Babamın ardından, iç çeken halam, sıkıntı ile oturduğu yerden kalkıp televizyonu kapattı. Sonra da gelip yanı başıma oturdu.

Babamı benim kadar düşünen biri varsa o da halam. Sürekli babamın evlenmesi gerektiğini söyleyip duruyor. Ben de hak veriyorum halama, ama annemin yerine de kimseyi layık göremiyorum. Annemin ölümünün üzerinden yıllar geçmiş olmasına rağmen, ona olan özlemimin,

hâlâ neden bu kadar yoğun olduğunu, anlayabilmiş değilim. Neden bilmiyorum, ölümünden sonra, sanki daha güçlü bir şekilde sevmeye başladım onu. Aslında annemi seviyordum, sayıyordum ama ona bir defa bile: “Canım anneciğim, seni çok seviyorum.” dememiştim. Bu söylenmemiş sevgi dolu kelimeler, paylaşılmamış güzellikler, içimi acıtıyor şimdi. Düşünüyorum da eğer onu bir daha görme fırsatım olsaydı, bu kelimeleri defalarca söyledim.

Babamla da durum aynı. Duygular içime diziliyor da kelimelere dönüşemiyor. Babama da onu ne kadar sevdiğimi söyleyemiyorum. Utanıyor muyum, sıkılıyor muyum, bilmiyorum ama sanırım bunun sebebi, duygularımı her zaman gizlemem gerektiğinin öğretilmiş olması bana.

Halamla fısıldaşarak epeyce oturduk. Halam, iki de bir: “Babanı bir an önce evlendirmeliyiz.” diyerek canımı sıktı. Bölük pörçük anılarla dövünerek oturdum. Hiç ses çıkarmadım. Derin bir soluk alıp bıraktıktan sonra, sorgulayıcı bir bakış yönelttim.

Gözlerini benden kaçırarak, başını yere eğen halam: “Hayatın gerçeklerini değiştiremeyiz evladım. Halka halka devam edişini seyrederez yalnızca. Bu halka hüznü bir halka...” diyerek bir yandan konuşmaya devam ediyor, bir yandan da elimi yavaşça okşuyordu.

“Ağabey seni evlendirelim, diyorum babana. Hiç cevap vermiyor, hep başını çeviriyor. Israr edince de beni rahat bırakın, diyor ama kendi başına da yapamıyor. Geçen gün, düğmesi kopuk bir paltoya geldi yanıma. Çok üzül-düm. Rahmetli annen hayatta olsaydı, onu böyle dışarı çıkarır mıydı hiç? Hâlbuki her zaman titiz bir adam olmuştur baban. Bilirsin. Oysa şimdi üstü başı dağınık. Baksana şu evin haline, daha önce hiç olmadığı kadar kirlenmiş. Bir iki günlük yardımla, temizlikle bu iş hallolmaz.” diyerek,

kararmış tül perdeleri, örümcek ağlarının sarkan kalıntılarını gösterdi.

“Aslında, babam yanıma gelse, nasıl da iyi bakarım ona.”

“Sen gurbet ellerde, el kapısındasın kızım. Baban buraları özler, kocandan çekinir, senin yanında rahat edemez...”

“İyi de ne yapayım, bilmiyorum ki?”

“Anladığım kadarıyla, evlenmek için senin rızanı istiyor. Uygun birisini bulursak, hayır demeyecek, sanırım. Kasabada ne kadar çocuksuz dul varsa, hepsinin kapısını çaldım. Bütün kapılar duvar oldu. Kendi başına yetebilen, maddi gücü olan kadınlar evlenmek istemiyor. Bir kısmı da kendi adına tapu edilecek ev istiyor, arsa istiyor. Ne yapacağımı şaşırdım, kaldım. Önüme gelenden yardım istiyorum. Senin için zor biliyorum ama aklına gelen biri varsa...”

İnsan annesinin yerine kimi koyabilir ki?

Aciz kaldığım anlarda, düşüncelerimi anlatamıyorum, bir türlü. Kabullenmem zor olsa da onu hayata bağlayacak birini bulmak lazım. “Haklısın, halacığım. Bir an önce evlendirelim babamı.” dememle içim cız etti.

Babamın bundan sonraki hayatı hakkında, karar verirken, şöyle düşünüyordum. Duygusal olmamalıyım. Anne mi çok seviyorum ama babamın dengeli beslenmeye, temiz ve düzenli yaşamaya ihtiyacı var. Bir evlat, bir kardeş, bir eşin yerini tutamaz.

Babama uygun, aklımıza gelen, tanıdığımız ne kadar hanım varsa hepsini teker teker ele aldık. Bir kısmından hayır cevabı almış olan halam, diğerleri için de çeşitli mazeretler buldu. En son,

“Bizim köyde Mahinur Hanım vardı. Hatırlar mısınız?” dedi.

“Annemin çocukluk arkadaşı değil mi? Nasıl hatırlamam. Sık sık gelirdi annemin yanına. Köye gittiğimizde hep taze yumurta verirdi bana.”

“Güzel, akıllı kadındır Mahinur Hanım. Zavallı kadıncağız, kocası öldükten sonra, çok sefillik çekti. Kabul edeceğini sanıyorum. Annen anlatırdı, çocukken ikisinin de hayali kasabaya gelin gelmekmiş.”

En son annemin cenazesinde gördüğüm Mahinur Teyze'nin silüeti gözlerimin önünde beliriverdi.

“İyi de annemin arkadaşı, doğru olur mu? İstesek kabul eder mi acaba? Evlenir mi babamla? Hadi o kabul etti diyelim, bakalım babam ne diyecek?”

“Bilmem ki evladım.”

“Of, ne zor bir durummuş bu.”

“Aklına başka biri geliyor mu?”

“Hayır.”

“Öyleyse yarın sen köye git. Mahinur Hanım'la konuş. Ben babanı ikna ederim. Özellikle sen gidersen, senin rızan olduğundan, itiraz etmez sanırım.”

...

Ertesi gün, ilk minibüsle Mahinur Teyze'nin köyüne gidip, onunla konuşmaya karar verdim. Yattığımızda gece yarısını geçiyordu. Ama ben, bir türlü uyuyamadım. Başımı yastığın altına koydum olmadı, üstüne koydum olmadı. Uyku bulutları yavaş yavaş dağıldı. Sessizce kalktım yataktan. Karanlıkta elektrik düğmesini el yordamıyla ararken, duvara dayalı halılara çarptım. Halıları hüzünle okşadım. Annem yaşarken bayramlarda açılır eve serilirdi bu halılar. Bir kurban bayramı sabahı, kırmızı gül desenli halıya, baklavanın şerbetini dökmüştüm, sonra da kimse görmesin diye, üstüne sehpayı çekmiştim. Sehpayı geri yerine koyan annem, hemen anlamıştı tabi. Ne çok kızmıştı

bana. Mahmur kulağıma annemin sesi geldi: “Kızım, ben sana o odaya girme demedim mi?” Bölük pörçük anılar canlanıverdi, gözümde. Keşke o günlere dönebilsek de yine kızsız annem bana. Ayakuçlarıma basarak, odadan odaya geçtim. Uykusuz geçirdiğim ilk gece değildi bu. Annemin ölüm gecesinden sonra, en çok acı çektiğim tek geceydi. Evin duvarları üstüme üstüme gelince avluya çıktım. Karanlıkta. Bir başıma. Ağlamak istedim. Bir damla yaş gelmedi gözlerimden. Annemi düşündüm, uzun uzun. Başımı kaldırıp göğe baktım. Gökte kırmızı bir dolunay vardı. Binlerce cırcırböceği delirmiş gibi ötüyordu. Ellerimi göğsümde bağladım. Tahta iskemleye oturdum. Sırtımı bahçenin duvarına verdim. Hava soğuktı. Üşüdüm ama umursamadım. Vicdan azabım katmerleşerek büyüyordu.

Çelişkili duygular beni huzursuz ediyor, vücudum bir sinir ateşi içinde kırılıyordu. Yapacak başka bir şey olmadığımı gördüğümünden, görevimi yerine getirme duygusuyla kalktım yerimden. Şafak sökmeye başlayınca eve girdim. Günlerden salı mıydı, çarşamba mı? Bir süre bunu düşündüm. Bir türlü karar veremedim. “Aman” dedim sonunda ne önemi var.

Gün iyiden iyiye ağarmıştı.

Nasıl yerine getireceğimi bilemediğim, bir görevin ağırlığı altında ezilerek evden çıktım. Çarşıdaki dükkânların kepenkleri henüz açılmamıştı. Çöpçüler, çöp varillerini boşaltıyor, uzun saplı çalı süpürgeleriyle, tozu dumana katarak, sokakları süpürüyorlardı.

Yarım açılmış kapılardan yarım yüzlerle kadınlar sokağa bakıyordu.

Bir kadın, kolunun altındaki bakır siniyi beline dayamış, terliğini sürüye sürüye yürüyor önümden.

Kol saatime o kadar mekanik bir hareketle bakıyorum ki, başımı kaldırdığımda saatin kaç olduğunu

hatırlayamadım. Saate yeniden bakıp hesaplamam gerekiyor.

Mahinur Teyze'nin köyüne giden minibüsü buluyorum. Yer yer koltuk döşemeleri yırtılmış araca biniyorum. Pencere kenarına oturuyorum. İçeride acı bir sigara kokusu var. Paraları toplayan muavine havalandırmayı açmasını söylüyorum. "Tamam abla, açarız." diyor. Açmıyor. Az sonra siyah deri ceketiyle gelen şoföre de aynı şeyi söylemek istiyorum. Söyleyemiyorum. Gücüm yok. Yanıma oturan şişman kadın sıkıştırıyor beni. Kusmak geliyor içimden.

Köy yolunda hırlaya hırlaya ilerleyen minibüsün yarı açık camından içeri tozla karışık iğde kokuları doluyor. Yanımızdan geçen treni seyrediyorum. O trendeki yolculara imreniyorum.

Tarlaların, bahçelerin doldurduğu ovayı yırtan yolda ilerliyoruz. Tepelerin üzerinde güzelim eylül bulutları. Bir yel değirmeninin önünden geçiyoruz. Yarı yoldayız ya da yarı yolu biraz geçmiş olmamız gerekiyor.

Yavaş yavaş her şey kayıyor...

Başım cama dayalı, gözlerim ıslak, kalbim paramparça. Annemi düşünüyorum tüm güzelliklerin içinde. Gözlerimi yumuyorum. Ağzımda acı bir tat...

Bitmekte olan bu yolculuk, bana çocukluğumdaki yolculukları hatırlatıyor. Yaz tatillerinde, beni köye götürecek arabaya binerken duyduğum heyecanı, geçmek bilmeyen zamanı... Şimdi ise geçmişe uzanan, eziyet veren zaman ve yol sanki görünmez koşumlarla birbirine bağlı.

Yolculuk bitince, derin bir uykudan uyanır gibi esneyerek gerindim.

Köyün adının yazılı olduğu tabelanın yanında indim minibüsten. Omzumdaki eşarfbı başıma örttüm. Nemli ve boynu bükük bir avuntuydu bu.

Köyümüz biraz aşağıda. Caminin minaresi uzaktan ipince görünüyor. Evleri küçük, kırmızı çatıları adeta birer maket gibi. Yürümem gereken epeyce bir yol var. Sarı ve yorgun yaprakların yerlere yayıldığı patika yoldan yürümeye başladım. Çıtır çıtır ediyorlar bastıkça. Yol kenarındaki metruk, yıkık mezar taşlarının yanından geçtim. Fatiha okumayı ihmal etmedim.

Köyün girişinde, kapısında demir tokmağı olan, bir konak vardı eskiden. Cumbası kafesli, pencereleri yola bakan... Ayağım taşa takılınca sendeledim, düşüncelerim bölündü. Heyecanlıyım ama heyecanımı belli etmeyecek adımlar atıyorum. Ne kadar yürüdüğümü anlamadan, Mahinur Teyze'nin evinin önünde buldum kendimi.

Avluya girerken gereğinden fazla imge üst üste bindi, gereğinden fazla duygu birbirine zincirlendi, bunların dibe çökmelerini beklemeden, birkaç tavuğun dolaştığı avludan geçtim. Burnumun içindeki sızlamayı parmaklarımla sıkarak giderdim. Düşünceli adımlarla basamakları çıktım. Kapıyı elimle çaldım. Açılan kanat zincirle tavana tutturulmuş küçük çana çarptı. Tanımadığım bir genç kız gülümseyerek karşıladı beni.

Ayakkabımı tahta eşiğin dışında bırakıp içeri girdim.

Mahinur Teyze, karanlık sofadaki tahta sedirin üzerine uzanmış yatıyordu. Beni görünce: "Amanın kim gelmiş!" diyerek hemen ayağa kalktı. Gevşemiş yaşmağını düzeltti. Kucaklaştık. Bir müddet şaşkınlığının geçmesini bekledim.

Beni buyur ettiği odaya geçerken beni karşılayan genç kızın kim olduğunu sordum. "Kardeşimin kızı. Üstüme geçirdim."

"İyi yapmışsın."

"Yalnızlık Allah'a yaklaşıyor kızım."

"Haklısın teyzeciğim. Bilmez miyim?"

Ortalık loş, oda pek hazindi. Kilimin yetişmediği aralıkta çiçekli muşambalar seriliydi. Sobanın önündeki muşamba, sobanın alt kapağında sızrayan kıvılcımların açtığı kara deliklerle doluydu. Yarı açık pencereden rüzgâr tül perdeyi havalandırıyor, dışarıdaki tezek kokusu içeriye doluyordu. Uzun uzun havadan sudan, ortak tanıdıklarımızdan konuştuk. Bir türlü konuya giremiyordum. Boncuk boncuk terliyordum sadece. Odanın kırık kapısında, soba isinden kirlenmiş duvarlarında gezdiriyorum gözlerimi. Sıkıntıyla bakıyorum, sarmaşık desenli basma perdelerle.

Bir saatin düzenli tik tak sesleri duyuluyor. Vakit gittikçe daralıyor. Panikliyorum. Tahta sedir üstünde tedirgin devinimlerle kıvranıp duruyorum.

Konu dışı bir sürü sözden sonra, ziyaret sebepimi anlamış gibi, başını kaldırıp bana baktı. Gittikçe derinleşen derinleştikçe kaybolan bir bakıştı bu.

Birkaç saniye düşündüm, söyleyeceğim ilk cümleyi. İlk cümle her zaman önemliydi. İsteğimi bu ilk cümlenin üstüne inşa edecektim. Sessizliği fırsat bilip: “Mahinur Teyze, ben hayırlı bir iş için geldim. Biliyorsunuz annem sizi çok severdi.” dememle hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başlamam bir oldu. Onun da esmer yüzü mora çaldı. Duvarlar ağzına kapanır gibi oldu. Konuşamadı. Sadece bir suçluya bakar gibi baktı bana. Ne istediğimi düşünerek kulaklarım yandı.

Bu arada hıçkırıklarına sayısız mırıldanmalar karışıyor, boğazım sıkılıyordu. Sözcüklerimin tükendiğini hissediyordum. Oysa daha güzel, şiir gibi güzel sözler söylemek isterdim.

Ellerimi ellerinin içine aldı, sımsıkı tuttu. Beni kırmandan dileğimi geri çevirecek uygun yanıtı hazırladı.

“İnsanlar beni kınarlar kızım. Sonra ben nasıl açıklarım...” Ağırbaşlı kelimeler geçmişti düzene sokuyor. Canımı

acıyor. Çok sözcük kullanmasından ve yüz ifadesinden, beni kırmamaya çalıştığını anladım.

Mahinur Teyze insanların tepkisinden korkuyordu. Bana en soylu ilkeleri hatırlatarak kendini haklı göstermek istiyordu. İkinci güneşi üzerimize düşüyordu ve biz birbirimin ağzına bakıyorduk.

Teklifimden utanmış gibi bir hali vardı.

Onun kalbi de derin bir teessürle titriyordu anlaşılır.

Başını iki yana sallayarak,

“Ah, bir bilsen... Rahmetli annenle...” diyerek çocukluk hatıralarını anlatmaya başladı. Beyni hatıralar arasında bocalarken, gözyaşları çiçekli kadife eteğine damlıyordu. Anlattıkları benim donuk belleğimde yerini bulmuyordu.

“Evladım annen benim en yakın arkadaşım. Babanla nişanlıyken en mahrem duygularını benimle paylaşırdı. Şimdi ben onun yerine nasıl geçeyim? Sana evet dersem, annene ihanet etmiş sayılmaz mıyım?” diyerek, annemin anısının her zaman canlı kalacağını üstüne basa basa söyledi. Cevabına ret mührü koyar gibiydi. Mahinur Teyze'nin konuşması müezzinin okuduğu ikinci ezanıyla kesildi.

Ezan bitince gözlerinin içine baktım. Gözleri çakmak çakmaktı.

“Bunları söylemek benim için kolay mı sanıyorsunuz. Yalnız bir kere düşünün, reddetmeyin lütfen.” dedim. “Sizi ikinci bir anne olarak görmek isterim.”

Mahinur Teyze düşünceli, ovuşturduğu kınalı ellerine bakarak: “Zahir...” diye mırıldandı. Sustuk.

Gittikçe çoğalan bir sessizlik sardı odayı. Bakışlarımız bir an keşişti. Ayağa kalkarken omuzlarımda ve kollarımda başlayan titreme bütün vücudumu sardı.

Anî kalkışımı mazur gösterecek bir iki şey söylemeye çalıştım.

“Omzumdan tuttu. Bu gece burada kal!” dedi. Cevap vermedim. Başımı hayır anlamında sağa sola salladım. Boğazım düğümlemişti. Konuşamıyordum.

Sadakat dedikleri, boş söz değilmiş meğer.

Kapıdan çıkarken sırtımı sıvazladı. Başımı dik tutmaya çalışıp yüzüne baktım. Gözlerinin arkasında, çaresizliğini -çaresizliğimi- görüyorum. Korkuyorum. “Hoşça kal”a benzer bir iki kelime geveliyorum ağzımda. Avlu kapısına kadar geçiriyor beni. Dudaklarında iki ucu açık mahzun bir gülümseme, anlayamadığım. İnkâra yakın bir umutla kararını değiştirmesini, boş yere bekliyorum.

Kafamın içi karmakarışık. Düş kırıklığına uğramış, elim boş çıkmıştım. Anlamıştım, bunun bir oyun olmadığını, uğradığım bozgunu. Üzgün değildim.

Köyün meydanındaki çeşmede bir avuç suyla ıslatıp yüzümü ağartırcasına yıkadım. Kıvrık boynuzlu mandalar başlarını sallayarak geçti yanımdan.

Köy, önünden geçtiğim yel değirmeni, hepsi aynıydı fakat benim gözlerim değişmiş, eski parlaklığını kaybetmişti

Halamın beni merakla beklediğini biliyordum. Oyalanmadan hemen ana yola çıktım. Gelen ilk minibüse el kaldırdım.

...

Bir çocuğun ağlama sesi, serin bir esintiyle, sonbahar kokularına karışıp inen kepenk seslerine, tozlu ışıklara, akşama dağılıyordu.

Teneke kutuyla futbol oynayan çocukların arasından süzüldüm. Evimizin olduğu çıkmaz sokağa girdim.

Rüzgâr evimizin kapısında uğulduyordu. Sırtımdan bir

ürperti geçti. Yorgundum. Bu yorgunluk, vücut yorgunluğu değildi, yalnız. Kısa bir süre kapının önünde oyalandıktan sonra kapının ipini çektim. Kapı açıldı. Avlunun kenarında yere eğilmiş, toprağı karıştırıyordu babam.

“Babacığım ne yapıyorsun?”

“Tespihim dağıldı onu topluyorum. Tespihler dağıldığında, şeytan, bir daha bir araya gelmesinler diye, boncukları saklarmış. Bilmiyor musun?”

Bizim hikâyemiz

Mübadele haberleri şehrin sokaklarında bir deprem dalgası gibi yayılıyor, bizi derinden sarsıyordu.

Tedirginliğimizin arttığı günlerdi. Şehrin soluk alışığı değişmiş, metruk evler çoğalmıştı. Kayınvalidem tespihinin kopan ipiyle uğraşırken ben de tarhana kaynatıyordum. Adını Drama Köprüsü türküsünün Hasan'ından aldığını söyleyerek gururlanan kocam gün ortası eve gelince önce şaşırdım, sonra telaşlandım. Çünkü gün ortası eve geldiğini hiç bilmem. Sabah gider hava kararmadan gelmezdi.

“Hastalandın mı?” diye sordum.

Dili düğümlemiş gibi susuyordu.

“N’oldu söylesene!” diye ısrar edince bana baktı. Heybetli duruşunun altında bana bir şey sorma diye yalvaran bakışı vardı. Koyu bir çaresizlik dolan gözlerine daldım. İlk defa onu bu kadar aciz görüyordum. Ağlamaklı bir sesle ve kekeleyerek: “Dükânı yağmalamışlar!”

Elim ayağım titremeye başladı sedire yığılıverdim. “İğneyi, ipliği ne yapacak bunlar!” dedim. “Maksatları zarar vererek bizi yıldırmaq.” Panikleyen zavallı kayınvalidem, oturduğu yerden kalktı. Ellerini dizlerine vurarak: “Fe sabrun cemil! Fe sabrun cemil!” diye terennüm etmeye başladı. İşte o gün anladık; doğup büyüdüğümüz topraklarda bizi barındırmayacaklarını, senaryonun oyuncularını

olduğumuzu ve vatanımızın demografik yapısından silinmek istendiğimizi. Bu durumu kabullenmek zordu. Doğup büyüdüğümüz yerde bir anda yabancı durumuna düşmüştük.

Birkaç gün içinde tellallar: “Türklerin, mallarını satmalarını yasak!” diye bağırarak sokaklarda dolaşmaya başladılar. Biz de dükkânda kalan birkaç metre patiskayla, bir iki çuval yünü eve getirdik. Vardar caddesindeki tuhafiyе dükkânımızı raflarıyla birlikte bir Rum tuhafiyeciye yarı fiyatına sattık. Anlamıştık artık mübadil olacağımızı; ama evimizi satmayı, geri dönme umuduyla, düşünmedik bile. Cemaat-i İslamiye teşkilatının avlusunda kurulmuş olan mal varlığı komisyonuna ev tapumuzun kaydına istinaden emlakla ilgili beyanda bulunduk. Mal varlığımızın dengine Türkiye’de de sahip olabilmemiz için geçerli olacak bir belge verdiler. Bu arada malı mülkü olmayanlar birer ikişer İstanbul’a ve Anadolu’ya göç etmeye başlamışlardı.

Çok geçmeden bize de sıra geldi. Hilal-i Ahmer’de aşılarımızı yaptırdık. Ailemizin kaç kişi olduğunu gösteren belgeyi, hüviyet vesikalarını, aşı belgelerini, evimizin parasal değerini belgeleyen tasfiye talepnamesini kadifeden bir kese içine koyduk. Paramızı, altınımızı da ayrı bir keseye koyduk. Resmi belgelerin olduğu keseyi kayıinvalidem iç kazağına itinayla dikerek sağlama aldı. Bende para kesesini boynuma takmaya karar verdim. Yanımıza kişi başına yüz kilo ağırlığında eşya alma hakkımız vardı. Sevdiğimiz elbiselerimizi, fotoğraf albümlerimizi, battaniyelerimizi, yiyeceklerimizi bir araya getirdik. Birkaç top ipek kumaşı da “Orada satarız” diyerek, denklere yerleştirdi Hasan. Yanımıza neleri alacağımıza karar verirken zorlanmadığımız tek şey evin şirin kedisi Nazlı olmuştu. Eşyalarımızı toplarken kocama bakıp bakıp hem ağladım, hem söyledim: “*Drama köprüsü Bre Hasan dardır geçilmez./ Soğuktur suları Bre Hasan bir tas içilmez.*”

Ah şirin yuvam; sardunya kokusu ve şalgam rengi...

Evden ayrılırken günlerdir çıkmadığım arka bahçeye bir göz attım. Meyve ağaçları çiçek açmıştı. Tavuklar yoktu ortalıkta. Folluk yumurtayla dolmuş, birkaç tanesi de yere düşmüştü. Derin bir iç çektim. Geri dönme umuduyla bıraktığımız o şirin, boynu bükük yuvamıza son bir kez baktım. Tarifi mümkün olmayan bir ruh hali içindeydim. Hasan'ın, annesine, bana ve oğlumuzla bakışından anlıyordum; hiç ses çıkarmadan duruşumuzun, her şeyi kabullenişimizin ona ayrı bir ıstırap verdiğini...

Mecburi bir ayrılık.

Limandayız. Yanımızda bizi uğurlamaya gelen komşularımız, akrabalarımız. Kalbim hüznü, her gelenin boynuna sarılıp nefessiz bırakıyorum kavuşma vaadiyle. Bu sahne zor geldi bana, onları görmemek için yüzümü denize döndüm.

İnsanlar... Büyüğü, küçüğü, kadını erkeği, güzeli çirkinini, hepimiz ağır çekim bir telaş ile Selanik'ten Seyr-ü Sefain'in İstanbul'a gidecek gemisine binmek üzere toplandık. Saatinde hatta gününde gelmeyen gemilerin Selanik'e ulaşması bekleniyordu. Komisyonun gelecek gemilerin saatlerini bir türlü bilmemesi yüzünden ellerindeki çantalarla, denklele bekleşenler arasında büyük bir kargaşa yaşanıyordu...

Rüzgârla karışık çiseleyen yağmur, gemiye binmek için sırada bekleyen biz gariplerin yüzüne, kırbaç gibi vuruyor, acı çığlıklar atan rüzgârın sesi, kulaklarımızda yankılanıp duruyordu. Bu kasvetli hava, sırtımızdaki, elimizdeki çantaların ağırlığını, canlara kasteden o soğukluğunu alabildiğine artırıyordu. Evimize geri dönme düşüncesiyle yanımıza almayıp toprağa gömdüğümüz, kendimizce değerli olan kimi eşyalarımız için de ayrıca üzülyorduk. Başiboş sağa sola savrulan kül

renği bulutlar daha bir koyulaşıyor, büyük bir fırtınanın yaklaşmakta olduğu haberini veriyordu. Biz bu havayı, içinde bulunduğumuz durumla örtüştürüyor iyice kasılıyorduk. Ocağı tütmeyen Türk evlerinin aksine, Rumların bacalarından yükselen dumanlar göğe savruluyor, bir zaman sonra gökyüzünde yitiyordu. Bu kayboluş bizim yazgımıza ne kadar da benziyordu.

El sallamalar, ayrılık gözyaşları...

Ardımızda kalan yorgun şehir: Selanik! Utancından yıllarca kızaracak.

Ah dili olsaydı şehrin.

Yanımda yürüyen köylü, sırtına aldığı bir çuval yemle ağır aksak ilerliyor, önüne kattığı iki koyunu gemiye sürüyordu. Beklemekten yorulan bizler, itişe kakışa birbirimizle yarışır gibi, bir sürü misali, gemiye bindik. Bazıları sevdiklerinden ayrılamıyordu. Kimi şehirli, kimi köylü kıyafetindeki yüzlerce insan doluşunca gemiye, gemi sallanıp durdu. İnsanın ayağı topraktan kesilince içini bir ürperti, bir tedirginlik sarıyor. Kocama bakıyorum, ter şakaklarından boncuklaşarak iniyor. Duanın gücüne tutunmaya çalışıyorum.

Sisli havaya uzun ve yanık bir düdük çaldı gemi.

Birkaç parça eşya ile geçmişin anılarından başka bir şey yoktu elimizde. Balık istifi yerleştik. Güvertenin bir köşesine battaniye serip adeta konuşlandık. Kaderde ve kederde ortak olan bu mübadiller arasında akrabalarım ve komşularım da vardı. Gemi hareket ederken, gözlerimi, acı gerçeklere kapamak ister gibi yumdum. Şimdi her yerde kopkoyu bir karanlık vardı. Gözlerimi daha sıkı kapattım ve karanlık daha da koyulaştı...

Eteğimden çekiştiren oğlumun, “Anne çişim var!” demesiyle kendime geldim. Her şeyden bihaber mahzun yavrumun elinden tutup tuvalete götürdüm. Önümüzde sıra

bekleyen en az on kişi vardı. Allahaan ocuklara öncelik verilirdi...

Denizin üstünde, sanki kk bir kasabaydı gemi. Yerlerinde sessizce oturanlar, aralarda dolaşanlar, hizmet etmeye çalışanlar ve en az insanlar kadar önemli sayılan hayvanlar...

Birbirine ulanan ve harmanlanan sesler. Ağıtlar. Karmaşa. Belirsizlik. Ağır bir koku sarmıştı etrafı. Ancak hepimizde kırık bir mit vardı.

Aynaroz açıklarından geçerken derin bir hüzün, koyu bir keder yaktı beni. Rüzgârla gelen dalgalar yüreğime çarpınca biraz rahatladım. İy i şeyler düşünüyordum düşünmek yeterli olmasa da... Böylesi meşakkatli bir yolculuğa katlanmamızın temel nedeni, yaşadığımız sıkıntılı ortamdan kurtularak kendimizi güvende hissedebileceğimiz topraklara, Türkiye'ye ulaşabilmekti.

Kalkıp bana umarsız bir şekilde bakmakta olan kelimizin başını okşadım. Kenarda duran eşyaların üstüne oturdum. Beni deniz tuttuğu için sık sık midem bulanıyor, başım dönüyordu. Her şeye rağmen denizden umut devşiriyorum. Dalgaların yükselen kıvrımlarından alamıyorum gözlerimi. Dalgalar peş peşe geldiğinden, belli bir yere sabitlenmiyor bakışlarım. Başımı kaldırıp ufka dalıyorum. Güneş kayboluyor... Kanatlarını rzgra bırakan kuş gibi, uzun bir gecenin koynuna giriyor gemi.

Gökteki ay bizi izliyordu.

Zavallı kayınvalidem iki büklüm omzundaki şala sarınmış. Elemini soluklar gibi yorgun. Her tanesi birbirinden farklı taşlardan, farklı ağaçlardan, çeşit çeşit boncuklardan yapılmış beş yüzlük tespihi elinde, dudakları kıpır kıpır. Birkaç tespih tanesi karanlıkta parlıyor adeta. Oturduğu yerde uyuyakalmış oğluma dudaklarının dualı alevini lediğini hissediyorum.

Onları böyle görünce usulca ağlamaya başladım. Hasan, yanımıza gelip omzumdan tuttu. “Çocuk üşüyecek.” dedi. Oğluma bir yatak hazırladım.

Masum bir duruşla gecenin kıyısına kıvrılıverdi, kayıvalidem. Kuru çatlak dudaklarından üç kelime döküldü: “Allah yardımcımız olsun!” Çıldırıcı boşluk içimize doluyordu.

Ben de battaniyeye sımsıkı sarıldım. Açık havada uymaya alışmak kolay olmayacaktı ama geminin içi de çok havasızdı. Kolumu bir yastık gibi başımın altına koydum. Kanaviçe işlenmiş yastığımı düşünerek yıldızları seyrettim bir süre...

Şafak sökmek üzere iken müthiş bir baş ağrısıyla uyandım. Gökyüzünü görünce “Neredeyim ben?” dedim kendi kendime. Üstümdeki elbiseye bakınca hatırladım her şeyi. Hatıralarım bir bir gözlerimin önünden geçti, geride bıraktıklarımı düşündüm. Bacaklarımın uyuşukluğunu gidermek için güvertenin arka kısmına doğru yürümeye başladım. Yorgunluktan kendinden geçmiş, ağzı bir karış açık uyuyan insanlar arasında bir ihtiyar, enfiye kutusunu açmaya çalışıyordu. Çocuğunu emziren bir kadın ise feri kaçmış gözlerle seyrediyordu etrafı. Emekleyerek yanıma gelen çocuğu kucağıma alıp sevdim. Hiçbir şeyin farkında olmayan bu çocuğun yerinde olmak istedim.

Denize çöken sis, daha doğrusu ruhlarımıza çöken sis, bizi boğuyordu.

Sıkıntılarımız kat kat aharlanırken bir şeyler yiyip içmekten de geri kalmıyorduk. Yaşamak için buna mecburduk. Dalgalar korkutuyor beni. Üstümüzde şimşek çaktı birkaç kere. Birbirimize sarıldık. Aramızda hasta olanlar var. Çocuklar bu soğukta ölmezse iyidir. Çocukları ve yaşlıları ara ara ambara indiriyoruz. Kayıvalidem üşüyünce onu da indirdim. Ambarın havasızlığından neredeyse

boğulacakmış gibi öğürdü. “Evladım, ben soğuşa razıyım.” dedi. “Tamam anne.” dedim. Haklıydı kadıncağız. Hayvanlarla birlikte penceresi olmayan bu yerde kalmak kolay değildi gerçekten.

Yolculuğu çekilir kılmak için aramızda konuşuyor, şakalaşıyorduk. Dostluklar giderek pekişti. Ara ara geminin diğer köşesinde bulunan bir ailenin yanına gidip onlarla sohbet ediyordum. Bir an “Yavrum!” diye dehşet verici bir çığlık duyduk. Hemen yerimden fırladım. Sese yöneldim. Bir genç ölmüş babası da ona sarılmış ağlıyordu.

Aileden, dahası mahalleden biri olmadığım halde ölen birinin evine girmiş gibiydim. Sessizlik sardı etrafı, ürkütücü bir sessizlik. Moralimiz bozulmuştu.

Tam yerime dönüyordum ki, birden bire “plum!” diye bir ses duydum.

Bir başka ses; “Ölüyü denize attılar!” Olduğum yerde kalakaldım. Ciğerleri yırtılırcasına bağıırıyordu baba: “Yavrum!” Hepimizin tüyleri diken diken oldu.

Ölmek böyle bir şey, usulca silinmek gibi, hem bir iz bırakmak hem de yok olmak.

Dalgalar bir anda yutuyor olmalı insanı.

Geminin kenarına yaslanıp ucu bucağı görünmeyen denize bakıp kalıyorum; içimde acıların en zoru. Denizde değil ama içimde fırtınalar kopuyor. Çaresizliğin sıkıntısıyla yüreğim daralıyor. Rüzgâr eliyor saçlarımı. Ağlıyorum...

Geriye dönüp insanlara baktığımda; delik deşik bir şemsiyenin altına sığınmış gibi çehrelerinde, duruşlarında bir umutla oturduklarını görüyorum. Bir kadın ufak tefek kız çocuğunu adeta çalınmasından korkar gibi sıkı sıkıya tutuyor. Bir adam heybelerin üstüne oturmuş sigara tütürerek sohbet ediyor karşıdaki gençle. Biraz ilerde çay servisi yapan genç iki günlük yorgunluğuna rağmen

duruşunda ihmal ve gevşeklik göstermiyor. Kocama bakıyorum. Elleri ceplerinde, denizi seyrediyor. Her şeye rağmen kaderle mücadelede gururunu muhafaza ediyor.

Bir teyze çantasından çerez çıkarıp dağıtıyor etrafındakilere...

Dramımıza eklemeye tek replik bulamıyorum.

İşte yine gece.

Derin bir gece.

Duy ey deniz!

Dinle ey ay!

Çekil ey dalga!

Kulak ver ey balık!

Bana şehrimi yolla!

Gün ışığı neyimiz var neyimiz yok ayan beyan ediyor.

Çocuklar mızımızlanmakla beraber, neşelerinden bir şey kaybetmiyorlar. Hareket alanları kısıtlı olsa da oyun oynuyorlar sürekli. Minicik elleriyle bisküvilerini ktır ktır kemiren çocuklar, yaptıkları bu zahmetli yolculuğu annelerinin, babalarının ya da kendi durumlarında olan diğer insanların yüzlerine bakarak anlamlandırmak zorundalar...

Artık tüm yüzler tanıdık ve hepimizin hikâyesi aynı. Yolculuktan bu yana ona yakın insan öldü.

Doğru dürüst su yok. Temizlik yok. Rezillik çekiyoruz. Bu yolculukta telef olmazsak iyidir. Sigara dumanı, ter ve esans kokuları birbirine karışıyor. Bunlara dayanılıyor da ölüm kokusuna dayanmak zor geliyor.

Zor zamanlarda iyi sözler söyleyen kayınvalidem bile artık pek konuşmuyor. Soğuğa karşı başını eğmiş, elindeki peksimet parçasını ısırmaya çalışıyordu. Konuşturmak için, “Anne” dedim “ölen ölene.” “Korkudan ölüyorlar!” dedi. Başını çevirdi. Sevgili kedimiz Nazlı’yla oynayıp duran oğluma baktı. İncecik dudaklarından buruk bir gülümseyiş

uçu: “Bugün günlerden ne?”

Kafamı toparlayıp cevap veremiyorum. Yüzünün kırıklığında ve derinliğinde kayboldum. Günler geceler birbirine karıştı.

Takvim?... Zaman?... Hayat?...

Bütün dünyayı, bütün evreni kaplamıştı deniz.

Her şey sıkıcı ve sıradan geliyordu. Ucu bucağı belli olmayan bir mavilikti gözlerimi alan. Başka zaman olsa deniz insana güzellikler düşletirdi.

Rüzgârla beynimiz esrikleşiyordu. Bir hapishanedeymiş gibi sıkılıyordum.

Gökyüzü grileşmiş ve hastaların sayısı çoğalmıştı. Zamana ve mekâna yayılan ölümler, ağıtlar beni ilk günlerdeki kadar etkilemiyordu. Acaba bu gelişme enfüsi dairemde neye karşılık geliyor? Zorunlu olmadıkça birbirimizle konuşmuyorduk. Soğuk bizi kırıp geçirecek. Soğuk ilk önce eklemeleri etkiliyor dahası nemli bir duvarı kemirir gibi ilerliyordu. Bu yüzden kemiklerimiz müthiş sızlıyor. Uykuyla uyanıklık arasında sıcak odalar, yanan sobalar, içeride sıcaktan durulamayan hamamlar görüyordum.

Oğlum da sıkıldı, sürekli “Nereye gidiyoruz?” diye soruyor.

“İstanbul’a” diyorum. İstanbul’un gölgesi üstümüze düşüyor sanki.

Gemiye bindiğimiz günden beri birileri ölüyor. Bizi tüm zerrelere kadar titreten ölümün sessizliği. Üzerimizde dönerek uçuşan kuşlar şahitlik ederken bizlere, deniz yine mürekkep karanlığına büründü.

Hastaların iniltileri, çocuk ağlamaları geceleri daha da artıyor.

Bugün yedinci gün. Üç gün daha denizde olacaktımsınız. Sabırsızlanıyorum. Yüreklere, yüzleri iyice nedbeleşti

dostlarımın. Aynı şeyleri konuşmaktan bıktık. İnsan konuşmadan da duramıyor. Kayınvalidem iyice içine döndü. Onun için endişeliyim. Zayıfladı. Üşüyen ellerini tutuyorum. “İstanbul’a bir gidelim; üşüyen eller, ayaklar kısacası tüm vücut ısınacak, aç olan midelere sıcak aş girecek. Azıcık sabret.” diyorum. Ağzını açıp tek kelime söylemiyor, bomboş gözlerle bakıyor. Söylediklerime inanmıyormuş gibi gülümsüyor.

Denize yağmur yağarken uzaklardan güneş doğmaya başladı. Yükseldi, yükseldi. İğil iğil kanıyordu yüreğim. Gün ışığında yıkadım ruhumu. Kahvaltı hazırladım. Sıcak çay iyi geliyordu hepimize. Kayınvalidemi çayını soğumadan içsin diye uyandırmak istedim. Nafile. Cansızdı. Az ilerde bir arkadaşıyla sohbet eden kocama bakıyorum. Sakalları uzamış avurtları çökmüş. Nasıl söyleyeceğim annesinin öldüğünü. Durumu fark eden bir hanım yanıma geldi. Kayınvalidemin altındaki şilteyi düzelterip sırt üstü yatırdık. Çenesini bağlarken başımıza toplananlar tepemizden bakıyordu. Kocamı fark etmediğimden onun sesiyle sıçradım: “Anne!” Diz çöktü. Hüngür hüngür ağladı. Bir çocuk gibi. Annesini ben öldürmüşüm gibi suçluluk duydum. Nedense.

Yıldırım düşmüş çınar gibi devrildi kocam. Kayınvalidemin akıbeti de diğer ölülerin akıbetiyle aynı oldu. Sürekli ağlayıp duran kocamı teselli etmek için: “Annen denizle arkadaş oldu. Bizse belirsiz bir geleceğin avuçlarındayız.” der demez, aynı anda ikimizin de aklına “belgeler” geldi. Kayınvalidemle birlikte denizi boylayan belgeler... Kocamın yüzünden belli belirsiz bir gölge geçti. Çaresizlikten dişlerini mi sıkıyordu yoksa? Havadaki esintinin ellerimdeki teri kurutması için parmaklarımı açıyorum.

Kayınvalidemin ölümünü bile unuttuk. İbraz etmemiz gereken evrakın derdine düştük.

Ah zavallı mübadiller. Bizler...

Limana yaklaştığımızda kuşluk vaktiydi. Güneş tatlı bir sıcaklık yayıyor ve parlak mavi gökyüzünün meltemlerinde bir iki bulut sürükleniyordu. Ben yine kocama bakarak mırıldanıyorum: “*Drama köprüsü Bre Hasan dardır geçilmez. / Soğuktur suları Bre Hasan bir tas içilmez.*”

Mübadilleri gemiden indirmeden kimlik kontrolü yapmaya başladılar. Yolculuğun hengâmesi içerisinde kimlik belgesini kaybedip bizim gibi bekleyenler de vardı. İşlemlerini tamamlayanların ardından bakakalıyoruz. Daha toprağa ayak basmadan bürokratik işlemlerin kıskacına tutuluyoruz. Türkiye’ye girememe tehlikesiyle karşı karşıyayız. Umut kıvılcıklarım sönsün istemiyorum... Yunanistan’a geri dönme ihtimali ise bir kâbus.

Beni bir sis kaplıyor, sisten göz gözü görmüyor.

Avazım çıktığı kadar bağırarak istiyorum. Bağırıyorum.

Ağlamak istiyorum. Ağlayamıyorum.

Elini kalbime koy

Parmağımızdaki yüzükler daha yerine oturmamıştı bile. Yüzüğüyle oynuyor sandım. Çıkardı, elimi tutup avucuma koydu. Ne olduğunu anlayamadan iki yüzüğün birbirine değmesiyle çıkan metalik sestem irkildim...

Hayatı anlayıp sorgulamadan yaşayıp gidiyordum.

Şimdi bir sancı saplandı yüreğime. Günlerce evin en kuytu köşesine çekilip iki gözüm iki çeşme ağladım. Hayata kızmış, bahtıma küsmüştüm. Zamanın kırılan parçalarından payıma düşeni yaşarken hayat denen tasvirde çaresiz eleniyordum. Babam, iki de bir: “Zaten gözüm tutmamıştı o çocuğu.” diyerek söyleniyor, babaannem, sık sık terennüm ettiği: “İnsanoğlu çiğ süt emmiştir.” atasözüyle, insanın fitratında nankörlüğün de olabileceğini anılarıyla örnekleyerek pekiştiriyordu. Erkek kardeşimse: “Senin kıymetini bilemeyecek bir adamdan kurtulduğuna sevin.” diyerek beni rahatlatmaya çalışıyordu besbelli. Bir tek zavallı anneciğim, terk edilen sanki oymuş gibi -benim halime- benden çok ağlıyor, yumuşacık elleriyle saçlarımı okşayarak: “Üzülme kızım.” diyerek beni teselli ediyordu. Hiçbir söz kâr etmiyordu yalnız. Yine ağlıyordum. Ama kuruyup şişen gözlerimden yaş gelmiyordu artık. Bir süre sonra ağlamanın yararsız ve aptalca olduğu kanaatine vardım. Yazgımın cilvesine

boyun eğmekten başka şansım yoktu. Kendimi toplama-
lı onu unutmalıydım.

Hayatın oyununu anlıyorum; heyecan duyacağım, acı
çekeceğim, mutlu olacağım...

Çaresizliğin sıkıntısıyla yüreğimin daraldığı bir gün
gazetede öğretmenlik için başvuruların başladığını oku-
dum. Kimya okumuştum ve kimyagerlik yapacaktım. Daha
önce öğretmenlik yapmayı hiç düşünmediğim halde, yaşa-
dığım yerden uzaklaşmanın bana iyi geleceğini düşünerek
o akşam babama düşüncemi söyledim:

– Bildiklerimi paylaşmalıyım.

– Nasıl?

– Öğretmenlik yapmak istiyorum.

– Seni mutlu edecekse neden olmasın. Neyi, nasıl is-
tersen öyle yap.

O hafta içinde gerekli evrakları hazırlayıp il milli eği-
tim müdürlüğüne giderek öğretmenlik için başvuruda bu-
lundum.

Bir yandan da içimdeki sancı katmerleşerek beni yoru-
yordu. Hem unutmak istiyorum hem hatırlamak. Daha çok
hatırlıyorum. Nasıl gülerdi, nasıl otururdu, neye kızardı,
kimi severdi, çayına kaç şeker atardı bir bir hatırlıyorum.
Sesi yankılanıyor inci küpeli kulaklarımda. Onun bana
hediyesi olan küpeleri çıkarıp odanın soğuk duvarlarına
fırlatıyorum. Bir hırs geliyor aniden, kapısına dayanmaya
niyetleniyorum. Tutuyorum kendimi. Tırnaklarımı kemiri-
yorum...

Annem kızmaya başladı: “Yeter artık!” Kasnağa gerili
bir etamin veriyor elime. Rengârenk bir demet gülü kana-
viçe etmemi istiyor. Karşı gelmiyorum ona. İpliği iğnenin
deliğinden geçirip beze batırmaya başlıyorum. Çok geçme-
den iğnem kırılıyor. Kırılan parçası yere düşüp kayboluyor.

Sinirleniyorum. Etamini çekip çıkarıyorum kasnaktan, tahta halkalar ayrılıyor birbirinden. Biri diğëerinden biraz daha geniş. Nasıl da benziyor alyanslarımıza. Yarım kalıyor nakış. Bir bezi bile işleyemiyorum. Hayatın gergefini nasıl işleyeceğim?

Bir ay sonra tayinim çıktı. Bingöl'e. Babam: "Hayatta göndermem seni. Terör ne canlar alıyor görmüyor musun?" diyerek itiraz etti. Tayinimin Bingöl'e çıkabileceği ihtimalini hiç düşünmemişti şüphesiz. Kararlıydım. Gidecektim. "Ne pahasına olursa olsun gideceğim. Yoksa çatlarım." dedim. Cevabım karşısında herkes afalladı. İçinde olduğum durumun vahametini daha iyi anladılar. Babaannem, omuzlarında ve kollarında kalın şallarla bir kırlenti kendisine destek almış oturduğu yerden yüzüme metanetle bakıyordu. Bakarken de dualar üflüyordu... Dayanamadı: "Bir gidip bakalım. Bir ev tutarız. Olmazsa ben de onunla kalırım..." diyerek babamı razı etti. Bana tebessüm etmeyi de unutmadı. Bir tebessüm, böyle mi ferahlık verici olur.

1993.

Bingöl.

Bir şehrin kapısından girmek, bir ruhu yaşamak...

Aralıktı. Karlı bir gündü.

Babaannem, babam ve ben elimizde valizlerle indik otobüsten. Burada polis olarak çalışan bir hemşerimiz tarafından bir ev tutulmuş, temizletilmişti. Birkaç saat içinde en acil ihtiyaçları almış evi döşemiş sobayı yakmıştık bile. Böylece üç katlı eski bir binanın orta katında babaannemle birlikte yaşamaya başladık. İki odası da mavi boyalı, dağ manzaralı bu ev beni boğmazsa iyidir.

İçimdeki aşk acısının esrikliğiyle sığındığım bu şehirde ruhumu iyice yıkamak, acılarımdan arındıktan sonra kendimi bulmak istiyordum. Başım dik ama yüreğim perişandı.

O ilk gece biraz sıkıntıdan biraz yorgunluktan uyuyamadım. Zamanla boğuşarak kendimi dinledim. Bilinmezlikler beni tedirgin ediyordu. “Asla iflah olmayacağım.” dedim kendi kendime. Dalgın bir nazarla karşımdaki kanepeye horlayarak uyuyan babaanneme baktım. Kadıncağıza acıdım. Beraberimde onu da sürüklemiştim. Gerçi o hiç şikâyet etmiyordu halinden. Anlayışlı müşfik biriydi. Yataкта dönüp dururken o gün otobüste dinlediğim bir şarkının son baladındaki bölüm içimde sürüp gidiyor, şarkının tınısı ruhumu devindiriyordu...

Kahvaltıdan sonra, babaannem omzumu tapışladı. “Haydi bakalım, uğurlu kademli olsun.” diyerek kapıya kadar geçirdi beni. Sokağa çıktığımda sabah serinliği yüzümü yalayınca kendime geldim. Canlı adımlarla ana yola çıktım.

Kaderin neresinde olduğumu bilemiyor, yerimi arıyordum. Müdür yardımcısının kapısını çekinerek tıklattım. Makam koltuğu boştu. Pencerenin önünde karın yağışını izleyen, saçına sakalına özen göstermiş, tertipli düzenli biri vardı. Başını çevirip bana baktı.

“Buyurun!” dedi.

Adeta kekeleyerek: “Yeni atanan kimya öğretmeniyim. Müdür yardımcısıyla görüşecektim.” dedim.

“Birazdan gelir.” diyerek bordo deri koltukları eliyle işaret etti.

Teşekkür edip oturdum.

“Ben de iki gün önce başladım göreve. Matematik öğretmeniyim.” diyerek kendini tanıttı. Gözüm kravatına takıldı, bağlamak için epeyi vakit harcadığı belliydi.

Az sonra müdür yardımcısı geldi. Onunla da tanıştık. Çay söyledi. Çayımı yudumlarken de: “Hemen göreve başlamalısınız. Öğretmen açığımız çok. Dersler boş geçiyor.” diyerek ders programını elime tutuşturdu. Koridordaki

nöbetçi öğrenci bir sınıfın kapısına kadar götürdü beni. Bir süre şaşkınlıkla kapıyı inceleyen ben içerden gelen seslerden korktum. Ve sınıfa girdiğimde dehşetle fark ettim ki benimle aynı yaşlarda olan öğrenciler de vardı. Birden varlıkla yokluk arasında bir boşluğa düştüm. Öğrencileri seyredip onlar hakkında fikir sahibi olmak istiyorum. Yaşayıp biriktirdikleri şeyleri görmeye çalışıyorum. Kıpırdarsam yanlış bir şey yapacaktım gibi bir müddet heykel gibi kaldım sınıfın ortasında. Başımı dışarı doğru çevirdiğimde okulun onarım gerektiren bahçe duvarı dibinde o saatte, bekleyen sıska bir köpeğe takıldı gözlerim. Bana yardım etmesini istercesine onun gözlerine baktım. Köpek havlayarak uzaklaşınca ben de sıraların arasında gezinmeye başladım.

Akşam olup eve gittiğimde ayak parmaklarım soğuktan uyuşmuştu. Sobanın yanına sokuldum ısınınca kendimden geçtim. Kısacık uykuda dalgın, biraz içine kapanık ve çekingen görünüşüyle o gün tanıştığım öğretmenin kravati girdi rüyama. Sıkıntıyla uyandım.

Daha sonraları sık sık birlikte çalıştık, ikimiz de stajyer olduğumuz için idari işlere yardım ediyorduk. Adı İrfan'dı. Afyon'luydu. Uzaklara dalan gözleri vardı. Çok kibar bir çocuktuk. Hep bir umutsuzluk taşır ve sürekli yalnız yaşayan annesinden bahsederdi. Kasabasına olan özlemini dile getirmedi edemezdi. Kendimi unutur, bazen ona acı ve çaresizlikle bakar kalırdım. İyi bir insan olduğunu sezilemişim. Tanışmamızı izleyen günler, bu izlenimlerimin doğruluğunu gösterdi. Davranışları yapmacık değildi; içten gelen bir incelik taşıyordu. Ben de çekingenliğimi yenmiş ve ilk dostluk ilişkilerimi kurmuşum. Bundan sonra yapmam gereken tek şey, seçtiğim meslekte başarıyla ilerleyebilmek için var gücümle çalışmaktı.

Yabancıysa olduğum bu şehirde; yabanî bir yalnızlıkla ve endişeyle yaşıyordum. Beni terk eden adamı hatırlıyor,

onu özlüyorum. Gözlerim doluyor. Ahlanıyorum. Bölük pörçük anılarla heyecanlanıyorum bazen. Ama unutmak şimdiki zamanın tam ortasından geçmek istiyorum. Günahlarımdan sıyrılıp yaralarımı sarıyorum. Çatlamış dudaklarımda tuzlu gözyaşlarımla ıslanan dualar. Başımı iki elimin arasına alıp Allah'a teveccüh ediyor: "Bana yardım et." diye yalvarıyorum. Geçmişini bütünüyle unutmayı beceremiyorum.

Sınıfta ders anlatırken bu hayatın bana vermek istediği dersi anlatıyorum.

Sömestr tatilinden sonra karşılaştığımız ilk gün fark ettim İrfan'ın bana olan ilgisini. Gözlerinin içinde parıldaayan ışık onu ele veriyordu. Dönüşümü bekliyormuş gibi tuhaf bir duygu uyandı içimde. Neden bilmiyorum, önemsemedim.

Gündüzleri eğreti ve kurşuni renkler, geceleri ise uzaktan gelen köpek havlamaları, zırhlı personel taşıyıcıların asfalttan geçerken çıkardığı takırtılı gürültü, silah sesleri korkunç bir uğultuyu andırarak beni sıkıştırıyordu.

Geleceğe endişeyle bakıyordum çoğu defa. Zaman, kendi hiçliğinde ilerlerken bu yabancı şehir beni eliyordu. Bu yetmiyormuş gibi İrfan beni göz hapsine aldı. Artık bir çift gözün denetleyici bakışları altındaydım. Bu bakışlar beni ölçülü davranmaya zorluyordu. Onunla sadece baş hareketiyle selamlaşıyor, mecbur kalmadıkça konuşmuyorum. Tedirgin oluyorum. Onun bu halini kendi kendime izah etmeye çalışıyorum. Dikkatsiz bir davranışım yüzünden başka bir insana acı çektirmek, onu bunalıma itmek istemiyorum. İçimi kaplayan duyguların sevinç mi yoksa endişe mi olduğunu bir türlü ayırt edemiyorum. Onu görünce dizlerim titreyerek çıkıyorum merdivenlerden. Kendisine bakmadığım halde -aklımda kalan resminden olacak- beyaz gömleği ile kızarmış yüzünü görüyordum.

Mart çekilirken içine, her taraf, başı sonu olmayan beyaz bir örtüyle kaplıydı. Dört dağ arasında bir vadi olan şehir, tırşe bir sisin ardında kımıldayarak beni ürkütürdü. Asıl beni ürküten şehir değil terördü.

Terör demek ateş demek, ateş demek şehit demektir. PKK bazı vatandaşları da silahlandırıp askere karşı, öğretmene karşı tedhiş hareketleri yapıyordu. Toplumda gün geçtikçe tırmanan gerginlik tehlikeli bir hâl almıştı.

Memurların şehir dışına çıkış günleri ve saatleri, tatilelerde dahi valilik izniyle ve güvenlik sağlandıktan sonra belirleniyordu. Bu tarihlere ve saatlere uymamak suçtu. Bütün bunlara rağmen Bingöl'ü, arkadaşlarımı ve öğrencilerimi seviyordum.

Bir öğle arası İrfan'ın da içinde olduğu bir grup arkadaşla yemeğe gittik. İrfan tam karşıma oturmuştu. Parmağında siyah taşlı gümüş bir yüzük vardı. Başımı kaldırdığımda göz göze geldik. Gözleri renkliydi, yalnız mavi miydi yeşil mi anlayamadım ama ondaki her şey ayırt edilemeyecek kadar birbiriyle uyumluydu. Bakışlarımı önüme çevirdim. Devam eden sohbe ara ara katılıyor, oluşan samimi ortamda eğleniyordum. O kadar çok şeyden bahsettik ki; öğrencilik günlerimizden, ailelerimizden, sevdiğimiz yemeklerden, hayallerimizden... Çok eğlendik.

O hafta, cuma günüydü. Çatılardaki karlarla oynayan hava, ders bittiğinde kararmaya başlamıştı. Sokak lambaları yanıyor, yalnızlık içime işliyordu. Okul çıkışı İrfan kararlı adımlarla arkamdan geldi. "Birlikte yürüyebilir miyiz?" diyerek yanıma yaklaştı. Ayaklarımın altında kırılan kar sesi "gırç, gırç" yüreğimin atışlarına eşlik ediyor, yerdeki gölgem, sürünen bir yaprak gibi ağır aksak ilerliyordu. Evimin olduğu sokağın başına gelince durduk. Ölgün sokak lambasının ışığında İrfan'ın yüzünde beliren ter

damlacıklarını görebiliyordum. Heyecanlı olduğu halinden her belliydi.

Sözü fazla uzatmadı. Kısaca: “Benimle evlenir misin?” diye sordu. Sorduğu sorudan kendi de utanmış olmalı ki başını bir teslimiyetle yere doğru eğdi. “Seni seviyorum!” diye adeta fısıldadı. Duymuş olduğum bu iki sözcük hafızamda zayıf bir tele dokundu. Belirsiz bir cevap mırıldandım. Aslında yaşadığım, içimdeki titremeyle, soru ve ünlemlerin sökün ettiği bir karmaşaydı.

İlgiye duyarsız kalamıyormuş insan.

Evlenme teklif etti işte. Ya kabul edeceğim ya ret. Beğenilmiş olmanın tatlı hoşluğu üzerimdeydi ve ben yarın pişman olacağım şeyler yapmak istemiyorum.

Kafam karmakarışık. Kafamı karıştıran da İrfan’ın ben de bıraktığı olumlu izlenim.

Beynim uyuşmuştu sanki. Ne başım dönüyor ne de içim bulanıyordu. Duygularıma dair birkaç satır karalamak istiyorum ama elimdeki defterin üzerine fazla eğilmeye cesaret edemiyorum. Birkaç boyun eğmiş satırı yazdıktan sonra elimdeki dolmakaleme takılıyor gözlerim. Başka zaman duymadığım mürekkep kokusu, bu gece beni rahatsız ediyor. Odanın dinginliğinde düşünmeye çalışıyorum. Geceye sesleniyorum. Yardım istiyorum. Ama gecenin katıksız kasveti göz kapaklarıma çöküyor.

Oda o kadar sıcaktı ki gevşedim. Elimdeki defter yere düştü. Tatlı bir huzur sarmaladı bedenimi...

Sabahleyin uyandığımda, parlatılmış alüminyum çaydanlık sobanın üstünde tıkırdayıp duruyordu. Yatağın içine bağdaş kurarak oturdum, ilk aklıma gelen de İrfan oldu. Evvela sakın uzun bir gölge, sonra zarif duruşundaki ağırlık beliriverdi. Heyecanla kalktım. Perdeyi açıp dışarı baktım. Sabahın duruluğu ile okşandığımı, yeğnileştığimi hissettim. Pencerenin dışındaki ağaç nazlı nazlı döverken

camı, yaban güvercinler sığınacak bir yer bulmak için havalandılar.

Ama ben zihnimdeki dağınıklıktan bir türlü kurtulamıyordum.

Elinde kahvaltı tepsiyle içeri giren babaannem uyanmış olduğumu görünce, güneşin zeval vaktine dikildiğini hatırlattı. Yüzümü yıkayıp geldiğimde sandalyenin üzerindeki minderi düzeltiyordu. Çayları doldurdum. Endişelerimden bahsettim. En önemlisi İrfan'dan bahsettim. Nasıl da sevindi. Sessiz sessiz güldü; kısılmış gözleri, arkadaşıca bir istihzayla bana doğru kaydı: “Bir ahmak senin kıymetini anlamadı diye herkes kötü olacak değil ya.” dedi. “Zaman en iyi müfessirdir, evladım. Senin için hayırlısı demek ki böyleymiş.”

Başımı çevirip ona baktım. Hala gülümsüyordu. Neşeli, sır saklar bir gülümsemeyle. İçimi ısıtıyordu.

Gün boyunca evin içinde eşofmanla dolaşım. Kırmızı terliklerimi hiç çıkarmadım ayaklarımdan.

Zaman beni aynasından geçiriyor ve kendimi olanca çıplaklığımınla görüyorum. Zaman bana dönüyor, dilim bana dönüyor. Kendime akıllı olmam gerektiğini öğütüyorum.

Büyük bir hızla devinen hayallerin ortasında, hem kendimi dinliyor hem de anlamlar devşiriyordum.

Zaman, sıkıcı bir hâle bürünmüş, geçmek bilmiyordu. Tüm gün evde oturdum. Televizyon seyrettim. Üç tane siyah beyaz Türk filmi.

İkinci eğilirken birden bire çöktüm ne ümit ne zindelik ne hayal ne güç kaldı bende. Her şey boşunaydı.

Pencereye yaklaştım; pastel bir tabloymuş gibi şehre, şehrin çevresindeki dağlara bakmaya başladım. Bir uçtan bir uca gezinen gözlerim dağa takılıp kaldı. Dağlar geniş geniş duruyor. Üzerime gelecek sanki. Dağın griliğinde

bir teselli, İrfan'ın: "Benimle evlenir misin?" sorusuna bir cevap arıyordum. Bir şiir okur gibi güneşin batışını izledim. Müezzinin sesi segâh makamında perde perde yükseldi: "Allahu ekber! Allahu Ekber!"

Şüphesiz Allah çok büyük.

Yorgun geçen zaman ve yalnızlık vehmi kalktı üzerimden. İçim hafifledi.

İrfan'a ilgi göstermek istiyorum -Bir hastanın ilaç kullanılarak bir anlık rahatlaması gibi bir şey bu.- ama daha önce yaşadığım tecrübe aklıma gelince vazgeçiyorum. Canım sıkıldıkça beni terk eden adamı daha sık düşünüyorum. Belleğimdeki hayali gittikçe zayıflamasına rağmen, aklıma geldiğinde epeyce zamanımı alıyor. Beynimdeki kıvrımlara yerleşmiş, çıkmıyordu. Oysa onu düşünmekten bir an önce kurtulmalıydım. Karşılık göremeyen duygular kimi insanda hınca dönüşüyorsa da bende yoğunlaştılar, kendilerine yer açtılar, şimdi de hayatımın bir parçası olmaya çalışıyor.

İrfan, başımdan neler geçtiğini, içimde neler olup bittiğini bilmiyor şüphesiz. Henüz yirmi iki yaşındayım, beni bekleyen kaderimi kestirmem hiç kolay değil. Çünkü kader elimde olmadan gelişen olayların bana nüfuz etmesiyle içime yerleşecek olan şeylerin bir muhassalasıdır.

Değişen bir haleti ruhiye içindeydim; ne hastaydım ne de sağlıklıydım. Tuhaf bir korkuyla İrfan'dan kaçmaya başlamıştım. Hâlbuki yüreğini açma sırası bendeydi. Ve ben ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Olumsuz bir kanaatim yoktu. Arkadaşları tarafından, öğrencileri tarafından sevilen ve sayılan biri. Ben de sevmeye başlıyorum onu. Babaannemin yardımlarıyla karar veriyorum. Onunla evleneceğim.

Tuhaf ama şehri gözlerinden öpmek istiyorum.

Mutluyum...

Daha önce yaşadıklarım uzak bir düşünce sanki.

Mayıs ayı gelmişti.

Bir fasıl geçiyordu hayata dair.

Ah, bu aşk dolu bahar ayları. Nabız atışlarımı bile hızlandırıyor. Hayat sevinciyle doluyorum.

Kurban bayramına bir hafta vardı. İkimiz de bayramda ailelerimizin yanına gidecektik. Ve o, ailesine benden bahsetmek istiyordu.

Evden çıktığımda sokağın başında bekliyordu. Onu görünce içimi bir sevinç kapladı.

Şehrin en lüks, en tenha pastanesine girdik. Gece hiç uyumamış gibi, yorgundu ama yüzü gülüyordu.

Adı yoktu yaşadıklarımızın.

Konuşmama tumturaklı bir hava vermek istedim. Değinmek istediğim tek şey korkum. Daha doğrusu korkularımdı.

Önce sessizce dinledi beni. Anlattıklarım onu şaşırtmıyor gibiydi. Her sözüm onu düşüncelere daldırıyor, biraz daha eziyordu. Benim sorularıma başka sorularla karşılık verdi. Benim kaygılarımı, kendi kaygılarını da yükleyerek ağırlaştırdı. Konuşma elimizde olmadan akıyordu. Sonunda öyle bir hal aldı ki tekrar kararsızlığa büründüm.

Sözcüklerimi özenle seçip cümlelerimi sağlam kurarak açıklamalar yapıyorum. Önümdeki fincana dalıyorum, kahvenin karanlığına kapılıyorum. Cevabımı veriyorum: “Hayır!”

İnanamıyorum ağızımdan çıkan kelimeye. Nasıl oldu anlayamadım. Evet, demeyi planlamışken hayır, dedim. Sanki ben değil de bir başkası konuşmuştu benim yerime.

Belleğimde tuttuğum bir iki sözcük, bir iki imge de uçup gitti. Hiç birini yakalayamadım.

Zaman kırılmaları, sözcük ve düşünce kırıntıları.

Bana kızmadı, eminim bundan; ama ben, daha uzun süre kızacağıma kendime.

Sessizce kalktık masadan. Veda için elini uzattı. Israr etmesine gerek yoktu. “Biraz daha düşün!” deseydi. Bir kelime söyleseydi. “Evet” diyecektim aslında. Hayır, hiçbir şey sormadı. Yanımdan ayrıldı. Bakakaldım ardından...

Ah o gece...

Düzensiz bir uyku; uyku ve uyanıklık arası geçen saatler...

Sabah yola çıkmadan önce gidip İrfan’la konuşmaya karar veriyorum. Verdiğim cevabın aslında asıl cevabımın olmadığını, benden ailesine bahsedebileceğini söylemek istiyorum.

Fecr-i sâdik beliriyor.

Huzurun tenhasında uykuya dalacağımı hissediyorum.

Buyurgan bir edayla ve ısrarla vurulan kapının sesiyle uyanıyorum. Ürpertiyle fırlıyorum yataktan. Karşımda bir kız öğrencim.

“N’oldu?” diyorum.

“İrfan Hoca şehit olmuş.”

Duyduğum haber karşısında donup kaldım. Derin bir iç çektim. Ses çıkarmadan dizlerimi dövmeye başladım.

Yaşanılan ve düşünülene vardım. Bu bir sonuçtu. Ve ben bu sonuca hiçbir yorum yapamıyordum.

Hemen hazırlandım. Yol boyunca: “İnşallah başına bir şey gelmemiştir.” diye dua ederek bir umutla okula gittim. Öğretmenler odasına girince öğretmen arkadaşlarımın yüz ifadeleri bütün umudumu söndürdü. Gördüğüm ilk sandalyeye yığıldım. Çevremdekiler sanki benden uzaklaşıyor, sesleri çok derinden geliyor gibiydi.

Meğer benim yanımdan ayrıldıktan sonra ilk otobüsle memleketine gitmek için yola çıkmış.

Nafile.

Bindiği otobüs şehir dışına çıktıktan sonra teröristler tarafından durdurulup asker ve öğretmen yolcular aşağı indirilmiş ve saatlerce dağlarda yürütmüşler. Sabaha karşı da sıraya dizip taramışlar. Sevgili İrfan da elleri göğsünde kavuşmuş şekilde şehit olmuş. Ben onu beyaz gömleğiyle kanlar içinde tasavvur ederken o, diğer şehitlerle beraber hastane morgunda yatıyordu.

O sırada o şaşkınlık anında her şey hala o kadar sıcaktı ki; ne kendi kendimi yargılayabiliyor ne pişmanlık duyabiliyor ne de herhangi bir şey söyleyebiliyordum.

Ah işte zamanı tanımlayan imge; ölüm. Şehrin damarlarından akan kan gibi; metruk köyler, sefaletleriyle sömürülen cahil insanlar, silahlar, şehitler, yaralı askerler...

Zaman akışında tükenen soluk, biten umut, yorulan beden, direndikçe beliren bezginlik, belirsizlik birbirine karışıyordu. Hayatta bu; çaresiz neferlerin yitip gitmesinden doğan ne garip bir hiçlik; gözyaşı dolu faydasızlık ne belirsiz ne sırlar dolu bir yokluk vardı...

Göğsümde taşıdığım muskanın yanına vicdan azabına benzer ömür boyu unutamayacağım bir acı yapıyor.

Bir çığlık kopuyor içimde, başım dönüyor.

Sevdiğine yönelen ve kavuşamayan bir çizgiyim!

Kırılan bir çizgi...

Bir kadın portresi

Şefika'nın içinde çoğalan sıkıntı, gazaplı kış gecelerinin birini daha tüketip kendine yeni bir sayfa açacaktı. O, eskiden beri tan atmadan uyanırdı. Sıkıntısını büyüten bir türlü anlamlandıramadığı bir şeyler vardı da göremiyordu sanki. Dalgın bir nazarla yanındaki yün döşekte uyuyan kızıyla torununa baktı. Hafifçe yana kaymış yorganı sevgiyle düzeltti. Ne kadar masumlar diye düşündü. Gözleri neldi.

Damadı gece vardiyasındaydı. “Evlenme!” demişti kızına “Madenciyle evlenme! Madenci elbisesi yıkamak zor iştir. Onların yüzleri gibi karadır bahtları da. Bilmez misin? Bilmez misin benim neler çektiğimi? Ocak, babanı yuttuğunda sen daha emzikteydin...” demişti ama dinlememişti kızı.

“Mühendis bile olsa madenciye kız vermem diyordum. Nasıl da büyük konuşmuşum.” diye düşündü.

Eski anıları depreşti. Derin bir ah çekti alacakaranlıkta. Ocağın külünü arıttı. Akşamdan kalan közün üstüne odun atıp ateşi yaktı. Sobanın kapağını kapatırken kapının arkasındaki yün hırkasını örttüğü yoğurt bakracını gördü. Hırkasını alıp giydi. Bakracın kapağını açtı. Yoğurdun o yağlı buğusu yükseldi odada. Avludaki taş fırında ekmek pişirecekti. Maşa aramak için evin içinde topaç gibi döndü. Küreğine biraz kül aldı üç dört parça közü külün üstüne

koydu. Yine külle üstünü örtüp avluya çıktı. Ahırdaki ineğin böğürtüsüyle kendine geldi. Mahmur gözleri açıldı.

Müthiş bir kış. Her taraf kar içinde.

Fırının içini çalı süpürgesiyle süpürüp ateşi yaktı. Güneşin doğmasına az bir zaman kala gecedен mayaladığı bir tekne hamuru şekillendirip fırına sürdü. Tam fırının kapasını kapatıyordu ki bir kadın Şefika'nın kapısının önünde belirdi. Kapıyı yumruklayarak:

– Hu, Şefika, hu diyerek bağırdı.

Dışardan gelen kadının sesiyle irkilen Şefika, hemen kapıyı açtı.

– Göçük!

Duyduğu haber karşısında bir tokat yemiş gibi donup kaldı Şefika. Derin bir iç çekti. Boğuluyordu sanki. Ses çıkarmadan dizlerini dövmeye başladı.

Kadının buzu çatlatan bakışının sessizliğinden ahlak dökülüyordu, yokluk sofrasına...

Sessizce kaderini yaşarken sabahın ilk ışığı, duvarların gecedен artakalan soğuğu, yüzüne vuruyordu. Gençliğinde yaşadıklarından kaynaklanan soğuk ve mağrur bir bakışı vardı. Başörtüsünün altındaki esmer, kemikli yüzünün hatları olduğundan daha sert görünürdü. Sanki mücadele etmek, daima gergin bir hayat geçirmek için yaratılmış bir kadındı.

Kızını uyandırmadan sokağa daldı. Sokaklar o adımladıkça büyüyor, uzuyor, genişliyordu.

Usulca yağın karın ölgün aydınlığına kanıyor, kuş sürüsü gibi adeta uçarak ocağa yönelen kadınların peşi sıra koşuyordu. Ağıtlar uğultu halinde yükselmeye başlamıştı. Soğuk, emerek yutuyor seslerini ve yankısız bırakıyor. Ocağı tepeden gören tarlaya geldiğinde damadının çalıştığı kuyudan alevler çıkmakta olduğunu gördü. O ocaktan

kimsenin sağ çıkamayacağını düşündü. Bir hamleyle öne doğru atıldı, sendeledi ve düştü. Yarı baygın yerde kıvrılıp kaldı. Çektiği acı yüzüne yansdı. Yüzü gerilip buruştu. Ellerin titrediğini bacaklarının tutmadığını bile bilmiyordu.

Ayaz ayaklarından, saçlarından sızarak iliğine işliyordu. Kar taneleri durmak bilmeden amansızca uçuşuyordu havada. Bir çığlık sesiyle yeniden dirilir gibi başını oynattı ve silkindi, sonra diğer organları devindi.

O, artık acıya acıyla bakacak gözlerin sahibiydi.

Bir anne olarak gücünün neye yeteceğini bilmiyordu.

Şefika da diğerleri gibi umutla işletmenin kapısına gitti. Aynı kaderi, aynı kederi paylaşan biçareler saf tutmuş bekliyor, olumsuz bir kelime duymak istemedikleri için birbirleriyle konuşmaya korkuyorlardı. Tek istedikleri “Yaşıyor!” haberi almaktı.

Tüylere diken diken ederek siren sesleriyle gelen ambulansların ışıkları şavkıyordu. Göğe yükselen feryatlar siren sesini bastırıyordu. Arama kurtarma ekibi maskelerini takıp detektör ellerinde kaygılı bakışlarla kendilerini izleyen bu zavallı insanların arasından hızla ilerleyerek ölçüm yapı yapı bacaya girdi. Cihazlar alarm vermeye başlayınca umudun yolu daraldı. Zaman Şefika’yı ölçtü. Şefika da zamanı. Hayatın en zor kesiti bu bölüm. Yüreğinin sıkıştığını hissetti. O da diğer kadınlar gibi “ölüm ocağı” kapısına yığılmış, anlamsız sorular geliyor, aldığı yılgın cevaplara hiç aldırmıyordu. Aslında sonuç belliydi. Kabullenmek zor olan. Etrafında devingen gölgeler soluk soluğa çoğaldı.

Bu arada bir el omzuna dokundu. Başını çevirdi. Kızıydı. Kızına kaderiyle bir düşte karşılaşacağını anlatacağı ki hiçbir şey söyleyemeden ona sarıldı. Fısıltıyla: “Keşke, seni madenciye vermeseydim. O zaman benim gibi

dul kalmazdın. Benim kaderimi çeyiz olarak mı götürdün yavrurum?” dedi. “Sen vermeseydin de ben giderdim anne. Kendini suçlama!” “Sabrım ve tahammülüm bana yetiyor da sen dayanabilecek misin?”

Kızı, hayatın sırrını anlamış gibi karşılık verdi. “Bu alınyazısıyla doğmuşuz biz.”

Kızının sözleri kulaklarındaki uğultuyu sildi. Meta-netli duruşu onu derinden etkiledi. Gururlandı. Biraz soluklanınca, huzursuzluğu tuhaf bir şekilde çözüldü ama zamanı terennüm eden acıları kaldı.

Meşum kurşunu bir bulut, devinip duruyordu ocağın üzerinde.

Hiçliğin kıyısında dolanıyor, kızının kaderinin kendine benzemesine üzülüyordu. Nasıl üzüldü? Biricik kızı da kendi yaşadıklarını yaşayacaktı. Şefika, yoksul evinde erkeksiz ve parasız kalmamış mıydı? Çevre köylerde yaşayanlar dâhil etrafında ne kadar yaşlı dul erkek varsa evlenme teklif ederek canını sıkmamış mıydı?

Bir ağıt mırıldanmaya başladı. Kızının yerine acı çekiyordu. Dizleri tutmaz olunca duvarın dibine çöktü. Ayakları mercan gibi donmuştu. Kulakları ve elleri acımaya başlamalıydı soğuktan ama yüreği yanıyordu...

Güneşle beraber her taraf ışığa gömüldü. Tüm gözler kamaştı.

Herkes kendi derindeydi. Kimsenin kimseye bir faydası yoktu. Şefika'nın dayısı Ali Hoca elinde bastonuyla iki büklüm geldi. Şefika'yı oturduğu yerden kaldırdı. Bildiği bütün dini değerleri hatırlatırcasına yeğenine baktı. Dilini şaplattı. Elini havada sallayarak: “Evladım, burada beklemenin faydası yok” dedi. “Allah'ın takdiri değişmez. Kadere inanan kederden emin olur. Şimdi eve gidin siz. Ben buradayım. Bir gelişme olursa size haber veririm.”

Yaşlı adam konuşuyordu ama Şefika onun sözlerini duymuyordu. Gözlerini kısarak beyaz sakalıyla çevrili yüzüne baktı. Dudaklarının kıpırdadığını görüyor, tek hecesini bile anlamıyordu. Paslı düşünceler içindeydi. Şefika'yı omzundan tutup hafifçe sarstı. O andan başlayarak tekrar kendine geldi. Yıllar önce kocası öldüğünde midesinin tam ortasında hissettiği sancının aynıyla baş başaydı. Yaşadıkları gözünün önünde canlandı.

Basit, tekil, yapayalnız bir andı bu.

Elleri böğründe derin bir ünleyişle:

– Ah! dedi.

– Ya sabır!

– Ah dayı ah. Ne zordur bilirsin.

– Bilmez miyim? Bu civar köylerde sevdiğini bu ocağa kurban vermeyen kaç aile var ki?

Karşılık vermedi, veremedi. Bir titremedir aldı. Soru ve ünlemlerin sökün ettiği bir karmaşaydı yaşadığı. Başını teslimiyetle hafif sola kar taneleri çarpan yüreğine doğru eğdi. İnancıyla koşulların çelişkisini yaşıyordu. Bir kameranın ona yönelip üzerinde donduğunu fark etmedi bile. İnsanların bu felakete çaresiz katlanışı her karede yer aldı.

Bu arada, görevliler tarafından ocağın demir kapısı gürültülü bir şekilde kapatıldı, mühür vuruldu.

Zaman akışında tükenen soluk, biten umut, yorulan beden, direndikçe beliren bezginlik, belirsizlik birbirine karışıyordu. Hayatta bu; çaresiz ve şefkatsiz madencilerin yitip gitmesinden doğan ne garip bir hiçlik; gözyaşı dolu faydasızlık ne belirsiz ne sırlar dolu bir yokluk vardı...

Gazeteciler fotoğraf çekerken, Şefika, bakışlarını ocağın aşınmış duvarına çevirdi. Ölüm kokusunun o acı esrikliğiyle, dudaklarını sımsıkı yumdu. Gözlerini kapadı. Başını

iki yana sallayarak içinden gelen bir sesle: “Allah’ım” dedi
“Bir daha bu kapıyı bana gösterme!”

Arkasını döndü. Ağzında dua için dönen dili zorlanıyordu. Komşu bir kadın yürümekte zorluk çeken Şefika’nın koluna girdi. Kar, üzerinde yürürken çıkan gırç gırç sesler, yüreğinin atışlarına eşlik ediyordu. Kızı da tükenmişçesine bir yavaşlık, bir bükülmüslükle takip etti onları.

Eve geldiğinde fırının kapağını açtı. Ekmekler de yüreği gibi kabarıp yanmış, kararmıştı.

Kırk kere dersin

Yorganımı yüklüğe yerleştirirken odamın kapısı tıklatıldı, gelen Zehra'ydı. Bizim kâhyanın kızı. Kahvaltıya çağırıyor.

– Birazdan gelirim, dedim.

Başım çatlayacakmış gibi ağrıyor. Hiç iyi değilim. Zaten babaannemin öldüğü günden beri öyle huzursuzum ki dünyada yapayalnız kalmış gibiyim. Annemden, babamdan daha yakındı bana. Onu kaybedince daha iyi anladım kıymetini. Rahmetli ne çok severdi beni. Günde en az birkaç kere sırtımı sıvazlayarak dua ederdi: “Mutluluğun dilen dile dolaşsın.”

Sağlığında bu gerçekleşmedi...

Öyle tuhaf bir uyuşukluk var ki üzerimde, neden bilmiyorum, odanın içinde dönüp duruyorum.

Kapının arkasında asılı duran yuvarlak aynayı elime alıp pencere kenarına yaklaştım. Bu pencereyi seviyorum. İçeri doğru genişleyen bir insanın oturabileceği kadar payı olan derin pencerelerden biri. Aynaya hohladım, onu kolumla sildim. Gözlerimi kısıp kendimi seyrettim; göz kapaklarımın düşüklüğüne ilk defa fark ediyordum gibi gözlerimi pörtlettim. Ne korkunç oldum. Yüzümdeki benleri saydım, çoğalmış mıydı yoksa? Yok yok iki tane fazla saymışım. “Neyse” dedim kendi kendime, moral bulmak için mırıldandım:

*“Bu güzellik bana yeter,
Babamın adı beni satar.”*

Babam, zengin ve güçlü bir ağa. Onun ağalığının, parasının hatrına belki birisi alır beni. Umudumu kaybetmek istemiyorum. Mermerşahi beyaz tlbendimi başıma aldım, uğlarını omuzlarıma salıp odamdan ıktım. Her zamanki gibi ovulmuş tahta kokuyordu ev. Bizim konakta günlük işler güneşle birlikte başlar. Koşuşturup duruyor birileri. Evde bir telaş bir telaş. Birkaç gün sonra rahmetli babannemin mevlidi okunacak. Aramızdan ayrılalı kırk gün oluyor. Ne de çabuk geçiyor zaman. Geçerken de insanların yüzlerine, yaşlarına uygun ifadeler bırakıyor. Merdivenden inip mutfağın kapısına geldiğimde menengiç kahvesi köpürüyordu cezvede. Kokusu ciğerimi yaktı.

İşte yine mutfağın eşiğine takıldı ayağım. Dengemi kaybettim. Geç kaldığımdan olsa gerek, annem ters ters baktı. Anne, diyorum ama aslında o benim annem değil. Babamın ikinci karısı. Kendi annemi hatırlamıyorum bile. Ben henüz iki yaşındaymışım, kardeşimi doğururken öldüğünde.

Zehra, çoktan öğle yemeğini hazırlamaya başlamıştı. Su katarak bulgur yoğuruyordu.

– Yoksa yine mi köfte?

Kızdı annem bana:

– Ne istiyorsanız söyleyin onu yapalım, diyerek çıktı mutfaktan.

Cevap vermedim. Benim ev işi yapmayışıma sinirleniyor. Aldırmıyorum. Beni sevmediğini biliyorum çünkü.

Bir bardak çay bile imedim. Zavallı Zehra zld. Hareketlerinin yavaşlamasından anladım bunu. Haydi, dedim gel birlikte yuvarlayalım köfteleri. Sedire karşılıklı oturup başladıık yuvarlamaya.

Keyfini yerine getirmek için sordum:

– Zehra, dedim. Nişanlın ne zaman dönecekti askerden?

– Ekimde.

– İnşallah.

– İnşallah abla, derken yüzü aydınlandı.

İmrendim ona. Dedim ki:

– Benden kaç yaş küçüksün, yakında evleneceksin. Bir de bana bak. Benim zavallı halime.

– Huma Abla seninle ben bir olur muyuz? Sen ağa kızıydın, ben ise bir hizmetçiyim, deyince sükûta mecbur oldum. Benim için yazılmış bir hikâyenin içindeyim. Babamın kendince kuralları var, katı kurallar. Sürekli: “Sen ağa kızıydın, mutlaka bir ağa oğluyla evlenmelisin.” diyerek hikâyemin önünü tıkıyor.

Sanki bilmiyor muyum ben, ne olduğumu?

Akranlarımın hepsi evlendi. Şu ağa oğlu nerdeyse gelseydi de beni alsaydı ya...

Avluya çıkarken hep bunları düşündüm; aklımda garazın yahut kıskançlığın zerresi yoktu, zerresi. Tatlı bir okşayış, bir dalgalanış gibi yüzümde hissediyordum baharı. Beni avutup rahatlatacak makul bir şeyler işitebilmek için, konuşulanlara kulak verdim. Kâhyanın karısı bir yandan şalvarının belini düzeltiyor, bir yandan tavukları kovalıyor. Bir köylü çuval çuval un getirdi at arabasıyla, ambara yığıdı. Sonra eşekle odun getiren yaşlı, kambur bir adam girdi avluya. Acıdım haline soluklansın diye oturttum onu bir iskemleye. Kuyu başına koşup taze su çektim. Bir tas ikram ettim. Duasını aldım. Avluya giren çıkan belli değil. Ağabeyimin çocukları koşturup duruyor etrafımda. Başım dönüyor.

Gökyüzü birden karardı. Düşlerimi de dağıttı böylece.

Yağmur yağsın diye bekledim, teklemeden, düşünceye dek kıpırdamadı. Çok geçmeden bulutlar sicim sicim çözülmeye başladı. Hemen içeri girdim. Pencere kenarına sindim.

Yağmur sokağın ucundan başlayıp bütün avluyu ısıyor, yıkıyor, neler yapmıyordu. Ayrıca ruhumu da yıkayarak ferahlatıyordu beni. Etrafta su birikintileri oluşuncaya kadar yağdı. Babaannem, Allah'ın rahmeti yağarken İhlâs suresini bol bol okuyun, sonra da muradınızı söyleyin, dedi. Dudaklarım kıpır kıpır okudum. Bana hayırlı bir kısmet göndermesi için dua ettim Allah'a. Bizim avluya, ağaçların gölgesine, baharın sevinçle inişini seyrederek evlilik hayalleri kurdum. Oturduğum yerde uzun zaman, belki bir saat, bu hayalle oyalandım.

Duam kabul olmuş gibi birden ikindi güneşi bulutların arkasından göründü. Pencereyi açtım. Bir keyif sardı beni, alabildiğine memnundum; belli bir sebep yokken, sırf sevincimden bir türkü mırıldanmaya başladım: *“Dağlar dağıladı beni / Gören ağladı beni”*

Önümde oradan oraya, küçük kuşlar uçuşuyordu.

Bu büyük konak bana dar geliyor. Sevmiyorum burayı artık. Odalara sığmıyorum. Yağmur dinince tekrar taşlı-ğın geçip avluya çıktım. Toprak kokuyordu her yer... taze taze. Ne güneş vardı, ne rüzgâr; arkamdaki ağaçlar ıslaktı; oturduğum kanepede de ıslak ve nemli. Bir minder getirdim odadan. Yağan yağmurla iyice ıslanıp ağırlaşan çift kanatlı tahta sokak kapısının menteşesi gıcırdadı birden. Genç bir adam girdi avluya. Günün bu saatinde gelen kişiyi merak ettim başımı çevirdim. Annemle konuşan bu kişinin yüzünü görmek, kim olduğunu anlamak için baktım. Birden genç adamla göz göze geldik. Allah biliyor ya utandım ama utandığımı fark etmesini istemediğimden, bakışlarımı kaçırmadım. Tanıyordum sanki bir yerlerden. Onun da bana

doğrulttuğu kıpırtısız bakışlarında koyu bir merak vardı. Renksizceydi yüzü.

Annem: “Huma!” diye seslenerek yanıma geldi.

– Buyur anne, dedim.

– Söyle Zehra’ya ambardaki büyük bakır kazanı getirsin.

– Zehra’nın işi var, ben getiririm, dedim.

– Olmaz, dedi.

Kazanı kendi getirip verdi. Sanki beni kıskanıyor. Neden? Anlayamıyorum. Adam kazanı aldı, el arabasına koydu. Açık kapı aralığından görüyordum. Kalaycı! Kalaycı! diye bağırarak gitti. Sokaklarda bir süre sesi dolaştı.

– Kim bu? dedim. Kızıdı annem bana:

– Elini gözüne siper edip baksaydın, daha iyi görürdün. Bu kinayeli konuşma beni çıldırtıyor.

– Öfff, diyorum. Kızıdığımı anlamış olmalı cevap veriyor.

– Kalaycı Rüstem’in oğlu.

– O muydu? Ahmet. Allah Allah.

– N’oldu?

– İlkokuldayken bizim sınıftaydı.

– Adını bile unutmamışsın maşallah.

Çocukmuşum gibi azarlıyor, iğneliyor beni. Küçükken de bir yaramazlık yaptığımda “Seni dağlarda gezen eşkıyalara vereceğim.” diye korkuturdu. Ben de saf saf inanırdım. Babaannem ise “Gelin sus! Kırk kere dersin olur!” diye kızardı ona.

O zamanlar şehrin içinde ya da dışında, yüzden fazla firari, mahkûm veya eşkıya cirit atardı. Kız ya da toprak yüzünden kan davaları alabildiğine sürer, bazen hiç beklenmedik bir şekilde kahvenin biri taranır, cinayetler işlenirdi.

Vahşi bir gücün varlığını göstermek için birilerinin canı yanardı. Bunları yapanlara eşkıya denir, kim olduğu bilinir ama kimsenin gücü yetmezdi.

Hâlâ da devam ediyor ya bu işler.

Artık güneş iyice yükselmiş, kuşlar da susmuştu.

Yeniden içeri girdim, yeniden kendime baktım. Başımı bir açtım, bir kapadım.

Pencerenin önündeki sedirde yarı uzanır halde oturmuş, Ahmet'i düşünür buldum kendimi. Kimse almazsa o alır beni diye geçirdim aklımdan. Nedense bakışları gözümün önünden gitmiyor bir türlü. Ne oluyor bana anlamıyorum. Gittim ağzına kadar tıka basa dolu çeyiz sandığımı mekanik bir hareketle açtım. İçindeki oyalı bez parçalarını karıştırmaya başladım, bilinçsiz bir sinir deprenişiydi bu. Etrafa ağır bir naftalin kokusu yayıldı. Odalara doldu. İki halam birlikte "Nedir bu naftalin kokusu?" diyerek yanıma girdi. Ne zaman geldilerse?

– Hoşgeldiniz, diyerek ayağa kalktım.

– Otur, otur, dedi ikisi bir ağızdan.

– Bir başörtüsü arıyordum da, diyerek bir açıklama yaptım. Sandığın kapağını kapattım. Örtüsünü örttüm.

"Ah" dedi büyük halam, yanıma gelip diz çöktü. Başımı avucu içine alarak iri göğüslerine bastırdı, sarsıla sarsılla hıçkırmaya koyuldu.

Biraz sakinleşince: "Haydi, mutfağa inelim, hazırlıklara yardım edelim." diyerek omuzlarımdan tuttu.

– Tamam, dedim.

Güya yardıma gelmişler. Aslında yardıma değil de hazırlıkların nasıl gittiğini kontrole geldiler. Gelecek misafirlerle, ikram edilecek yemeklere, evin temizliğine kadar her şeye karıştılar. Annem suratını astıkça, büyük halam

ellerini bacaklarına bastırıp gözdağı verir gibi bakarak:
“Un helvasını ben kararım.”

– Sen bilirsin abla, dedi annem de. Gülümsemeye çalıştı, iğreti... Sinirden başörtüsünün ucuyla oynuyordu.

– Kur’an-ı Kerim okumaya Ulu Cami’nin imamı gelecek değil mi?

Konuşacak gücü kalmamıştı annemin.

– Hee, deyiverdi.

Bir türlü gitmiyorlar. Başka zaman olsa sevinebilirdim gelişlerine. Sohbet edebilirdim onlarla. Artık keyfim yok. Bazı insanları hiçbir şey uzun zaman tatmin edemez. Ben de bunlardan biriyim galiba.

Akşam otururken ertesi gün Ahmet’i göreceğime sevinerek, perde pilavı için pirinç ayıklamaya yardım ettim. Hayaller kurarak el değirmeninde buğday çektim. Âdetimize göre ölenin adının anılması yasak olduğundan, adını anmadan ima yoluyla babaannemle ilgili hatıralardan konuştum. Ne yapayım kendimi tutamadım.

Zehra esneyince, ben de esnedim. Payandaların desteğiyle ayakta kalmak için direnen cumbada bizimle beraber esnedi. Dedemden kalma bu ev, yılların hatıralarıyla yorulmuştu. Yapacak bir şey yoktu. Hayatın kanunu böyle değil miydi?

Yatmak için odama geldiğimde esnemem durdu. Uykulu gözlerim açıldı. Perdeyi sıyırdım. Yattığım yerden karanlığı; uçsuz bucaksız karanlığı seyre daldım; kendimi rahat ve keyifli hissettim, huzur içinde dışarıdaki yağmura kulak verdim.

Ertesi gün.

İçim kıpır kıpır.

Aşkı hep baharla birleştirmişler, iyi de etmişler; çiçekler, kuşlar, meltemler, mavi gök, yeşil yemyeşil yapraklar...

Gözümü kapıdan ayırmadan tüm gün avluda kâh avare

adımlarla dolaştım, kâh oturdum. Bulutların geçişini izliyordum. Nasıl da yavaş geçiyorlar. Elimi uzatıp onları itelemek geliyor içimden. Gökyüzünü açmak, öteleri görmek, kaybolmak istiyorum uzaklarda bir yerde.

Yüreğim umutla umutsuzluk arasında gidip geliyor.

Hava kararmak üzereyken geldi Ahmet. Annem etrafta yoktu. Onu ben karşıladım.

– Ahmet, dedim beni hatırladın mı?

– Yo...

– Ben Huma, ilkokuldayken aynı sınıftaydık.

– Doğrudur. Tek sınıf vardı zaten.

Verdiği cevap sinir bozucuydu ama ben sakindim. Elin-den aldığım kazanı, yere bırakıp halini hatırını sordum yine de. Üzerinde eski kıyafetler, ayağında kara lastik vardı. Hiç biri umurunda değil gibiydi. Gözlerine baktım. Birden kızarıveren yüzü güzelleşti. Ona başka bir dünyadan bakıyordum sanki. Bu kalaycıya bile razıyım. Bu düşünce beni telaşlandırdı. Birden: “Evlendin mi?” diye soruverdim.

– Evet, dedi.

Zaten benden başka bekâr mı kaldı? Belki dağdaki eşkıyaların bile bir eşi, bir yuvası vardır.

Durdum, ardından baktım, yavaş yavaş uzaklaşıyordu, elimi alınıma vurdum. Alaylı lakaplar takarak demediğimi bırakmadım kendime. Akşamın alacakaranlığında, ümitsiz yankılanan kendi sözlerim, dokundu bana; ağlamaya başladım.

Hayallerim yıkılıyor. Güneş, uzak, çok uzak dağlara yaslanmış, büyümüş, büyümüş, bir dünya olmuştu.

Bu üzüntüyle bahçe duvarına tüneyen güvercinlerle beraber zengin, fakir herkesin yararlandığı göğün görkemini seyre dalıyorum.

Doru bir Çerkez atıyla kapıdan içeri giren babamın elinde, Arap atı sinirinden yapılmış bir kamçı vardı. Kan damlayan yüzü, katmerli ensesiyle besili bir boğa kadar gösterişliydi. Dalgın dalgın ona baktım. Belki de görünüşünden korktukları için çekiniyordu insanlar. Belki de o yüzden kimse istemiyordu beni. Silahı seven, ava düşkün bir adamdı. Sık sık ava giderdi bu yüzden pek göremezdim onu. Kimsenin kendisine karşı çıkmasını istemezdi. Sözleri kanun gibi algılanırdı yanındakiler tarafından. Buyruğu altında yaşlı, genç epeyce silahlı adamı vardı. Tanınmış aşiret reisleri bile babamdan önce sofrada ağzına lokma koymazdı. Her şeyin en güzeli, en çoğu onun olmalıydı; silahın, atın, toprağın... Hatta elinden gelse, horoz yeli değmemiş yumurta isterdi. Ne çocukları, ne karısı umrundaydı. Hırslıydı. Baştan aşağı hırstı, kibirdi onun ruhunu saran. Ta, Kadir-i Mutlak'ın sopası sırtına inip onu bir sinek gibi ezinceye kadar babam böyle kalacaktı.

Şehirdeki bahçeli, ağaçlıklı evlerden en güzeliydi evimiz. Yeşil ağaçların altında duran kırmızı traktörün varlığı bir güçtü sanki. Uzaktan görüp bizi hiç tanımayan bir yabancı, bizim sıradan insanlar olmadığımızı anlardı. Sürekli hatırı sayılır misafirlerimiz gelirdi. Şeyhler, aşiret reisleri, devlet adamları ağırlanırdı soframızda. Bazen misafir ağırlamaktan pestilimiz çıkardı. Bunların hiçbiri samimi dostlar değildi. Hep karşılıklı çıkar ilişkileri vardı. Herkes babamla iyi geçinmek zorundaydı. Babamın ağalığı, gücü tortul bir töreydi. Çocukluktan itibaren ağaya saygı teranesini sık sık duyarak birkaç hikâye anlatılarak en çok da korku etkisiyle oluşturulan; boyun eğme teorisi...

Akşam misafir odasına girdiğimde Zehra, ocağı tutuşturmak için olanca soluğuyla ateşi üflüyordu. Misafir gelecekmiş. Nargile fokurdatarak av hikâyeleri anlatacaklar birbirlerine. Zehra'nın odunları tutuşturmasına yardım ettim. Bir kıvılcım ocağın ağzında depreşip durdu. Bir süre

seyrettim ateşi. Çok geçmeden beş-on kişi avluda belirdi. Tümü de şalvarlarının altına çizme giymişti.

Hava serindi.

Bir zindandayım yahut zindan oluvermişim. Pencere kepenkleri, bahçenin taş duvarları, yalnızlığımı katılaştırıp çoğaltıyordu.

Misafirlerin hizmeti bittikten sonra Zehra, küçük bir mangalla odama geldi. Biz fısıldaşarak sohbet ederken titrek kısık lambayı ve duvarlara yansıyan manaları seyrettik.

Önümde bir anı yığını gibi duran mangal külünü bir çubukla eşelemeye başladım; eşelediğim kül değil de çocukluğumdu aslında. Annemin sözlerine takılıyorum. Babamın sözlerine, duruşlarına... Beni anlayan tek kişi babaannemdi. Beni anlayan hiç kimsenin kalmadığı bu dünyada nasıl yaşayacağım? Nasıl?

Ertesi gün çarşıya gidecektik. Babaannemle birlikte gittiğimiz türbeye de uğrayıp dua etmeye karar verdik Zehra'yla. Huzura ihtiyacım var çünkü.

Sabah işleri bittikten sonra pul işlemeli yeleğimi ve yeşil şalvarımı giydim. Aynaya baktım, kırık bir umutla yine mırıldandım: *"Bu güzellik bana yeter / Babamın adı beni ya satar, ya satmaz."*

Sedirin altındaki iskarpinlerimi elime aldım, kapıya çıktım. Zehra, annesiyle bekliyordu. Türbeye gitmek isteğimizi söyledik. Kimse karşı çıkmadı. Üçümüz birlikte Aydınlar Caddesi'nden geçip Uryan Camii'nin olduğu sokağa vardık. Bakırcılar çarşısından gelen çekiç ve tokmak sesleri kulaklarımızı tırmaladı. Burada, ancak karanlığın perdesi inerken susar çekiç sesleri.

Dönerken uğrayacaktık çarşıya, türbe tarafına saptık. Önümüzden birkaç atlı geçti geride bıraktıkları toz bulutu genzimizi yaktı bir an, bizi kör etti adeta. Zehra'nın annesi

önde, biz geride yol ortasında, üç gölgeden farksızdık. Çiçekler bütün güçleriyle açmış, insanın içine ferahlık salan kokularıyla arzularımı, hayallerimi uyarıyordu. Her şeye rağmen, beni avutan tek şey, inkâra girmeyişim.

Yanımızdan bir öküz arabası geçiyor. Gıcırdayan tekerlerin sesi dişlerimi kamaştırıyor. Ağır bir nisan yürüyüşüyle türbeye geldik. Gün ışığından meydana gelen hareketlerde babaannemin yüzü beliriverdi birden. Rahmetli babaannemle ne zaman bir türbeye gitsek: “Edeple girersen, lütufla çıkarırsın!” diyerek uyarır: “İlle edep, ille edep” diye uyarısını pekiştirirdi.

İçine daldığımız türbe ağır ağır deviniyor. Ellerimi açınca Allah sevgisi kabardı yüreğimde. Kendimden geçtim. Ne kadar huzur verici. Umut doluyor içime.

Fatiha’dan başka bir şey bilmeyen Zehra’yla birlikte dua ettik. Beni bir an önce evden kurtarması için, karşıma hayırlı bir kısmet çıkarması için öyle içten dua ettim ki. Duamın kabul olduğu hissi doğdu içime.

Türbeden çıkarken bütün kötülüklerden arınmış gibi tertemiz hissettim kendimi. Yaşadıklarım ot gibi kurumuştur beni. Bu sebeple etraftaki yeşilliklere imreniyorum. Yağmur yine başlamıştı; ıslaklığın omuzlarıma işlediğini hissediyor, seviniyorum. Belki ben de canlanır, yeşil otlara dönerim.

Çarşıya girdiğimizde epeyce yorulmuştuk. En son bir aktara girip ferahladık, şeker ve gülsuyu alıp çıktık.

Eve döndüğümüzde güneş, parlayan altın rengiyle bir alacakaranlıkta uykuya varmaktaydı. Babamın odasının kapısı açıktı. Başımı uzattım içeri baktım, yalnızdı, kalın döneğin üzerine bağdaş kurmuş küçük maşayla nargilenin kömürünü düzeltiyor, beni fark etmemiş görünüyordu. Selam verdim. Elindeki marpuçun ucunu, alnına değdirerek selamımı aldı. Ateşi bir iki karıştırdı.

– Baba nasılsın? deyince konuşmaya mecbur oldu. Bir iki kelime söyledi sustu. İnce ve uzun parmaklarını seyrelmiş beyaz saçlarının arasından geçirip saçlarını düzeltmeye çalıştı.

Morali bozuktu ama bu mahzun bir duruş değildi. Sınırdan gelen şiddetli bir çarpıntı bütün bedenini kaplamıştı sanki. Onun her şeyi gizemdi. Kendi içine gömülmüş gibiydi. Onu öylece bıraktım.

Gece yarısı yumruklanan kapının sesiyle uyandım. Bir yaklaşım bir uzaklaşım henüz ne olduğu belirsiz, taşlık yerde yaban hayvanlarının yürürken çıkardığı sese benzeyen garip sesler geldi. Bu sesler neyin sesi? Selamlığa inmek için odamdan çıktım. Ağabeyim odama dönmemi söyledi. Babamın gündüz ki haliyle bu geceyi örtüştürdüm. Bir tuhaflık olduğunu anladım. Gelenler gürültülü bir şekilde içeri girdiler. Az sonra ortalık yine sessizliğe gömüldü. Konuşmalar misafir odasının kapalı kapısının ardında devam etti. Yattım ama uyku tutmadı. Merakımı yenemedim. Ne olduğunu anlamak için misafir odasının kapısına kedi yürüyüşüyle yanaştım.

Konuşulanları yarı duyuyor, yarı duymuyorum. Gelenlerden birinin eşkıya olduğunu anladım. Hem de yörenin en büyük eşkıyası. Eşkıya demek, dostu olmayan insan demektir. Bunu biliyordum. Sohbet ilerledikçe bu kişinin kötülere karşı çarpışan gözü pek bir eşkıya avcısı olduğunu öğrendim. Darda kaldığında pusuya düşmeden kendini ve mazlumları koruyarak nam salmış bir kahraman. *Rasıl Haccar mevkiinde bir mağarada yaşarmış. Senede birkaç kere şehre inermiş. Bir garip anası varmış, dağ köyünün birinde. Anlaşılan bekâr benim gibi. Bunları kesik kesik, konuşma sesleri arada bir yükselince duyuyorum. Heyecandan göğsüm kalkıp iniyor, nefes almakta güçlük çekiyorum. Buna rağmen kapıya kulağımı vermekten kendimi alamıyorum.*

İyice kulak kesildim. Babamın sesi çatallanarak yükseldi:

– Ne biçim eşkıyasın? İçki içmez, sigara tütürmez, enfiye çekmezsın.

– Benim adım eşkıya, ben değilim.

Merakım kabardı. Görmek istiyorum, bu mert eşkıyayı.

Sessizlik oldu bir an. Tespih şıkırtısı geldi o arada. Eşkıyanın hoşuna gitmeyecek bir şeyler söylenmiş olmalı ki: “Haksızlık kitabımızda yazmaz.” diyerek cevap verdi, aynı ses.

– Ben anlamam leşini sereceksin, diye bağırdı babam.

Bu arada bir başkası söze karıştı.

– Canınızı sıkıyor değil mi ağam?

– Evet, rahat bırakmadı. Dengemizi bozuyor deyyus.

– Sizde hiç merhamet yok mu? Bu mesele konuşularak da halledilebilir. Ben konuşurum. Karşılığında da bir şey istemem.

Saygılı sözlerdi bunlar. Üstelik de uysal bir edayla söylenmişti. Ne olursa olsun bu mert eşkıyanın nezaketi, karşısındakini yenmiş birinin nezaketi idi. İçimden bir ses anahtar deliğinden içeri bakmamı söyledi. Gördüğüm sadece tuhaf bir karartıydı.

Babam tekrar konuşmaya başladı. Eşkıyayla bir ortaklık kurmak istiyordu. Şartlar oldukça basitti. İşler birlikte çevrilecek, kazanılan yarı yarıya pay edilecek. Babamın canını sıkın biri ortadan kaldırılacak. Hepsi bu kadar.

– Konuşarak hallederiz, diye yineledi.

Babam hiddetle çıkıştı:

– İşine gelince katlediyorsun. İşine gelmeyince...

– Ben haksız yere tavuk bile kesmem. Allah’tan korkarım. Söylediğim gibi isterseniz konuşarak ikna ederim onu.

Hayretle, konuşan kişinin otuz yaşlarında yakışıklı biri olduğu doğdu içime.

– Bu iş konuşarak olmaz, başka bir çare deyiver.

– Ya ben ne diyeyim...

Evet, ya o ne desin? Bu buyurgan sesin karşısında yapacağı bir şey yok. Yumuşak, tatlı bir esriklikle baş kaldırıyor sadece. Üslubu öyle hoş ki babam bile karşı çıkamıyor. Ne güzel bir ses tonu var. Bütün kötülüklerden arınmış, kulak zarına değmeden kalbe yürüyen sihirli bir ses. İnsana güven veriyor. Sözleri, kalbime gömülüyor, düşüncelerimi yalıyordu. Bu anı tümüyle içime sindirirken, kalbim heyecanla dolup taşıyordu. Kendimi kalp atışlarıma göre ayarlamaya başladım. Neden heyecanlandırıysam duyduklarım hayal kırıklığı bile yaratmadı bende.

İçeri girip babama “Yeter be!” demek geldi içimden ama nerde ben de o cesaret. Konuşmaların son kertesinde sert bir havanın estiğini, hepsinin gerildiğini tahmin ediyorum. Duyduklarım bana yeterdi. Rabbim benim arayışımı, ümitlerimi doğrulayan afakî bir olayla tevafuk ettiriyordu işte.

Tehlikeli bir düşten fırlamış gibi sessiz bir hamle yapıp ayrıldım kapının önünden. İçimde bir şeyler tuz buz olup dağıldı. Kollarım düştü; belki yorgunluktan, belki açlıktan, belki de yaşadığım yas günleri yüzünden. Yatağa kapanarak yüzümü yastıklara gömdüm. Ağladım, ağladım. Beynimi karıncalandıran hey heylerle düşünüyordum. Neden bilmiyorum. Bu evde daha fazla kalmak istemiyorum. Ansızın, hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolma isteği doğdu içimde. Arap saçına dönmüştü beynim. Sağlıklı düşünemiyordum. Bunalımlarımın onarılmaz biçimler almasını engelleyemiyordum. Bu koşullar içinde en iyisi:

Kaçmak! Evet, evet kaçmak! Kaçmalıydım! O mert eşkiya kurtarırdı beni. Aslında eşkiya demek istemiyorum

ona. Benim için o asil bir kahraman. Adını bile bilmediğim bir kahraman. Adı “Ömer” olsun istiyorum. Adeta bitkin bir halde kendime acıyarak gülüyorum. Gülmeyip de ne yapabilirdim? Bana hayat verir, belki severdi de. Başka bir hayat keşfetmenin eşiğindeydim şimdi. Bir ata atlayıp gitmek onu bulmak işten bile değildi. Nasıl olsa mekânını öğrendim. Kimsesiz biri olduğumu söylersem, korurdu beni.

Sıkıca örtündüm, üşüdüğümünden değildi bu; korunma, kaçma isteğimdendi.

Yüzünü öyle merak ediyordum ki, bu merak benimle uyumuş, benimle uyanmıştı. Gerçi rüyamda birini gördüm ama şimdi hatırlamıyorum, kim olduğunu. Zihnim gece kaldığı yerden çalışmaya başladı. Bir an bana öyle geldi ki, insanlar arasında tanıdığım tek kişi sanki oydu. Beni anlayacak, beni saracak, babaannemden sonra bana şefkat gösterecek...

En ufak bir değişiklik yoktu kararımda. Hatta daha da kuvvetliydi. Doğru karar verdiğime inanıyordum çünkü.

Karmakarışık zihnim bana en çalgınca ilhamları telkin ediyor, ben de sırasıyla hepsine boyun eğiyordum. Çocukluğumu hatırladım birden: Sisli bulanık bir hatırlayış.

Bütün ev yabancılaştı bana.

Ağzına kadar hüznün dolu bir gitmekti seçtiğim, git-tim...

Bir anlık

Savcının tayin edildiği yer küçük bir koyda kurulmuş, varlığını denize borçlu tipik bir balıkçı kasabası. Kıyı, naif ve incecik uzantısıyla gizemli görünüyor. Savcının eşi ile kasabaya geldiklerinde aylardan Eylül'dü. Açık, ılık bir gündü. Ankara'dan, İstanbul'dan gelen yazlıkçılar hâlâ kasabayı terk etmemişlerdi.

Şengül önce denizi, sonra balıkçı teknelerini, balıkları fark etti. Balıkçılara karşı kasıtlı bir acıma duydu. Sıcak bir lodos yaladı yüzünü. Deniz kokan, balık kokan, nem kokan bu kasabayı sevmedi. Deniz, rıhtım, balıkçılar, kayıklar ve gelip geçen insanlar ne idi? Kimlerdi? Ona hiçbir şey ifade etmiyordu. Denizi biçerek giden bir motorun pat pat gürültüsü de girince bu manzaranın içine kendini zor günlerin beklediğini anladı. “Geri dönelim, ben buralarda yapamam.” diyerek kocasını ikna etmeye çalıştı ama kâr etmedi.

Onlar gelmeden önce, kıyıya yakın, tek katlı, ak badanalı, panjurlu bir ev boyanıp onarılarak hazırlanmıştı. Panjurların rengini beğenmeyen Şengül onları tekrar boyattı. Lilaya. Evin arkasında uzanıp giden eğrelti otlarını temizletti. Camlara ege bezinden rustik perdeler taktı. Evi dışarıdan bakıldığında dikkat çeken şirin bir yuvaya çevirdi. Ne yazık ki mutlu değildi.

O, eviyle uğraşırken yazlıkçılar yavaş yavaş kasabadan

ayrıldı. Ardından sonbahar içine çekildi. Hüzünlü yapraklar da rüzgârın önünde savrulurken kayboldu.

Uçup gitti kuşlar.

Kuşlar da gidince kendini iyice yalnız hissetti, Şengül. İri gözleri etrafını görmüyor, yalnız kendi içine bakıyordu. Bazı günler hiddetinden uzun uzun ağladı. Güzelim dünyanın mavi havası, güneşin parıltısı, çamların kımıltısı bile mutlu etmeye yetmedi onu. Hâlâ yolu ilk kez oraya düşmüş yabancı gibi solurdu kasabayı.

Balkona çıktığında balıkçıların, ıstakoz sepetleri ve balık ağlarıyla dolu, üstü açık küçük tekneleriyle gidiş gelişlerini görebiliyordu. Uzaktaki deniz fenerine bakışlarını sabitliyor, saatlerce düşünüyor, hatıralarını eliyordu. Halatlar arasında çalışan denizcilerin, söylediği türküler dikkatini dağıtınca canı sıkılıyordu.

Kasabada bir tane tuhafiyeye vardı. Onu da bir Rum kadının işletirdi. Bu dükkânın dar uzun tabelasında kırmızı harflerle “Tuhafiyeci” yazardı. Dolapların tozlu ince rafalarında, ne olduğu belli olmayan eşyalar, uzun zamandır unutulmuş mallar bulunurdu. Şengül orada da aradığı hiçbir şeyi bulamaz, saç tokalarını bile en ince ayrıntılarına kadar tarif ederek sipariş verirdi. Biraz pahalıya gelirdi ama olsun. Tek lüksü buydu belki.

Dışarı çıktığında kaldırımları sökülmüş, bakımsız kasabanın meydanında biriken sular ve çamurlar üstüne sıçardı. Bu yetmezmiş gibi bir de sokakta balık satan balıkçılara kızardı. Gördüğü balık istiflerinin üzerinde gümüş pullar parıldar, gözünü alırdı. Ara sokaklara daldığında metruk evler ürpertti Şengül’ü. Bir balıkçı kahvesinin önünden geçerken içerden gelen istavrit ve kefal kokusuyla midesi bulandı. Buralardan bir süre uzaklaşmak istiyordu. Annesi geldi aklına. Kardeşlerini, evlerini, komşularını nasıl da özlemişti. Bu düşüncelerinden kahvenin kuytu bir

yerinde bağıra bağıra hesaplaşan balıkçıların sesiyle irkildi. Başını kaldırıp içeri baktığında dekor olsun diye duvarlara asılan parçalanmış ağların örümcek ağlarına ne kadar benzediğini gördü. Buruşturulmuş sigara paketleri, nargile marpuçları, sararmış bardaklar kahvenin diğer ayrıntılarıyla idi.

Karısının aksine Savcı Bey çok sevdi kasabayı. Haftada bir kaç kere deniz kenarındaki bir balıkçı lokantasında kaymakamla, tapu müdürüyle balık yemeden eve gelemezdi. Halinden memnun olduğu ise yüzünden anlaşılırdı.

Kocasının eve gelmediği akşamlar Şengül, çok sinirlenir: “Ben evde yalnızlıktan sıkılıyorum. Yalnız yemek yemekten bıktım.” diye söylenince: “Ev kokuyor diye bir balık bile pişirmiyorsun. O kadar sıkılıyorsan görüş birile riyle, altın günü yap, para günü, diğer kadınlar ne yapıyorsa sen de onu yap.” diye karşılık alırdı. Kiminle görüşecekti. Kaymakam bekardı. Tapu müdürünün karısı ise kendini beğenmişin biriydi. Yalnızca karakol komutanının karısını sevmiştii; onun lojmanı da şehrin dışındaydı.

Kuzeyli poyraz uzaklardan taşıdığı soğukla ıssız kasabayı üşütürdü. O zaman Şengül, kırmızı el örgüsü şalına sarınıp balkona çıkardı. Onun için miskin bir arzuydu denizi solumak. Göğün her rengini emen deniz de olmasa bu kasabada yaşamak neredeyse imkânsızdı.

O gün kartpostallardakine benzeyen bir görüntü vardı. Berrak bir hava. Çarşaf gibi bir deniz. Ufukta iki yelkenli duruyor. Düşüncelerindeki onca edilgen avuntu denize ünlenen çığlıklara karışıyor. Martılar uçuşuyor gözlerinde. Bir balıkçı motoru görünüyor uzaktan. Zayıf bir süzgeçten süzülüyor yüreği. Kendini kaybediyor.

...

Akşamüstü kocası nefes nefese eve geldiğinde: “Haydi hazırlan! Kaymakam beyin veda yemeği var” dedi. “İyi de

neden daha önce söylemedin?” diye homurdanarak hazırlandı.

O gece kasabadaki otelin lokantasındaydılar...

Yiyecekler sessizce bırakılıyordu masaya. Garson, balık tabağının kapağını kaldırdığında hayretler içinde balığı süzdü. Lüfer yüzerken ki kıvrımıyla, üzgün dudaklarını uzatıp, son çığlığını atarken kızarmıştı sanki. Mahzun mahzun ona bakıyordu. Üstünde ölümü kabullenmemiş bir hayalet tütüyordu. Savcı ise bıçakla çatalı eline alıp lüferin gözlerine bakmadan, kafasını bir bıçak darbesiyle ayırdı. Onun sabırsızlığı Şengül’de bir tiksinti uyandırdı. “Yeter!” diyerek bir çığlık atmak üzereydi ki kocasıyla göz göze geldiler. Savcının azametli bakışı karşısında sustu Şengül. Kocası balığın beyaz etini kılçıktan ayırmakla uğraşırken o, sadece mide bulantısını yatıştırmak için bir bardak soda içebildi.

Fakirdi kasabalılar. Tek umutları su ve topraktı.

Kasaba için en mühim şey balığın çıkmasıydı. Balık ilk fırtınalarla ilk soğuklarla başlardı. Kedilerin, rıhtıma dizilip balıktan dönen kayıkları bekledikleri nefli günler gelmiş, iyice tenhalaşmıştı kasaba. Ağaçlar sallanıyor, deniz, ta evin önündeki çam ağaçlarına kadar her yeri ıslatıyordu. Bu apansız gelen kışı hiç sevmedi Şengül. Hava erkenden kararıyordu.

Sabahın beşinde kasaba yavaşça uyanıyor, balıkçıların sesleri denize düşüyordu. İnsanlar soğuğa aldırmadan, hayatı kucaklıyorlardı.

Çatlak kaldırımlarda gece yarıları sarhoş gölgeler geziniyordu kimi geceler.

Hayallerini, günahlarını, denizdeki tirşe maviliğın üzerine salıp ağlayarak geçiriyordu günlerini. Pencereden dışarıyı seyretmekten başka hiçbir şey gelmiyordu elinden. Bazı günler mızımız güneş uyanmak bilmiyor o zaman bir

vapura binip uzaklara gitmek istiyordu. Hayatın güzelliklerini düşünmeye çalışarak kendini avutuyordu kimi zaman. Martıların suyun üzerinde keyifle uçtuğu uzakların titreştiği günleri sevseydi, martıların kanat sesleri, onun için fısıltı olmaktan çıkar, mistik bir melodiye dönüşürdü.

...

Akşam, seyrettiği film bitince mutfağa geçti. Pencereden sarımsı bir ay ışığı mutfağa doluyordu. Cama yaklaştı. Karpit lambası yanan bir sandal, salınıp duruyordu. Saat kaçtı acaba? “Nerede kaldı?” diye kocasını düşündü. “Herhalde lokaldedir.” diye söylendi kendi kendine. Ruhunun bu dayanılmaz yıpranışını önlemek için şarkılar mırıldandı. Kapı çalınca rahatladı. Gidip kapıyı açtı. Karşısında beresiyle, pantolonuyla, çizmeleriyle bir balıkçı duruyordu. Bir çığlıkla geri adım attı. Kuşkulu bakışlarını balıkçıya dikti. On-on iki yaşlarında küçük bir çocuktu bu balıkçı. Sokak lambası bu balıkçının gölgesini uzatarak Şengül’ün üzerine düşürürken çocuk da kolay okunmayan mahcup bakışlarla Şengül’ü inceliyordu. Elindeki balıkları işaret ederek: “Ömer Reis gönderdi.” dedi.

Kekeleyerek balıkçı çocuğa teşekkür eden Şengül, bu adı hatırlar gibi oldu. Kocasının: “Altı tane teknesi var.” diye bahsettiği adam bu Ömer Reis olmalı diye düşündü.

Öfkesi yüzüne, ellerine vurmuştu. Gece kocası gelince çıkıştı: “Neden, eve balık gönderiyorsun? Ben balık sevmem bilmiyor musun?”

– Haberim yoktu inan ki, diye kendini savundu savcı.

– Ömer Reis midir? Nedir? Söyle ona bir daha balık göndermesin.

O gece uykuya dalarken Şengül’ün aklına balıkçı çocuk geldi. Ne kadar mahzundu. Benzi ne kadar uçuktu diye düşündü. Kim bilir hangi poyrazın sertliği, hangi kapalı gökyüzü onun rengini uçurmuştu.

...

Elektriğin kesik olduğu bir akşam gaz lambasını yakmış, ışığında örgü örüyordu. Kapı vurulunca lambayı eline alıp kalktı. Kapıyı açtığı anda, dışarıdan gelen esinti lambayı söndürdü. Lacivert hırkası, deri yeleğiyle balıkçı çocuk yine karşısındaydı. Hemen elindeki feneri yakan çocuk, çekindiğinden olsa gerek fısıltılı bir ses tonuyla: “İstemiyorsunuz, biliyorum ama Ömer Reis, zorla gönderiyor.” dedi. Şengül, acımak, iğrenmek, sevmek hislerini aynı anda duydu. Arsız bir sessizlik içindeydi her taraf. Elleri pancar gibi kızarmış çocuğa acıyarak baktı:

– Ben balık sevmem. Kokusuna dayanamam. Boş yere zahmet etmeyin lütfen.

– Deniz meyveleri bunlar. Neden sevmiyorsunuz ki? diyerek balıkları sevmesi için adeta yalvarıyordu Şengül’e.

Balıkçı çocuğu incitmek istemiyordu. İhtiyatsız bir hareketle elini kovaya uzattı. Balıkçının nasırlı ve çatlak elleri buz gibiydi. Ellerinden utanmış olmalı ki: “Kürek çekmeyi bıraksam iki ay içinde kaybolur.” dedi. Yavaşça yutkundu çocuk. Onu utandırmış olmaktan üzüntü duydu Şengül.

Yıldızlar gecenin karanlığında soğuk soğuk parlıyordu.

Ne derin sessizlikte o!

Birbirlerine söyleyecek sözleri yoktu o yüzden susuyorlardı.

İki yüz...

Birbirinin portresini aynada seyrederek karşı karşıya.

Gülümseyerek iyi geceler diledi Şengül. Çocuk da iyi geceler diledi. Yalnız, çocuğun gülümserken alt dudağı titriyordu.

Şengül o gece balıkçı çocuğu düşündü. Ertesi sabah, sıkıntıyla çıktı yataktan. İlk işi camın buğusunu silip alını

cama yapıştırmak oldu. Bir müddet dışarıyı seyretti. Ürkek bir güvercin uyandı ve yuvasından uçtu. O an o da uçup gitmek istedi. Göğün mavisıyla denizin mavisi arasında süzülme için bir martı olmak istedi bir an. Kor gibi yanıyordu gözleri. Denize kırmızı rengin türlü yayılmıştı. Bir balıkçı, sandalın palamarını çözüp küreklere sarıldı. Yayvan, geniş, ölü dalgaların üzerinde sandallar ağır ağır sallanıyor, balıklar susuyor, balıkçıyı dinliyordu. Suda beliren küçük dalgalar halka halka oluyor ve hafif hafif sandala vuruyordu. Balıkçının uzun bir yolu vardı ama o yavaş yavaş, yorgun ve üzgün kürek çekiyordu. Bütün gün iki avuç balık tutmak için çok ağır bir emek sarf etmesi gerekiyordu.

Evinin penceresinden dışarıya, rüzgârlara, yıldızlara ve renk renk sandallara bakarken balıkçı çocuğu içinde duyumsar sisli ve yağmurlu havalarda onun için endişelenirdi, Şengül.

Poyrazın camları dövdüğü geceler bu balıkçı çocuk aklına gelir, ona acır, suretini şekillendirmeye çalışır, başaramazdı. Sağır bir sessizlik hüküm sürüyor, zaman daha sıkıcı ve geçmek bilmeyen bir hal alıyordu.

O gün bir fırtına kopmuştu. Poyraz, kapıları panjurları parçalamak istercesine esiyordu. Dalgalar kabarmış kasabayı yutacak gibi şaha kalkmıştı. Kasabalıyı bir endişe, bir telaş almıştı. Denizden ilk defa korktu. Buğulu camı silerek dışarıyı seyretmekten başka bir iş yapmadı. Rıhtım balıkçı çocuklarla doluydu. Uzun uzun hem daldı, hem de ağladı.

Dişleri sıkılmış, yüzleri endişeli biçare insanlar bir araya gelmiş bekleşiyorlardı.

Kocası öğle yemeği için eve gelince, onunla birlikte dışarı çıktı. Rıhtım boyunca rüzgârın önüne doğru ilerledi. Sonra rıhtımın cezirle suları çekilmiş kıyısına indi. Balıkçı ailelerinin aralarına girdi. Bir anne şefkati alıverdi, onu. Maraz yüzlü balıkçı çocuklarını sevdi. Onların saçlarını

okşadı, burunlarını tutmak, silmek istedi... Denizden hayat devşiren bu zavallı insanlara ne kadar haksızlık ettiğini düşünerek vicdan azabı duydu. Dalgalar kırık cam parçaları gibi yüreğini parçalıyordu. Tövbe edercesine deniz havasını içine çekti ve yuttu. Doğudan gelen soğuk ve ıslak rüzgâr ağır ağır kayalara, çakıllara, çakıllardan vücuduna değmeye başlamıştı.

Hava o kadar rutubetli, o kadar bulanıktı ki insan bu zavallı kasabaya artık bir daha hiç güneşli günler gelmeyecek sanırdı. Hava kararıyordu, önünde uzanan deniz gitgide yoğunlaşan bakır renkli sis içinde görünmez oluyordu. Bekleyiş umutla devam ediyordu. Azgın bir dalga patladı iskelenin ucunda. Kutsal bir bestenin tınısıyla beyaz, ince dantel köpükler ıslattı bekleyenleri. Zaman geçtikçe Şengül'ün yüreğine bir sancı kıvrılıp oturdu. Teni gerildi ve acı omurgasına saplandı. Duaları yardıma çağırdı.

Hava karayele döndü. Deniz hırçındı, kızgındı.

Dalğanın kırıklarından ayırmıyordu gözlerini. Dalgalar art arda geldiğinden sabitleyemiyordu bakışlarını. Devinen ve onu sarsan bir gerilim yaşıyordu. Denizin serpintilerine ayaklarına kadar geliyor, içine rüzgâr doluyordu.

Onu durmadan sıkıştıran deniz çekilmeye başlayınca denizle birlikte Şengül de sakinleşti. Derin bir nefes aldı.

Tekneler uzaktan yavaş yavaş görünmeye başladığında öç alırcasına hışır hışır suları dövüyordu bir pervane. Merakla öne atıldı. Adını bile bilmediği balıkçı çocuğu aradı gözleri. İlerde bir yerde annesi olduğunu tahmin ettiği bir kadına sarılırken gördü onu. Derin bir nefes aldı. Çocuğu daha bir sevdi, hem de sevindi. Rahatlamış bir halde iskeleden ayrılırken çamura benzeyen bir yağmur yağıyordu.

Eve dönerken bir an canı balık istedi. Bir anlıktı her şey. Balığı sevmesi, balıkçıyı sevmesi, denizi sevmesi bir

anlıktı. Ağlamaya başladı. Ağlamanın gereksiz ve aptalca bir şey olduğunu bile bile ağladı.

Sahile vuran dalgaların şapırtısını tatlı bir ezgi olarak duyumsadı. Mutlu oldu.

Alacakaranlıkta ses seda kesilmiş, her şey uykuya dalmıştı. Balıklar yorgun, deniz yorgun... Gece ilerlemişti. Uzaktan belli belirsiz dalgaların sesi geliyordu.

Dünyanın tüm denizleri yüreğine doldu.

Onu durmadan sıkıştıran deniz, çekilmeye başlamıştı.

Cebimdeki kor

Kan ve gözyaşının ocaklara dolduğu bir zamandı. Savaş, köyümüzdeki erkeklerin hepsini silip süpürmüştü. Geriye kalan gençlerle yaşlılarsa bir elin parmaklarıyla sayılacak kadar azdı. Üç asker doğurmakla iftihar eden annem, büyük ağabeyimin şehit haberi geldiği gün, “Elhamdülillah!” diyerek gözyaşlarını içine akıtıp henüz birkaç aylık evli olan küçük ağabeyimi de kurbanlık koç misali kınaladı, cepheye gönderdi. Gidenlerin ne zaman döneceği bilinmediğinden yolları gözlenmiyordu. Daha doğrusu giden gelmiyordu.

Henüz on altı yaşındaydım. Çelik çomak oynayacak kadar çocuk, düşmana karşı koyup ölümlü çarpışarak kahramanlık gösterecek kadar cesur bir gençtim. Komşumuzun benimle yaşıt oğluluyla birlikte kasabaya gidip gönüllü yazıldık. Duyarlılığımı keskinleştirerek artıran, beni daha derin idrake yönelten şey, son birkaç gün içinde gelen şehit haberlerinin ben de yol açtığı sarsıntıydı. Savaşın bizim için kaçınılmaz olduğunu görüyor, anlamını kavramaya çalışıyordum. Ve şuna inanıyordum ki; adımlayacağım yolda içime yerleşmiş olan değerlerin muhassalasını benim kaderim olacaktı.

Cepheye gideceğimi söylediğimde annemin yüzü gölgelendi, gözleri neldendi: “Oğlum, sen daha çocuksun.” dedi.

Annemin hazin çırpınışlarına kaşlarımı çattım: “Ecdadımdan nasıl aşığı kalayım anne. Bu vatanın nimet ünânı kursağımda duruyor.” diyerek karşılık verdim. İtiraz etmedi. Söylediklerimin anlamını bir göz kapanışından daha kısa bir süre içinde süratle tarttı. Benim kararlı olduğumu anladı. Epeyce düşündü. Sözün çoktan tükendiği bir anda duruyorduk. Söyleyecek söz bulamadı ama mafsal ağırlarını bahane ederek epeyce ahlandı.

Avluya, eve, sofraya bir keder çöktü. İdare lambasının titrek sarı ışığı, annemle benim gölgemi büyüterek duvara düşürüyordu. Yengem kapının önündeki yer minderinde hiç kıpırdamadan oturuyor, bir bana bir anneme bakıyordu. Benim gidişim, ağabeyimin dönüş umudunu söndürüyordu sanki. Bunun için olsa gerek bahtsız yengem boynu bükülmüş bir ölü gibiydi...

İlk defa ayrılacaktım köyümden. O gece heyecandan uyuyamadım. Öyle tahmin ediyorum ki annem de uyuyamadı. Odasından iniltili bir ağlama sesi geliyordu. Çok arzu etmeme rağmen yanına girmeye cesaret edemedim. Çünkü ben de ağlamaktan korkuyordum. Gece yarısından sonra dışarı çıktım. Ağıla yöneldim. Dalgın dalgın ağılın kırık dökük kapısını ayağımla ittim. Koyunlar kucak kucak uyuyorlardı. Gamlı bir sessizlik içindeydi her taraf. Ellerim ceplerimde gezinmeye başladım. Kafamdan binlerce şey gelip geçti. Neler düşündüm, neler planladım, ne kadar zaman gezindim, hatırlamıyorum.

Bir yaz sabahına kokusunu salarak doğan kırmızı sardunya ne kadar Allah’tansa, benim gidişim de Allah’tandı.

Hiç konuşmadan hazırlandım. Gıcırdayan oda kapısını açıp sofaya çıkınca yengem çekinerek yanıma geldi. Mahzun bakışları yerdeydi. Önceden hazırlamış olduğu mektubu utana sıkıla cebime soktu. Titrek bir sesle: “Karşılaşırsan verirsin.” dedi. “İnşallah!” dedim. Düğmeleri kopuk,

kol ağızları tarazlanmış ceketime baktım. Cebimdeki bir kâğıt parçası değil de sanki yengemin yüreğiymiş.

Kadere boyun eğen annemin elini öptüm. Geniş alanında ve içe işleyen, keskin bakışlarında gördüğüm vatan sevgisi bana güç verdi.

“Yolun açık olsun oğlum!” derken ki direnci gerçekten övülmeye değerdi. Daha tok bir sesle: “Düşmana haddini bildirin...” diye devam etti. İçimi titreten sesinde bir tevekkül havası vardı. Mevcut olan şartlar karşısında duyulan hazin bir tevekkül.

Evden ayrılırken geride kalan bir yığın ayrıntıya, duvarda asılı mısır koçanlarına, ayrıldıktan sonra bir anlamı kalmayacak saman çöplerine, avluda gezinen iki tavuğa baktım. Köyde yediden yetmişe kim varsa bizi uğurlamak için caminin önündeki meydanda toplanmıştı. İçimde ne olduğunu anlayamadığım tuhaf bir boşluk vardı. Herkesle helalleşerek vedalaştık. Köpeğimiz Yaver de pembemsi koca dilini sallayarak yanıma geldi. Huzursuzdu; burnunu yukarı uzatıyor, kuyruğunu sallıyordu. Bacaklarımın arasına sokulmaya çalıştı. Başını okşayarak onunla da vedalaşmak için yere çömeldim. Dayanamadım boynuna sarılıp gözyaşımı koyuverdim. Omzumdan tutan bir el beni kendime getirdi. Hemen toparlandım. Ayağa kalktım. Arkadaşımın koluna girdim. Yola koyulduk.

Bir kere bile başımızı çevirip geriye bakmadık...

...

Önce toplanma merkezine gittik. İçimi bir korku yokluyordu. Hepsi de benim gibi gençliğin zevk ve emellerine doymadan şahadet şerbetini içmeye namzet yiğitleri görünce bütün endişelerim kayboldu. Orada bize elbise verdiler. Yalnız miğfer başıma büyük geldiğinden kulaklarımın üzerine kadar iniyordu. Sık sık yukarıya doğru kaldırmak zorunda kalıyordum.

Trenin ilk düdüğü, tekerlerin ilk takırtısı, ileriki günlerde karşılaşacağım olayların düşü yüreğimi sıkıştırdı. Biteviye gizemli bir havayı terennüm eden kalplerimiz ne istediğini biliyor, düşüncelerimiz de sessizce izliyordu onları. Trene ilk binişimdi. İslî vagonda sarsıla sarsıla ilerliyorduk. Güçlüydük. Şikâyet etmiyorduk. Genç bir subay, artık taarruz sırasının bizlere geldiğini söyleyerek muharebenin kanlı manzarasını çiziyordu. Esas Çanakale muharebesi ile ilgili malumat veriyordu. Hepimiz dikkatle onu dinliyorduk. Savaşın bir parçası olmuştuk. Bu seyr ü sefer, sadece bilmenin sancısından ibaretti.

Biz şehit olsak da ordu mutlaka gazi olacaktı. Heyecanım gittikçe artıyordu. Özellikle ben, yaklaşık bir yıldır görmediğim, benden iki yaş büyük ağabeyimle karşılaşıp yengemin emanetini vermeyi ve onunla omuz omuza çarpışmayı umut ediyordum.

...

Yakıcı güneş ışıklarının altındaki tarlalar parlıyordu. Hava çok sıcaktı. Gökyüzü açık ve masmaviydi. Yollarda bölük bölük askerler, mühimmat yüklenmiş katırlar vardı. Yanmış yıkılmış yerlerde metruk evlerde dinlendik. Küçük Anafartalar köyünün içinden geçerek ilerledik.

Cepheye gittiğimizde şarapnel parçalarının ve makinelili tüfek mermilerinin ortasında buluverdik kendimizi. Ateş hattının bir yanı dağ, bir yanı deniz. Bir yanı fırtına, bir yanı kum. Savaşın kötü bir şey olduğunu gördüm. Arkadaşım ilk gün kolundan yaralandı. Cephe gerisine taşındı. Tozu dumana katan seslerden ürkmeye başladım. Sinirden elimdeki tüfeği sıkmaktan başka bir şey yapamıyordum. Cesur olmam gerektiği konusunda kendime telkinde bulunarak sürekli dua ediyordum. Bildiğim dualar bitince tekrar baştan başlıyordum.

...

Yüzbaşı, siyah bıyıkları yukarı doğru kıvrılmış ufak tefek bir adamdı. Yağmur gibi yağan top ve tüfek mermileri altında öğretti bana, tüfeğime mermi sürmeyi, süngü takmayı. Semavi afet gibi yerle göğü birbirine karıştıran ateşin altında sürünüyorduk. Kurşunlar başımızın üzerinden vızıldayarak geçiyor, toprağa saplanıyordu. Bunun bir makineli tüfek olduğunu sanıyordum. Çok sayıda tüfekle ateş ediliyorsa insan bunu makineli tüfek sanıyor. Tarif edilemez bir durum. Üstümüzde salınan ölüm... İşte burada, dört yanımızda. Sedyeler, yitip giden hayatlar, gürültü, toz, toprak... Yanındakinin konuşması dahi duyulmuyor... Mataramı delen bir kurşunla bütün korkum gitti, yerine hırs geldi. Öyle hırslandım ki bir çekirge gibi fırlayarak ayağa kalktım. Koşmaya başladım. “Yere yat! Yere yat! Sürün! Yoksa vurulacaksınız!” diye bağırarak askerleri duyuyordum ama kendimi bir türlü frenleyemiyordum. Birisi önüme tüfeğini uzattı. Ayağım takıldı. Yere kapaklandım. Ancak o zaman kendime gelebildim.

Arkadaşlarımız orak makinesiyle biçilmiş başaklar gibi yerlere seriliyor, onlara yardım için bir an bile durmuyorduk. Şehit sayımız çoğaldıkça daha bir cesaretle saldıırıyorduk. Hatta kurşunların üzerine göğüslerimizi gere gere yürümeyi bir övünç kaynağı olarak görüyorduk. Üzerinde yürüdüğümüz arazide bizi az da olsa koruyabilecek tümsekler, çukurlar bulunmasına karşın yere uzanıp sipere yatmayı onurumuza yediremiyor, tehlikeye karşı meydan okuyorduk. Bunun sonucunda da düşman kurşunları karşısında sapır sapır dökülüyoruz. An-be-an. Kollar ve bacaklar kanlı birer et parçası halinde etrafımıza yığılmıştı...

O günkü muharebeler iki tarafa da ağır zayiata mal olmuş toprak cesetlerle örtülmüştü. Düşman komutanının isteği üzerine yaralıları kaldırmak ve ölenleri defnetmek için ateşkes ilan edilmişti. Çalılıklar arasında düşman askerleri de bizim askerlerimizle karmakarışık yatmaktaydı.

...

Hepimiz susuzluktan yanıp tutuşuyor, ter döküyorduk. Susuzluk bir işkence halini almıştı. Dilim, çatlak, gevrek bir kösele parçası gibi dışarı sarkmış, ağzıma sığmıyordu sanki. Boğazım sızlıyordu. Akşamüzeri mola verdik. Yemekte üzüm vardı. Ama yorgunluktan doğru dürüst yiyemedim. Düşmanla beraber tahtakuruları da her yeri istila etmişti. Terli yüzümüze yapışan tozdan kurtulmak için, tahtakurularından kurtulmak için kaşınıp duruyorduk. Ama hiç faydası olmuyordu. Toz ve kir içindeydik. Banyo yapma imkânımız yoktu. Suyun kısıtlı olması her şeyi zorlaştırıyordu. Dinlenmeye çekilmiştik. Bütün cephe sessizlik içindeydi. Liman ve civarında büyük küçük birçok gemi bulunuyor, projektörleriyle ışıldıyorlardı. Biraz ileride boğaz girişinde İngiliz donanması dolaşıyordu.

İstanbulu olduğunu tahmin ettiğim bir asker, ince uzun dalgalar halinde yükselip alçalan ıztırap dolu sesiyle yatsı ezanını okudu. Huşu içinde dinledik. Zamana ve mekâna yayılan bu ses, içimde bir şevk ve umut ateşi tutuşturdu.

Değil abdest almaya içmeye bile suyumuz yoktu. Te-yemmüm ettik. Saf tutup namazın serinliğiyle ferahladık. Sonra namazı kıldıran kişi parlak belagatiyle sohbet etti bize. Maneviyatımızı berkitip yükseltmeye yönelik derslerdi bunlar. İncanın bizim için hayatta her şeyden daha önemli olduğu ortadaydı. Tam bir mümin safiyetiyle Allah kelimesini daha da yüceltmek için savaşıyorduk. Her birimizin yüzünde bir esrime ve cezbe okunuyordu. Yarı açık dudaklar kıpır kıpır dua ediyor.

Gece olup da lacivert semanın altında dinlenmeye geçtiğimizde bir ağacın dibine oturdum. Karanlığın içinde aydınlığı düşünüyorum. Yapraklar rüzgârda, azaplı mırıltılar içinde hışırdayıp duruyordu. Ay ışığı sanki sadece bizim üzerimize düşüyordu. Her şey açık seçik görülüyordu.

Dağ, orman, deniz. Ancak bunlar somut şeyler değil de bir düşünüş gibiydi. Tüfeğim ve süngüm parlıyordu. Başımı kaldırdım sağa sola bakındım. İleri hatlarda siper almış olan gözcüleri gördüm. Rahatladım. Askerlerin bir kısmı nöbet tutuyor, bir kısmı ibadet ediyor, bir kısmı da siperin kenarında açabildikleri çukurlarda ya da siperin dibinde uyuyorlardı. Cebimdeki mektup aklıma gelince önce yengemin mahzun yüzü karşımda beliriverdi. Sonra da ağabeyimle evlendikleri gün geldi aklıma. Ne kadar mutluydular. Ne kadar mutluyduk. İçgüdüsel olarak elimi cebime atıp mektubu yokladım. Mektup sanki canlıymış gibi kıpırdıyordu. Heyecanlandım ne kadar değerli bir emanet taşıdığımı, emaneti sahibine ulaştırmak için daha dikkatli davranmam gerektiğini düşünerek: “Allah’ım, bu mektubu ağabeyime vermeyi nasip et.” diyerek dua ettim. Yumдум gözlerimi. İçimde engin bir deniz açıldı. Öyle huzur buldum ki. Çok yorulmuştum hemen uyudum. Önceleri bir sinek yüzünden sabahlara kadar uyuyamazken onca gürültü patırtı arasında rahatlıkla uyuyabiliyordum artık.

...

Bazı geceler, tarlalarda ötmekte olan böceklerin sesleri bizim gürültümüzü bile bastırıyordu. Önümüz toprak, arkamız toprak, her yanımız topraktı. Ara sıra: “Acaba ben ne zaman toprak olacağım?” diye düşünüyor, şehit olmaksızın değil mektubu sahibine verememekten korkuyordum.

Bazen umutlarımız geceye karışıp gidiyor, gün ışığıyla daha güçlü dönüyordu.

Bir kısır döngü.

Öğleden sonra makineli tüfekler susmuş, bu arada düşmana iyice yaklaşmış, top ateşine tutulan düşman birliklerinde boşluklar hâsıl olmuştu. Elimize ne geçerse fırlatıyorduk. Bir süredir devam eden top ateşi de kesilince öyle büyük bir sessizlik oldu ki ortalığa bir mezar sessizliği çöktü.

Bizim siperlerden çıkma zamanımız gelmişti. Yuvarlanan taşın ivme kazanması gibi büyük bir hızla cesaretimiz daha da artıyordu. Biz yeniden saldırıya geçip fütursuzca savaşmaya başladık. Telaşlı solumaların arasında Allah'ı zikrederek süratle hareket ediyorduk. Elimizdeki silahların bile Allah'ı zikrettiğine yemin edebilirim.

Duyuyordum, çünkü.

...

Katıksız ekmekten ibaret kahvaltımızı yapmış. İstirahat ediyorduk. Kuşluk vakti, güneş tatlı bir sıcaklık yayıyor, bütün ihtişamıyla denize şavkıyor, gözlerimi alıyordu. Toprak sıcak ve kuruydu. "Allah bilir" dedim kendi kendime, bu toprağın neden bu kadar sıcak olduğunu. Yere oturarak iyice yayıldım. Art arda düşünceler beynimde yelken açıyorlardı. Savaş olmasaydı bu hava insanın içine ne büyük mutluluk salardı. Parlak mavi gökyüzünün meltemlerinde sürüklenen bir iki bulutu seyrettim. Bu bulutlar: "Acaba bizim köyden de böyle görünür mü?" diye düşündüm. Anemi ne kadar özlediğimi fark ettim. Onun mayaladığı yoğurtlar geldi aklıma. Acıkmıştım. Canım yoğurt çektirden. Sonra muhtarın kızı Zeliha'nın yoğurt mayası almak için elindeki bakır tasla kapımıza gelişini hatırladım. Kendimi düşsel bir uyuşukluğa kaptırmış değildim. İçimde oynaşan duyguları tartıyordum ki komşu köyden bir genci gördüm, tanıdım hemen. Ağabeyimi görüp görmediğini sordum. Bir gün Conkbayır'ında karşılaştıklarını söyledi. Ağabeyimi görebilme umudum tazelendi.

Bu sevinç yüreğimin atışlarını bile hızlandırdı.

...

Hep aynı manzara.

Yine top sesleri ama bu seferkiler daha şiddetli, daha korkunç. Böyle yoğun ateşlerde mümkün olduğu kadar siper duvarının yakınına yüzüstü yatarlık. Toprak sallanır

havan mermileri miyavlayan kediler gibi bir ses çıkararak üstümüzden geçirdi.

Bir ara hava kıpkızıl oldu. Düşman isabet kaydediyordu. Bir solucanın bile böyle bir taarruz karşında sağ kalması mümkün değildi. Güllelerin boğuk sesleri, perde perde yükselen “Allah! Allah!” nidaları arasında kayboluyor, kurumuş, kavrulmuş toprak, akan kanları hırsıyla emiyordu. Silah sesleri giderek artıyor ve dayanılmaz bir hale gelip fırtınalı bir denizin uğultusunu andırıyordu. Savaşın kanıyla, ölümüyle ve yıkımıyla ne demek olduğunu tam manasıyla öğrendim. Yaralıların çığlıklarını duymak, cesaretle ve capcanlı yürüyen gençlerin kıpırdamadan yattıklarını görmek, onların güneş altında çürüdüklerini, kanlarıyla sinek sürülerinin beslendiğini düşünmek psikolojimi bozmaya başlamıştı.

...

Ölüm kalım harbi. Denizden gelen rüzgâr, sıcak kum taneleriyle gözlerimizi kamçılıyordu. Düşman askerleri hücumla kalkmışlardı. Arı gibi işliyorduk. Kıyamet böyle bir manzara olsa gerek. İnsan hafsalasının alamayacağı bazı esrarengiz olaylar meydana geliyor ve biz bunları normal karşıliyorduk. Bizim tekbir seslerimiz ufku titretiyor, bütün heybetiyle karşımızda duran medeniyetin eseri olan top seslerini bile bastırıyordu. Aşağıya, gökle denizin parıldayan ufuk çemberine doğru iniyoruz... varılmaz sonu kestirilemez denize doğru... Bakışlarımı alıp denize çevirmiştim ki suyun üstünde genişleyen, genişledikçe büyüyen, kabaran dalgaları gördüm. Kıpırdıyordu. Söyleyecek bir sözü vardı ve içine gömdü belli ki... Susuyordu. Düşmandan intikam almak istercesine susuyordu.

...

Bu arada inada yakın bir sabırla ağabeyimi aramaya devam ediyordum. Ve onu bulabilmek umuduyla siperdekilere

su taşıma görevini üstlendim. Askerlerin mataralarını toplayıp su kuyularından su dolduruyordum. Böyle mukaddes bir vazifenin içinde bulunduğuma seviniyor, büyük bir zevkle koşuşturuyordum.

Eylül ayında geceler serinlemeye, ağaçların dallarında kalmayı başarabilen birkaç yaprak da sararmaya başlamıştı. Sıcak eskisi kadar bunaltmıyordu. Ebruli güz yapraklarının rüzgârla raksı yazın bittiğini haber veriyordu.

Sonbahardı; ölü yapraklar, kan ve çamur iç içeydi.

Etrafta ölüm, karanlıkta atılan kurşunlar, ıslak, üzgün ve çıplak tarlalar vardı.

Anadolu ağlıyordu.

Düşman askeriyle o kadar yakındık ki cephaneliklerinden yükselen süt beyaz bir dumanı çıplak gözle seçebiliyor, söyledikleri şarkıları duyabiliyorduk. Askercilik oynayan çocuklardık sanki.

...

Su verdiğim her askere ağabeyimi soruyordum. Bazılarına ise defalarca sormuş olduğumu onların acıma yüklü bakışlarından anlıyor, elimi sallayıp kendi sorumu kendim uzaklaştırıyordum. Ümidimi iyice yitirmiştim. Yerde yatan şehitleri görmemek için başımı kaldırıp, sağa sola boş ve donuk gözlerle bakındığım bir anda, sekiz-on metre kadar ilerde onca askerin arasından ağabeyimin yüzünü seçtim.

İnanamadım. Hayal gördüğümü düşündüm. Gözlerimi ovuşturdum, tekrar baktım. Evet, bütün haşmetiyle karşımdaydı. Görüyordum. Ağabeyime adıyla seslendim. O da bana doğru baktı.

Kendimi göstermek için ayağa kalktığım sırada bir top sesiyle irkildim, kendimi yerde buldum.

“Ağabey!” ama hayır, çevremde tozdan bir şey görünmüyordu. Ağabeyimi görebilme umuduyla tekrar o tarafa

baktım. Yavaş yavaş toz bulutu kayboldu. Derin bir nefes aldım. Kalın, yüksek bir sesle bir daha bağırdım. Orada en ufak bir hareket yoktu. Bu tabloyu seyretme talihsizliği içindeydim. Sürünmeye başladım. Bu kan gölünün ortasında Rabbime teveccüh ederek: “Allah’ım! Kuvvetini benden esirgeme...” diye dua ettim. Ateşler durulup sesler kesilince ayağa kalktım. Bir hamleyle öne doğru atıldım, sendeleyip düştüm. Ayaklarımın cansız vücutlara takılıp tökezlemesine aldırmadan, ilerliyorum. Kan birikintilerine bastıkça kayıyordum. Şehitlerin başında saf tutmuş askerleri yardım. Siperleri geçip ağabeyimin yanına umutla gittim. Belden aşağısının parçalanmış olduğunu gördüm. Yarası epey kanlıydı, yine de ciddi bir şeyi olmayacağını düşünerek bir süre baktım. Sonra, ibadete benzer muhabbetle: “Nasılsın?” diye sordum. Nafîle. Biruh yatıyordu. Dizlerimin üzerine çöktüm. Elini elime aldım. İçine hayat vermek istercesine ovuşturdum. Başu geriye düşmüş, ağız açık, dişleri parlıyor; ağabeyim gülümsüyor, gülümsüyor, gülümsüyordu... Bir şeyler hatırlamaya çalışır gibi dalgın ve düşünceliydi. Duyduğu büyük mutluluk hece hece okunuyordu yüzünden. Ve ben, o yüzde annemi, babamı, yengemi, bayrağımı, köyleri, şehirleri, bütün vatani seyre daldım. Her bir çizgisini hafızama kazımak ister gibi inceledim. Gözyaşım yanaklarımdan aşağıya ağabeyimin yüzüne damladı. Hissetmiş gibi bir an bedeni titredi. Havaya ruhunun garip gizemi sızıyordu. Kalbim derinden derine bu çıplak öze karşı çarpıyordu.

Savaşın künhüne varmıştım.

Tüm duyularıma aynı ölçüde nüfuz eden bir uğultu, gözlerimle kulaklarımı dolduruyordu. Yanımdaki gölgelelerinin titreştiğini fark edince ayağa kalktım.

İçimde bir gücün kımıldadığını iliklerimde duyuyordum. Nefes alıyorsam bunun hakkını vermeliydim. İki elimi birleştirip yüzümü sıvazladım. Şakaklarımdaki

teri ancak o zaman fark ettim. Beni ayakta tutan tek şey Allah'ın inayeti idi. Mektubu sahibine verememiştim işte. Ne yapacağımı bilemez bir halde elimi cebime soktum. Mektup sanki bir kor parçası olmuş beni yakıyordu. Elimi cebimden çıkardım, avucuma baktım, kıpkırmızıydı.

Yapacak bir şey yoktu. Tevekkülden başka.

Yalnız havada bir koku vardı; ilahî koku.

Batmakta olan güneş portakal rengine dönmüş ve bir kum fırtınasıyla lekelenmişti...

Ev dediğın

Çocukluğumun sınırsız ve çizgisiz boşluğunda tadına vardığım, en sevimli kelimedir ev. Bütün dünyam, bu tek heceye sığardı önceden. Ama şimdi yaşadığım bu ev beni boğuyor...

Güneş doğuyor muydu yoksa batmak üzere miydi anlayamadım. Sabah olmuş, akşam olmuş, bayram olmuş fark etmiyor artık. Mahmur gözlerimi açtığımda odadaki nesnelere yabancılaşma, bir kaçışın ayak izleri beynimde. Etrafımı şaşkın bakışlarla seyrediyor, gene aynı nenleri mırıldanıyorum: “Ev dediğın ahşap olmalı, duvarları mutlaka beyaz. İçerisi aydınlık sonra önüne yaprakları hışırdayan birkaç meyve ağacının gölgesi vurmali ikinci vakti.” Olduğum yerde yavaşça dönerek dikkatle bakıyorum; duvarda asılı duran, hiçbir anlam yükleyemediğim tablolar. Güya postmodernmiş. Bu arada betondaki soğuk sessizlik kalbime ürperti veriyor. Odayı ikiye bölen kolonun derin yivlerine sığıyorum.

İçerisi karanlık değil aslında, ama pencereden sızan ışık huzmeleri sanki yüzümü kesiyor, tenimin acısını ruhumda yaşıyorum. Odada sahiplenemeyeceğim eşyaların varlığı rahatsız ediyor beni. Kadifesi pörsümüştü koltuk ve etraftaki ilaç kutuları tek tanıdığım. Gözlerim hiçbir şeyi benimsemiyor artık. Görmeden bakıyorum.

Zevkine göre döşediği salonda, dans eder gibi rugan terlikleriyle dolanıp duran gelinimin üstündeki kırmızı elbise savrulurken sarı uzun saçları da dalgalandı. Duvarlara yansıyan ve yabancılaşan gölgesi başımı döndürdü birden. Üst katta oturan doktorun çatlak kızı, müziği yine sonuna kadar açmış. Birazdan tepinmeye de başlar. Kırk yıl düşünsem, tepemde birilerinin tepineceği aklıma gelmezdi. Ne istiyor bizden anlamıyorum. Beddua etmemek için direniyorum.

Evlenip geldiğim, çocuklarımı büyüttüğüm, acı tatlı ömrümü geçirdiğim ev tuhaf bir sisin içinde beliriverdi bir an. Sonra yine kayboldu. Belki de her şey eski yerinde, ama nedense uçsuz bucaksız bir dağın ardında. Kendimi güvende hissettiğim kalbimin sarayı olan evimdeyken anlamlıydı gülüşüm. Umut doluydu bakışlarım.

Ya şimdi?

Elindeki toz beziyle parkeden halıya, koltukların arasından vitrinin önüne adeta uçarak gidip gelen gelinim, yeri siliyor, göğü siliyor, en çok da beni siliyor. Ben de ona elimdeki bir fotoğrafa bakar gibi bakıyorum: “Sen olmasaydın ne iyi olurdu.” diyemiyorum ama biliyorum ki o olmasaydı benim evim “ahşap evim” yıkılıp da onun yerine taşlar üst üste yığılmazdı. Neden bilmiyorum apartmanları inançsız buluyorum. Siteleri kibirli bulduğum gibi. Ev dediğin; düşleri, imgeleri, gerçek nesnelere gibi dışarıya yansıtılabilmeli. Düşlerim keşişiyor, kentler değişiyor. Bağımlı. Belki de bağımsız. Bilemiyorum.

Ne olursa olsun eski evim bir an bile aklımdan çıkmıyor. İçimi kemiren acı, sinirlerimi koparıyor. Ayakta ölüm bu olmalı diye düşünürken: “Annel!” diye bağırarak gelinimin sesiyle irkiliyorum. E harfi uzadıkça uzuyor. Beni sarıyor. Sıkılıyorum.

“Efendim” deyip kurtuluyorum.

“Hayroş’un telefon etti az önce. Seni ziyarete gelecekmiş bugün.”

“Onun adı Hayroş değil, Hayriye. Benden başka kimse ona Hayroş diyemez.” diyecekken susuyorum. İlk defa kızmıyorum gelinime. Aksine içime bir sevinç doluyor.

“Ah Hayroş ah!” Aynı sokağa aynı gün gelinlikle girmiştik. Ve ilk çocuklarımızı da aynı gün kucağımıza almıştık. O günden sonra da ahretlik olduk zaten. On beş yaşındaki bir genç kız çevikliğiyle fırladım yerimden.

Oğlumla gelinim yıkanmıyorum diye kızıyor bana. İçinde mermer kurnası olmayan bir banyoda nasıl yıkanılır? Bilmiyorum ki. Hayroş’un hatrına giriyorum banyoya.

Gelinim de makyajını yapmış ceketini giyiyordu. Alışverişe gidecekmiş. Para harcamaktan başka yaptığı bir şey yok. “Bana da susamlı şekerlerden almayı unutma!” deyip odama girdim. Mahsustan istedim şekeri. Biliyorum bu isteğim onu kızdıracak. Söylenerek elbiselerimi dolaptan çıkardım. Bir çocuk sabırsızlığıyla giyinin misafirimi beklemek için balkona gittim. Balkondaki dekoratif motiflerle süslenmiş sütunlar bu defa güzel göründü gözüme. Başımı çevirip bir elbise yırtığı gibi görünen başka balkonlara baktım. Karşı balkonda iki kız çocuğu, ince, uzun bacaklı naylon bebekleriyle oynuyor.

Gün ışığı çatılardan süzülüyor. Ve hayat, yedi kat aşağıda, akıp gidiyor. Oturduğum yerden çatılar, taraçalar, pencereler, ağaçlar, sokaklar, meydancıklar görünüyor.

Bazen hiçbir şeyi hatırlamıyor, öyle uzaklaşıyorum ki her şeyden, burası neresi sorusuna takılıp kalıyorum. Ah ki ah. Benim evimde sarmaşıkların arasından sızan güneşin ışıkları yüzüme vururdu ve sıcak bir gülümseyiş gibi gözlerime dolardı. Pencerenin önünde bana gülümseyerek göz kırpan menekşeler olurdu. Hayatı yansıtan sesler gün boyunca duyulurdu. Şimdi neredeler?

Yalnızlıktan mı üşümekten mi bilmiyorum, içime bü-züşüp yumaklaşıyorum. Dokunsa biri yuvarlanıp gidece-ğim. İnsan her şeye alışmış. İnsanın en alışkın olduğu şeylerden biri de yaşamak olmalı ki hâlâ yaşıyorum.

Evler yaşayanlarıyla birbirine benziyor ve birbirini bütünüyor. Birçok anne gibi kaçınılmaz olanı kabul-lenmeye çalıştım ben de. Mahalledekilerin İncirli Köşk dedikleri iki katlı evimizin müteahhide verildiği, bizim ailenin sırdaşı olan incir ağacının kesildiği günler, benim en acı günlerim oldu.

Küüt, diye çarpan apartman kapısının sesiyle kendime geldim. Biraz ilerde inşaatı devam eden soyut nizamlı ca-minin minaresine takıldı gözlerim. Bir oransızlık oldu-ğu cahil kafamla hemen anladım. Anlaşılan altın kuraldan haberi yok kimsenin. Şehir, mimarisiyle birlikte soluyor, nefesi daralsa da. Esefle sokağın köşesine çevirdim bakış-larımı. Geri geri gelen kirli sarı bir taksi apartmanın önün-de durdu. Açılan kapıdan önce bir baston uzandı caddeye. Sonra da Hayroş.

Telaşla içeri girip otomata basıyorum. Apartmanın kapı-sı gıcırtyla açılıyor, küüt diye bir gümbürtüyle kapanıyor.

Gözlerim asansörün kapısında, bekliyorum. Asan-sör aşağı çağrılmayınca “Hayroş! Hayroş!” diye seslendim boşluğa. “Geliyorum, geliyorum!” diyerek mukabele etti o da. Sesi duvarlarda çınladı. Komşular rahatsız olmasın diye konuşmadan bekledim. Keşke iç konuşmaları da yapmadan durabilsem ama gelin delirtiyor beni. Bu eve taşınınca tuhaf-laştı, dışarı çıktı, misafirime itibar etmedi işte. Hâlbuki evde otursaydı bir çay servisi yapsaydı ne olurdu sanki?

Tırabzanlardan tutunarak güçlkle çıktı basamakları ahretliğim. Merdiven başına varınca soluklandı, sanki bir süredir tutuyormuş gibi koyuverdi nefesini. Kan ter içinde kalmış zavallı. İlk defa teşrif ediyor.

“Ahretliğim, buyur gel! Neden binmedin asansöre?”

“Merdivenin basamaklarını sayayım, diye.”

“Öyle mi? Söyle bakalım kaç basamağı varmış?”

“Yüz beş. Evet, evet. Tam yüz beş.”

“İlahi, bir hoşsun. Buyur geç, içeri.”

Aşağıda uzayıp giden şehre yedinci kattan bakan odaya geçiyoruz.

“Oh oh maşallah ne güzel ev. Her yer fevkalade” diyerek oturuyor ahretliğim.

“Gerçekten mi?” diyorum.

“Dünyada mekân, ahirette iman. Ah keşke benim de böyle bir evim olsa” diyor. “Hı” diyorum. Şaşırıp kalıyorum. O yorgunlukla halinden şikâyetçi değil. Tuhaf olan ben miyim? Nasıl da çıkmaz bir yoldayım. Şehrin girift duvarlarında biçim ve öz değişiyor. Şehrin ruhundan beslenmek istiyorum. Olmuyor. Sırtımı dayadığım duvara kendimi verirken gizliden gizliye beynimin bilinmez bir köşesinde hatıralarımda kalan evin planını çiziyorum.

Durulmuyor zaman.

Az ötesi yok.

Hayat parçalarla ve kesitlerle yürüyor.

Odanın benim gözlerim gibi ufak pencerelerine öykünmek istiyorum. Bir cam titreşimi belleğimde. Hüzündür kafamı bulandıran, bungunlaştıran, ne diyeceğimi unutturan, sözü darmadağın eden.

“Ahşap evimi, yüksek duvarlarını, gömme dolaplarımı özlüyorum.” diyorum.

“Aman ahretlik, sen de amma eski kafalıymışsın.” diyor. Bir yandan da duvarları okşuyor. Anlam veremiyorum. Devam ediyor: “Şıkır şıkır duvarlar, pırıl pırıl odalar...”

“Ama küçük! Ev dediğin yayla gibi olmalı.” diyorum.

“At mı koşturacaksın?” diyor. “Otur oturduğun yere, bekle ve olacakları gör. Ona göre karar verirsin.” diyor.

“Koridorlar daracık sığmıyorum.” diyorum.

“Sen de çıkma koridora.” diyor.

“Odadan odaya nasıl geçeceğim?” demiyorum. Sözlerine elimin bir öfke devinimiyle karşılık veriyorum. Paradokslarla dolu dünyam tepemizdeki fantastik avizenin etrafında dönüyor. Oğlumdan gelinimden bahsediyorum.

“Çok yalnızım.” diyorum.

“Nereye gittiler?”

“Buradalar, ama yoklar.”

Yaslandığım kırlent yere düşüyor. Bir tebessüm beliriyor dudaklarımızda. Bu, ona yetiyor.

Ne demek istediğimi anlamadan başını sallıyor. Anlamış gibi davranıyor.

Onun anlamadığını görüyor ve üzülüyorum. Üstelemiyorum. Üstelesen ne olacak! Tek başıma çırpırıp duruyorum.

Ağlayan pasta

Kapılar çarptı, aynalar düştü ve ben kırıldım. Bilmem kaçınıcı kez.

Mevsimin yavaş yavaş kışa döndüğü bir pazar günü. Gün ortası. Hava kapalı. Zaman, beni öğüten bir değirmen taşı gibi dönüyor; ağır ağır. Ev işi yapmam lazım ama hiç gözüm kesmiyor. Sanki yıllardır bu dünyayı sırtımda taşıyorum. Bir yorgunluk, bir ağırlık çöktü üzerime. Gözlerim kapandı kapacak. İstedğim birazcık uyku. Oğlum gecele-ri ara ara uyanıyor. Onun yüzünden uykumu alamıyorum. Uykum açılıns diye pencereden dışarı baktım. Şehir de benim gibi uykuluydu. Daha çok uykum geldi ama yağmur uyandırır bizi. Öfkenin resmini çizdi bulutlar. Yeşil mavi bir şey geçti içimden. Salonda, kanepeye yayılıp gazete okuyan eşimin yanına gittim.

- Çok yorgunum, dedim. Yüzüme bakmadan.
- Dinlen öyleyse, dedi.
- Enes'e biraz bak da uyuyayım, dedim.
- Tamam, dedi.

Odamın kapısını kapattım. Bir saat sonra uyanmak üzere saatimi ayarladım. Başımı yastığa koyduğumu hatırlamıyorum bile. Saatin zil sesiyle gözlerimi açtığımda hâlâ uykum vardı ama yapılması gereken işleri düşünerek, zoraki kalktım yataktan. Esneyerek koridora çıktım.

Evde derin bir sessizlik hâkim.

– Allah Allah, nerede bunlar? diye söylendim. Dışarı çıkmış olabilecekleri geldi aklıma. Böylesi daha iyi, bana ayak bağı olmazlar daha rahat çalışırım diye düşünerek salona geçtim. Kocam salondaki kanepeye uzanmış. Hiç şaşırmadım. Muhakkak gazete okurken mayışmıştır. Her zamanki gibi. Sağ ayağını sol ayağının üstüne atıp gazeteyi yüzüne örtmüş. Kolları da göğsünde bağlı. Başının altından kayan büyük kırlent ise halının üstünde. En hoşlanmadığım şeydir yastığın, kırlentin yerlerde sürünmesi.

Oğlumun da uyumuş olduğu düşüncesiyle odasına gittim. Yatağında yoktu.

– Enes! Enes! diye seslenerek aramaya başladım. Tekrar salona döndüğümde eşimin yattığı kanepenin ardından başını uzatan oğlum, bana baktı. Tedirgin bir şekilde, elindeki lacivert renkli pastel boyayı yavaşça kaldırarak gösterdi. Yanına yaklaştım. Gördüğüm manzara tüm mahmurluğumu delik deşik edip geçti.

Elindeki pastel boyayla boyunun uzandığı yere kadar, duvarı karalayarak sanatını konuşturan oğlum, çiçekler, arabalar, dağlar çizmiş. Tüm sanat üsluplarından etkilenmiş; romantizm, kübizm, sürrealizm...

Adeta çılgılık attım:

– Ne yaptın sen!

Çocuk korkudan elindeki boyayı fırlatıp masanın altına kaçtı. Suçlunun oğlum değil, kocam olduğunu elbette biliyorum. Kocama baktım. Sesimden rahatsız olmalı ki: “Ne oluyor?” diye homurdanarak sağ tarafına döndü.

Yüreğime bir yumruk oturdu. Ağzı açık uyuyan eşime baktım. Yerdeki kırlenti alıp onu boğmak geldi içimden. Bir an dehşete kapıldım.

Pazar gününün gizemli oyunu benim için oynanıyor.

Öfkelenmemeliyim. Öfkelenmek insana zarar veriyor. Beynim zararlı kimyasallar üretecek şimdi. Kendimi kontrol etmeliyim. Bunun farkında olmasam çıldırırdım herhalde. Bir deneyden geçtiğimi varsayıyorum. Kendi zihnimin ürettiği tılsımla boğuluyorum. Sonuç aynı; zihinsel karmaşayı yaşayan ve sabreden ben. Kör taklidi yapmalıyım aslında.

Dışarı çıkıp yağmurda başıboş yürümek geliyor içimden. Bunun kendi enfüsü tefekkürüm için gerekli olduğunu biliyorum. Yalnız şu an benim yapmam gereken duvarı temizlemek.

Çaresiz, deterjanlı su hazırlayıp duvarı silmeye başladım. Gözünün ucuyla bana bakan oğlum, keyfimin yerinde olup olmadığını, yüzümdeki ifadenin nasıl olduğunu gözetliyordu; bu, neler olduğunu anlamak için harcadığı çabanın bir parçasıydı. Onu cezalandırmak istercesine gözlerimi ondan çevirdim. Duvara baktıkça, hiddetim büyüyor. Yabancı bir evdeydim sanki. Semadaki öfkeli bulutlar son kozlarını paylaşırcasına birbiri ardına şimşekler çaktırarak beni daha bir geriyor. Gökyüzündeki bu ince hesaplaşmanın aynısını ben de içimde yapıyorum. Her şeye rağmen loş odayı umutlarımla ısıtmak istedim, olmadı; hırsla bezi duvara sürttüm, yaşadığım anı çok eskilerde kalmış aydınlık bir günle değiştirmek istedim, yine olmadı. Olmadı çünkü duvarların boyası sildikçe çıkıyordu. Söyleniyorum kendi kendime. İçseslerim birbirine karışıyor. Başımı kaldırdım duvarda asılı tabloya baktım. Tablodaki bahçe, bahtımın benim için sulayıp büyüttüğü, ama hangi göğün altında yaşadığımı bilemediğim bir hayaldi aslında. Düşündükçe, sabredip günümü seyretmem gerektiği kanaatine vardım. Hüznü sonsuzmuş gibi hissettiren bir nağme sürse de içimde, olup biteni soğukkanlılıkla kabul ettim. Bu durum karşısında beni şaşırtan sabrımı görüp: “Elhamdülillah” dedim.

Kendi içime doğru bir pencere açıldı.

Duyduğum üzüntünün sebebi eşim. Evliliğimize dışarıdan bakıldığında her şey yolunda gibi gözüküyor ama eşimin bu rahat halleri, vurdumduymazlığı, kalbimin en derin köşelerini sarsan tutumu beni bir depresyonun merkezine sokacak. Kadın ruhundan anlamıyor. Serzenişlerimi görmüyor. Hâlbuki evlenirken ideal hayat arkadaşımı bulduğumu sanmıştım. Yakışıklı, cevval ruhlu, insan ilişkilerinde başarılı, yetenekli bir mühendis... Gönlümü hemen kaptırmıştım. İçimde hayli paradoks var...

Duvarları silme işlemi bitince bir de ne göreyim masanın altına sinen oğlum olduğu yerde uyumuş kalmış. Vicdan azabı çektim tabi. Biraz şaşkın biraz da üzülmüş bir halde, kendimi toparlayıp içinde bulunduğum eşsiz an'a tutunarak çocuğumu kucakladım. Onu odasına taşıdım, altını değiştirip yatırdım. Ne kadar masum, ne kadar şirin...

Ne zaman canım sıkılsa mutfığa girerim. Yine öyle yaptım. İnsan kendini kötü hissettiren düşünce ve anıları bastırmak, unutmak için mi güzel şeyler yemek ister bilmiyorum.

Pasta tarifleri kitabımı elime alıp karıştırmaya başladım. Kitabın yedinci sayfasında "Ağlayan Pasta" tarifi var. İsmi tam benim ruh halime uygun. Malzemelerine, yapılışına bakıyorum. Hem kolay hem de hafif olacağı benziyor.

Malzemeleri tezgâha çıkartırken gözlerim yaş doluyor. Damlalar ha aktı, ha akacak. Hırsım geçmemiş ki ağlıyorum. Yumurtayla şekeri çırpıtım. Ardından un, kabartma tozu... Bu arada mutfak penceresine tıp tıp yağmur damlaları vurmaya başladı. Yağmurun yağmasına sevindim. Ne de olsa gökyüzü bana eşlik ediyordu; gökyüzü ağlıyor, ben ağlıyorum ve gözyaşım pastaya damlıyor, pasta ağlıyor.

Fırına sürdüm tepsiyi. Pencere önündeki saksıdan taşan arapsaçını sevdim. Hayatım bu küçük evin içine hapsedilmiş gibi düşündüm. İçimde didişen sesleri bastırmak için evin içinde gezinmeye başladım. Sağa sola dağılan legoları topladım. Sehpanın üzerindeki kuruyemiş ve meyve tabağını kaldırdım. Etrafa dökülen saçılan kabukları tek tek elimle aldım. Dolanmaktan başım dönmeye başlayınca bir kahve pişirdim kendime. Salona geçtim. Eşimin yattığı kanepenin karşısındaki koltuğa adeta yığıldım. Kahvemi yudumlariken eşimin, nefes alıp verdikçe tavana doğru yükselen göbeğine her şeyi kabullenen bir olgunlukla gözlerimi kırpmadan gayri ihtiyari bakıyorum. Uyanmasını beklermiş gibi ilgiyle seyrettim onu. Birden babaannemin ‘Uyuyanın üstüne kar yağar,’ sözü geldi aklıma. Tüm kızgınlığıma rağmen yüreğim elvermedi. Epeyce üşümüş olmalı. Acıdım eşime. Mineli fincanın telvesine düştü yorgunluğum. Gidip bir battaniye getirdim dolaptan, üstüne örttüm.

Sonra yerde ayakaltında duran dizüstü bilgisayara takıldı gözüm. Eğilip kucağıma aldım. Yazmak kimi zaman konuşmaktan iyi geliyor. Eşime duygularımı anlatan bir e-posta gönderdim. Doğrusu yazdıklarım ona hitaptan çok kendimi anlatıyordu, fakat yazdığım birkaç cümle kendimle duygularım arasındaki mesafenin netleşmesine yardımcı olmuştu. Yazdığım mesajın onda neler değiştireceğini merak ederek içimdeki kızgınlığı yatıştırdığıma sevindim. İçimde yaşayan manevi med-cezirler sıklaştı. İnsanın iki kalbi olmaz, dedim kendi kendime. Biricik kalbimi temiz ve huzurlu tutmalıyım.

Düşüncelerim komşumun bağırtısı ile kesiliverdi. Kime bağırtıyorsa? İrkilerek kendime geldim. Mutfağa girdim. Pasta pişmişti. Kutsal bir ezgi mırıldanarak fırından çıkardığım pastayı süslemeye başladım. Bu arada eşim yanıma geldi. Aynı evde yaşayan iki insan olarak selamlaştık.

Hâlbuki dünyalarımız birbirinden ne kadar farklı. O bütünü gören, ben ise detayları...

– Pasta yapmışsın. Misafir mi gelecek?

– Senin için yaptım. Seversin değil mi?

– Eh işte!

– Öyleyse pek yemezsin.

Sakin, hatta yumuşak denecek bir sesle konuşuyordu; benimle ilgilenmediği izlenimini uyandıracak şekilde dalgındı, buna rağmen beni dinliyor gözlerini benden ayırmıyordu.

Tavırlarımda manidar bazı nüanslar yakalamış olmalıydı.

Kulağıma aşınmamış sevgi dolu sözler fısıldasaydı ne olurdu?

Bana hiçbir şey olmamış gibi bakıyor, suçluluğunu sıcaşık bir gülümsemeyle gizlemeye çalışıyordu. Pencereden dışarıya, rüzgârda sallanan ağaca baktı. Sonra bana döndü.

Her zaman ki gibi rahat. Umursamaz olduğu her halden belli.

Bu durumu, birinin sona erdiği, diğerininse henüz başlamadığı iki esriklik arasındaki kısa zaman dilimi içinde tarttım.

Muz dilimleriyle süslediğim pastayı soğuyup dinlenmesi için dolaba koydum.

Eşimle konuşmak beni rahatlatabilirdi. Tumturaklı bir hava vererek konuşmalıydım. Yapamadım. Yıkanmış çamaşırları asmak için çıktım mutfaktan. Belki de eşimin yanında durmak istemedim. Çamaşırları asarken oğlum uyanmış balkona, yanıma gelmişti. Mızıldanıyordu. Elimdeki mandal sepetini bırakıp oğlumun sırtını elimle kontrol ettim. Terliydi. Üstünü değiştirdim. Boynuma sarıldı. Onu

kucağıma alıp mutfağa döndüğümde eşim pasta kırıntılarının karşısında karnını ovuşturuyordu.

Hak etmediği pastayı yemişti.

Onun haline baktım, baktım da diyecek söz bulamadım. Sadece:

– Keşke biraz da bize bıraksaydın, dedim fısıldarcasına.

Bakışı vereceği cevaptan daha korkunç olabilirdi, bunu göze aldım. Bu arada babasının kucağına atılan oğlumun kahkaha sesleri benim isyanımı gülünç kılarak söndürdü. Bir bulut düştü mutfağa. Maviler döktü. Bir fesleğen yaprağının kokusuyla ayıldım. Vücudumda sımsıcak bir kan dolaşüyor, içimdeki kırgınlık yerini sebepsiz bir sevince bırakıyor; bende ne varsa, bir dağ kaynağı gibi pırıl pırıl ve berrak.

Eşim arsız arsız bana baktı.

– Pastanın şekeri biraz fazla olmuş, dedi.

Pes! diyecektim. Kendimi tuttum.

– Keşke soğumasına fırsat verseydin, diyerek sinirden güldüm. Hem de kahkahayla. Şaşırdı.